

3000

พฤติกรรมมีส่วนร่วมทางการเมืองของชนชั้นกลางในจังหวัดนนทบุรี

นายสมิต เศรษฐสุทธิ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาการเมืองการปกครอง สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2553

Political Participation of the Middle Class in Nonthaburi Province

Mr. Smit Settasuthi

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Political Science in Politics and Government

School of Political Science

Sukhothai Thammathirat Open University

2010

หัวข้อวิทยานิพนธ์ พฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของชนชั้นกลางในจังหวัดนนทบุรี
ชื่อและนามสกุล นายสมิต เศรษฐสุทธิ
แขนงวิชา การเมืองการปกครอง
สาขาวิชา รัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา 1. รองศาสตราจารย์รสนลิน ศิริยะพันธุ์
2. รองศาสตราจารย์ ดร. สุพิมพ์ ศรีพันธ์วรสกุล
3. รองศาสตราจารย์ฐปนรรต พรหมอินทร์

วิทยานิพนธ์นี้ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 17 พฤศจิกายน 2553

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. ปรีชา หงษ์ไกรเลิศ)

รสนลิน ศิริยะพันธุ์

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์รสนลิน ศิริยะพันธุ์)

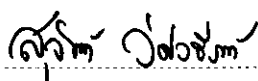
กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. สุพิมพ์ ศรีพันธ์วรสกุล)

ฐปนรรต พรหมอินทร์

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ฐปนรรต พรหมอินทร์)

ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา

(รองศาสตราจารย์ ดร. สุจินต์ วิสวธีรานนท์)

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความกรุณา และเอาใจใส่เป็นอย่างยิ่งจาก รองศาสตราจารย์รสลิน ศิริยะพันธุ์ รองศาสตราจารย์รูปนรรต พรหมอินทร์ รองศาสตราจารย์ ดร.สุพิมพ์ ศรีพันธ์วรสกุล อาจารย์ที่ปรึกษาที่กรุณาชี้แนะแนวทางในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้แต่ ละขั้นตอนจนกระทั่งสำเร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง และ ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่านที่ได้กรุณาสละเวลาอันมีค่าในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย รวมทั้งได้กรุณาให้ข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงเครื่องมือวิจัยให้สมบูรณ์ ยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณกัลยาณมิตร นางอุรวรรณ เอื้อประเสริฐ ผู้ซึ่งให้ความช่วยเหลือทั้งข่าวสาร สารระ คำแนะนำ ปรึกษา ตลอดจนการดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลของ คอมพิวเตอร์ ขอขอบคุณประชากรในจังหวัดนนทบุรี ทั้ง 400 ท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบ แบบสอบถามของการวิจัย มีอาจจะละเลยกับความรัก ความอาทร และความห่วงใยของ นางวิจิตา เศรษฐสุทธิ ผู้เป็นมารดาที่ให้กับข้าพเจ้าตลอดมา

การศึกษาและผลงานวิจัยในครั้งนี้เป็นผลจากการอบรม กลุ่มเกลา สั่งสอนจาก คณาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิความรู้ความสามารถของสาขาวิชารัฐศาสตร์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ทุกท่านนับเป็นความโชคดีของผู้วิจัยที่ได้มีโอกาสเรียนเพื่อรู้ในขอบเขตของวิชารัฐศาสตร์ อันจะ เป็นหลักของแนวคิดในการศึกษาวิเคราะห์ ดำรงตนของผู้วิจัยเอง ขอให้คุณความดีจากท่านเหล่านี้ คงอยู่และประจักษ์เป็นแบบอย่างที่ดีต่อชนรุ่นหลังสืบไป

สมิต เศรษฐสุทธิ

ตุลาคม 2553

ชื่อวิทยานิพนธ์ พฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของชนชั้นกลางในจังหวัดนนทบุรี
 ผู้วิจัย นายสมิต เศรษฐสุทธิ รหัสนักศึกษา 2488002532 ปริญญา รัฐศาสตรมหาบัณฑิต
 (การเมืองการปกครอง) อาจารย์ที่ปรึกษา (1) รองศาสตราจารย์รศ.สิน ศิริยะพันธุ์
 (2) รองศาสตราจารย์ฐปนรรต พรหมอินทร์ (3) รองศาสตราจารย์ ดร. สุพิมพ์ ศรีพันธ์วรสกุล
 ปีการศึกษา 2553

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) รูปแบบของพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของชนชั้นกลางที่อาศัยอยู่ในจังหวัดนนทบุรี (2) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของชนชั้นกลางที่อาศัยอยู่ในจังหวัดนนทบุรี

การวิจัยครั้งนี้ใช้การวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ ชนชั้นกลางที่อาศัยอยู่ในจังหวัดนนทบุรี จำนวน 400 คน เครื่องมือวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้วิเคราะห์ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าไค - สแควร์

ผลการวิจัยพบว่า (1) รูปแบบของพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของชนชั้นกลางที่อาศัยอยู่ในจังหวัดนนทบุรี พฤติกรรมการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร และพฤติกรรมการไปใช้สิทธิเลือกตั้งอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนพฤติกรรมการเป็นสมาชิกกลุ่มผลประโยชน์/พรรคการเมือง พฤติกรรมการให้คำวิพากษ์วิจารณ์พรรคการเมืองและรัฐบาล และพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบการประท้วงอยู่ในระดับน้อย (2) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของชนชั้นกลางที่อาศัยอยู่ในจังหวัดนนทบุรี 2.1) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมือง ได้แก่ รายได้ต่อเดือนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร อาชีพ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ความรู้ความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตยมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร และพฤติกรรมการเป็นสมาชิกกลุ่มผลประโยชน์/พรรคการเมือง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2.2) ปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมือง ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา เขตที่พักอาศัย ความรู้ความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตย ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในพฤติกรรมการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง พฤติกรรมการให้คำวิพากษ์วิจารณ์พรรคการเมืองและรัฐบาล พฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบการประท้วง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ พฤติกรรม การมีส่วนร่วมทางการเมือง ชนชั้นกลาง นนทบุรี

Thesis title: Political Participation of the Middle Class in Nonthaburi Province

Researcher: Mr. Smith Settasuthi; **ID:** 2488002532; **Degree:** Master of Political Science

(Politics and Government); **Thesis advisors:** (1) Rosalin Siriyaphan, Associate Professor; (2) Thapanat Prom-in, Associate Professor; (3) Dr. Supim Sriphanworasakul, Associate Professor;

Academic year: 2010

Abstract

The objectives of this research were to study (1) types of political participation of middle class residents of Nonthaburi Province and (2) factors related to the political participation behavior of middle class residents of Nonthaburi Province.

This was a quantitative research based on a sample of 400 middle class residents of Nonthaburi Province. Data were collected using a questionnaire and analyzed statistically using mean, standard deviation and chi-square.

The results showed that (1) the majority of the samples had a medium level of political participation in the form of exposure to political news and voting and a low level of political participation in the form of membership in interest groups or political parties, critiquing political parties and the government, and protesting. (2) The following factors were related to the political participation of the samples to a statistically significant degree ($p=0.05$): income was related to exposure to political news; occupation was related to voting behavior; and knowledge and understanding of democracy was related to both exposure to political news and membership in interest groups or political parties. The following factors were not related to the political participation of the samples to a statistically significant degree ($p=0.05$): sex, age, education, residential district and knowledge and understanding of democracy were not related to voting behavior, critiquing political parties and the government, and protesting.

Keywords: behavior, political participation, middle class, Nonthaburi Province

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	3
ขอบเขตของการวิจัย	3
กรอบแนวคิดการวิจัย	4
สมมติฐานการวิจัย	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	7
แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมือง	7
บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของบุคคล	22
แนวคิดเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตย	24
แนวคิดเกี่ยวกับชนชั้นกลาง	28
ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับชนชั้นกลางในไทย	30
ข้อมูลพื้นฐานของจังหวัดนนทบุรี	33
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	35
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	37
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	37
เครื่องมือและการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	38
การเก็บรวบรวมข้อมูล	39
การวิเคราะห์ข้อมูล	40

สารบัญ(ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	43
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล.....	43
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตย.....	45
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมกรมการมีส่วนร่วมทางการเมือง.....	48
การทดสอบสมมติฐานการวิจัย.....	56
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	113
สรุปการวิจัย.....	113
อภิปรายผล.....	116
ข้อเสนอแนะ.....	121
บรรณานุกรม.....	122
ภาคผนวก.....	128
ก หนังสือขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย.....	129
ข แบบสอบถาม.....	131
ค ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม.....	139
ประวัติผู้วิจัย.....	147

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 4.1 จำนวนร้อยละของประชาชนชั้นกลางที่อยู่ในจังหวัดนนทบุรี จำแนกตามเพศ อายุ รายได้ต่อเดือน อาชีพ การศึกษา และเขตที่พักอาศัย.....	43
ตารางที่ 4.2 จำนวนร้อยละของประชาชนชั้นกลางที่อยู่ในจังหวัดนนทบุรี จำแนกตามเพศ อายุ รายได้ต่อเดือน อาชีพ การศึกษา และเขตที่พักอาศัย.....	46
ตารางที่ 4.3 แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการแปลผลใน ด้านพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารของชนชั้นกลางในจังหวัดนนทบุรี.....	49
ตารางที่ 4.4 แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการแปลผลใน ด้านพฤติกรรมการไปใช้สิทธิเลือกตั้งของชนชั้นกลางในจังหวัดนนทบุรี.....	51
ตารางที่ 4.5 แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการแปลผลใน ด้านพฤติกรรมการเป็นสมาชิกกลุ่มผลประโยชน์/พรรคการเมืองของชนชั้น กลางในจังหวัดนนทบุรี.....	52
ตารางที่ 4.6 แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการแปลผลใน ด้านพฤติกรรมการให้คำวิพากษ์วิจารณ์พรรคการเมืองและรัฐบาลของชนชั้น กลางในจังหวัดนนทบุรี.....	54
ตารางที่ 4.7 แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการแปลผลใน ด้านพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบการประท้วงของชนชั้น กลางในจังหวัดนนทบุรี.....	55
ตารางที่ 4.8 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับพฤติกรรมการมี ส่วนร่วมทางการเมืองด้านการรับรู้ข่าวสารของชนชั้นกลางในจังหวัดนนทบุรี.....	57
ตารางที่ 4.9 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับพฤติกรรมการมี ส่วนร่วมทางการเมืองด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้งของชนชั้นกลางใน จังหวัดนนทบุรี.....	61
ตารางที่ 4.10 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับพฤติกรรมการเป็น สมาชิกกลุ่มผลประโยชน์/พรรคการเมืองของชนชั้นกลางในจังหวัดนนทบุรี.....	65
ตารางที่ 4.11 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับพฤติกรรมการให้ คำวิพากษ์วิจารณ์พรรคการเมืองและรัฐบาลของชนชั้นกลางใน จังหวัดนนทบุรี.....	69

สารบัญตาราง(ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.12 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบการประท้วงของชนชั้นกลางในจังหวัดนนทบุรี.....	73
ตารางที่ 4.13 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตยกับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านพฤติกรรมการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของชนชั้นกลางในจังหวัดนนทบุรี.....	78
ตารางที่ 4.14 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตยกับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านพฤติกรรมการไปใช้สิทธิเลือกตั้งของชนชั้นกลางในจังหวัดนนทบุรี.....	85
ตารางที่ 4.15 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตยกับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านพฤติกรรมการเป็นสมาชิกกลุ่มผลประโยชน์/พรรคการเมืองของชนชั้นกลางในจังหวัดนนทบุรี.....	92
ตารางที่ 4.16 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตยกับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านพฤติกรรมการให้คำวิพากษ์วิจารณ์พรรคการเมืองและรัฐบาลของชนชั้นกลางในจังหวัดนนทบุรี.....	99
ตารางที่ 4.17 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตยกับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบการประท้วงของชนชั้นกลางในจังหวัดนนทบุรี.....	106

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่มีการปกครองแบบประชาธิปไตย และมีรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยเป็นกฎหมายสูงสุด ซึ่งเป็นที่รู้กันว่ามีการสร้างและปรับเปลี่ยนมาหลายยุคเพื่อให้เหมาะสมและเอื้อประโยชน์สูงสุดแก่ปวงชนชาวไทย ปัจจุบันประเทศไทยมีสภาพเหมือนกับประเทศอื่นๆ ซึ่งกำลังพัฒนาในทุกๆ ด้าน การปกครองก็เป็นปัญหาหนึ่งที่รัฐบาลทุกยุคทุกสมัยพยายามให้เกิดเสถียรภาพ เกิดความมั่นคง การเมืองเป็นเรื่องของคนหรือกลุ่มคนที่ทำหน้าที่ดูแลประเทศด้วยกระบวนการบริหารเป็นปัจจัยหลักในการควบคุมดูแลกำหนดทิศทางการดำเนินกิจการทุกอย่างในประเทศให้ประชาชนได้รับประโยชน์ มีระบบระเบียบในการดำเนินชีวิตด้วยวิถีทางแห่งประชาธิปไตย ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองเพิ่มมากขึ้น ดังจะเห็นได้หลังจากการเปลี่ยนแปลงการปกครองเมื่อ 24 มิถุนายน พ.ศ. 2475 เป็นการเปลี่ยนแปลงที่มีผลให้ข้าราชการทหาร มีบทบาทสำคัญทางการเมือง ขณะเดียวกันก็ยินยอมให้ประชาชนมีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร อย่างไรก็ดี การเปลี่ยนแปลงการปกครองในครั้งนี้ไม่ได้ส่งผลให้เกิดระบอบประชาธิปไตยที่มั่นคงต่อเนื่อง มีพรรคการเมือง สภาผู้แทนราษฎร นักการเมืองส่วนหนึ่งเป็นพลเมือง และนักการเมืองอีกส่วนหนึ่งเป็นฝ่ายข้าราชการทหารซึ่งเป็นฝ่ายตรงข้ามคอยด้านอิทธิพลซึ่งกันและกันด้วยเหตุผลหลายประการ ด้านศักดิ์ศรี อุดมการณ์ของทหารยึดอุดมการณ์ชาตินิยม งบประมาณ และทหารมองว่าสถาบันทางการเมืองไร้ประสิทธิภาพ ไม่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้ คณะทหารก็เข้าแทรกแซงทางการเมืองซึ่งเข้าทำการรัฐประหารตั้งแต่ พ.ศ. 2490 จนถึง พ.ศ. 2549 หลายครั้งด้วยกัน รัฐบาลที่ฝ่ายทหารจัดตั้งขึ้นมักจะไม่ยินยอมให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง ขณะเดียวกันสะท้อนให้เห็นว่าโครงสร้างอำนาจทางการเมืองของระบอบประชาธิปไตยยังไม่มีลักษณะเป็นประชาธิปไตย ทั้งในด้านการแข่งขันเพื่อเข้าสู่อำนาจ และการมีส่วนร่วมของประชาชน อย่างไรก็ดีประชาชนที่เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองส่วนใหญ่เป็นชนชั้นกลาง ซึ่งในอดีตชนชั้นกลางเหล่านี้ไม่ได้ให้ความสนใจในการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างเข้มแข็งและจริงจัง

ทั้งนี้ อาจจะเป็นเพราะว่าชนชั้นกลางของไทยที่ผ่านมาส่วนใหญ่ต้องต่อสู้ดิ้นรนเพื่อให้ได้มาซึ่งสถานภาพความเป็นอยู่ของตน ในแง่ดังกล่าวจึงยินดีและพร้อมที่จะปกป้องสถานภาพทางสังคม และเศรษฐกิจของตน แต่ถ้าจะให้มาเสี่ยงความมั่นคงของชีวิตเพื่อความเชื่อหรืออุดมการณ์ทางการเมืองชนชั้นกลางไม่อยากจะเสี่ยง ดังปรากฏในช่วงหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 ในช่วงนั้นชนชั้นกลางยังไม่ได้แสดงบทบาททางการเมืองเพราะต้องต่อสู้เพื่อให้ได้มาซึ่งสถานภาพของตน ขณะเดียวกันจำนวนของชนชั้นกลางในระบอบนั้นมีจำนวนไม่มาก อย่างไรก็ตามหลังจากการพัฒนาประเทศในสมัยจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ แม้จำนวนของชนชั้นกลางที่ขยายตัวเพิ่มขึ้นส่วนใหญ่อยู่ในภาคราชการ ในส่วนที่ยังอยู่ในภาคเอกชนยังมีจำนวนไม่มากนัก จนช่วง พ.ศ. 2531 – 2533 ซึ่งเป็นช่วงที่เศรษฐกิจของประเทศมีการเติบโตอย่างต่อเนื่อง ได้มีผลทำให้ชนชั้นกลางในส่วนที่อยู่ในภาคเอกชนมีจำนวนเพิ่มขึ้น ขณะเดียวกันเริ่มให้ความสนใจกับการเมืองในระบบประชาธิปไตยมีการยอมรับหลักการของการเมืองในระบบดังกล่าว แต่เป็นการยอมรับในทางทฤษฎีเท่านั้นทางปฏิบัติจะรังเกียจอยู่ จนกระทั่ง ใน พ.ศ. 2534 ชนชั้นกลางได้เริ่มเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองโดยการแสดงพลังคัดค้านคณะทหารร่วมกับนักศึกษา นักวิชาการ องค์กรพัฒนาเอกชนและพรรคการเมืองเพื่อให้รัฐบาลแก้ไขร่างรัฐธรรมนูญที่ไม่เป็นประชาธิปไตย ในช่วงนั้นกล่าวได้ว่าชนชั้นกลางเป็นพลังคัดค้านทหารที่สำคัญ จนในที่สุดสามารถชิงอำนาจมาจากคณะทหารได้ ด้วยเหตุที่แนวคิดเกี่ยวกับประชาธิปไตย เชื่อว่ากระบวนการประชาธิปไตยจะเจริญงอกงามและได้ผลดีในสังคมที่มีจำนวนชนชั้นกลางมาก เพราะชนชั้นกลางคือ กระดูกสันหลังของระบบประชาธิปไตย ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาพฤติกรรมทางการเมืองของชนชั้นกลางไทยว่านับตั้งแต่ พ.ศ. 2534 เป็นต้นมา พฤติกรรมทางการเมืองของชนชั้นกลางดังกล่าวมีผลต่อการพัฒนาการทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยไทยในปัจจุบันและในอนาคตอย่างไร จากการศึกษาของนักรัฐศาสตร์บางท่านพบว่ามีผลต่อการเมืองไทยไม่ว่าจะต่อสถาบันทางการเมือง อันได้แก่ รัฐสภา หรือพรรคการเมืองแล้วยังมีผลต่อการพัฒนาการทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของไทย

นนทบุรีเป็นเขตปริมณฑลของกรุงเทพมหานครมีประชาชนอยู่หนาแน่น และเป็นที่ตั้งของสถานที่ราชการสำคัญในระดับกระทรวง ทบวง กรม ความเจริญทางวัตถุและเทคโนโลยีสูง การติดต่อสื่อสารรวดเร็ว ความแตกต่างของบุคคลมีมาก ประชาชนในเขตจังหวัดนนทบุรี เป็นกลุ่มคนที่มีความหนาแน่น มีสังคมแตกต่างหลายระดับ มีอาชีพที่หลากหลาย และมีความสนใจร่วมมือทางการเมืองค่อนข้างมาก จากสถิติ พ.ศ. 2550 มีผู้ใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรค่อนข้างสูง ประชากรใน อำเภอเมือง อำเภอบางกรวย อำเภอบางใหญ่ อำเภอบางบัวทอง

อำเภอไทรน้อย และอำเภอปากเกร็ด รวม 425,760 คน คิดเป็นร้อยละ 70 ของประชากรทั้งหมดที่มีสิทธิเลือกตั้งในจังหวัดนนทบุรี

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาค้นคว้าพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของชนชั้นกลางในจังหวัดนนทบุรี ได้แก่ พฤติกรรมการรับรู้ข่าวสาร พฤติกรรมการใช้สิทธิเลือกตั้ง พฤติกรรมการเป็นสมาชิกกลุ่มผลประโยชน์/พรรคการเมือง พฤติกรรมให้คำวิพากษ์วิจารณ์พรรคการเมืองและรัฐบาล พฤติกรรมมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบการประท้วงโดยพิจารณาถึงรูปแบบของพฤติกรรมมีส่วนร่วมทางการเมืองและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมมีส่วนร่วมทางการเมือง

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

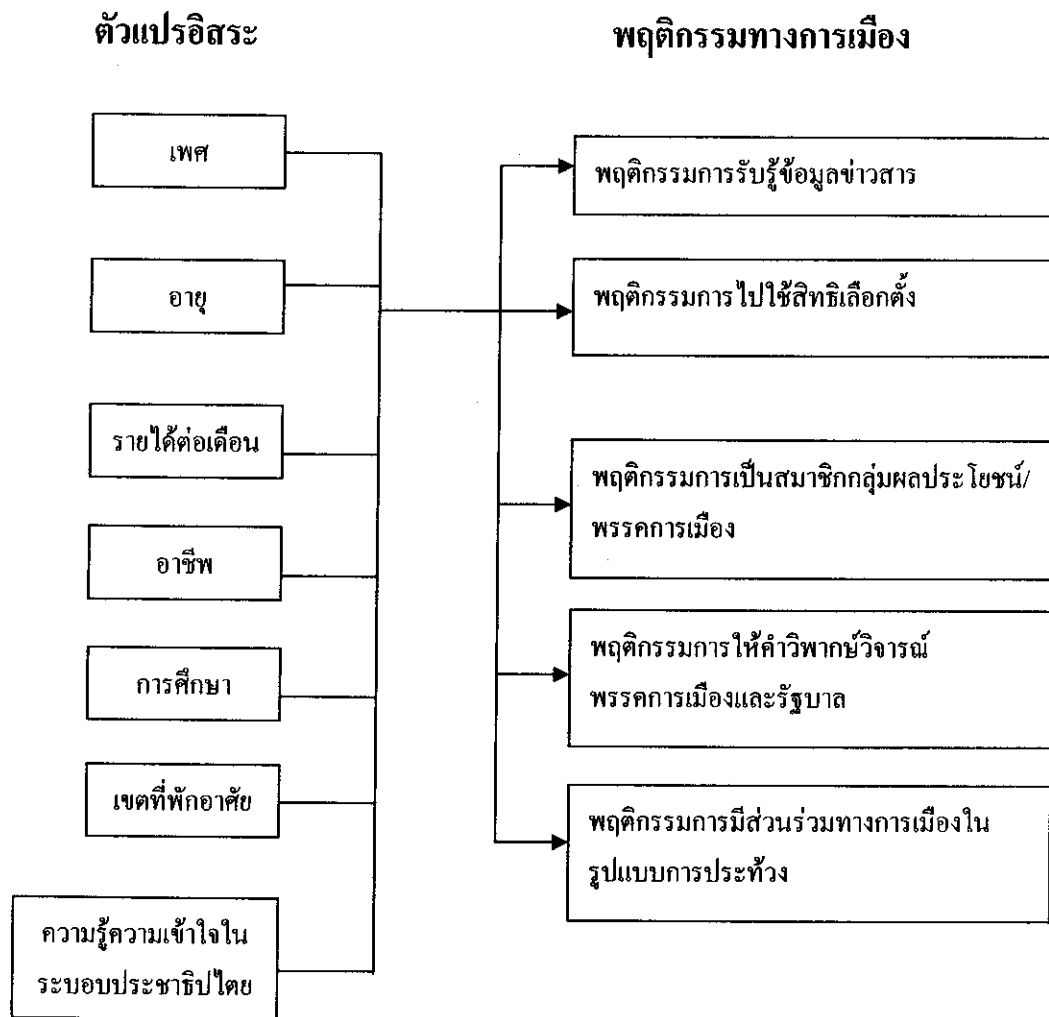
2.1 เพื่อศึกษารูปแบบของพฤติกรรมมีส่วนร่วมทางการเมืองของชนชั้นกลางในจังหวัดนนทบุรี

2.2 เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมมีส่วนร่วมทางการเมืองของชนชั้นกลางในจังหวัดนนทบุรี

3. ขอบเขตการวิจัย

ผู้วิจัยจะทำการศึกษาพฤติกรรมทางการเมืองของชนชั้นกลางในจังหวัดนนทบุรี
ช่วงระยะเวลา พ.ศ. 2547 – 2552

4. กรอบแนวคิด

5. สมมติฐานการวิจัย

5.1 ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ รายได้ต่อเดือน อาชีพ การศึกษาและเขตที่พักอาศัยมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมมีส่วนร่วมทางการเมืองของชนชั้นกลางในจังหวัดนนทบุรี

5.2 ความรู้ความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตยมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมมีส่วนร่วมทางการเมืองของชนชั้นกลางในจังหวัดนนทบุรี

6. นิยามศัพท์

6.1 ขนชั้นกลาง หมายถึง ผู้ที่มีความคิดก้าวหน้า กล้ามีส่วนร่วมในการเปลี่ยนแปลง ส่วนมากคือปัญญาชน โดยแบ่งเป็นสามระดับ ได้แก่ ชั้นนำ เช่น นักวิชาการ นายแพทย์ นักธุรกิจชั้นนำ อาจารย์ชั้นผู้ใหญ่ของสถาบันการศึกษา และข้าราชการระดับผู้อำนวยการกอง ชั้นรอง ได้แก่ ครู อาจารย์ทั่วไป พ่อค้า ทนายความ ขนกลางค่อนข้างต่ำ ได้แก่ ผู้สำเร็จการศึกษา ระดับอนุปริญญา สำเร็จอาชีวศึกษาชั้นสูง นักธุรกิจและพนักงานออฟฟิศ โดยมีรายได้ส่วนใหญ่ จากเงินเดือนประจำเฉลี่ยต่อเดือนตั้งแต่ 10,000 บาทขึ้นไป

6.2 ปัจจัยส่วนบุคคล หมายถึง เพศ อายุ รายได้ต่อเดือน อาชีพ การศึกษา และเขตที่พักอาศัย

6.3 ความรู้ความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตย หมายถึง มีความรู้ความเข้าใจในเรื่อง สิทธิ หน้าที่ของพลเมืองและกิจกรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย

6.4 พฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึง การกระทำใดๆที่เกิดขึ้นด้วย ความเต็มใจไม่ว่าจะประสบความสำเร็จหรือไม่ ไม่ว่าจะถูกต้องตามกฎหมายหรือไม่ เพื่อให้มีผลต่อ นโยบายของรัฐ หรือการบริหารงานของรัฐ หรือต่อการเลือกผู้นำของรัฐ โดยมีรูปแบบหรือกิจกรรม การเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง ดังนี้ การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร การไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง การเป็น สมาชิกกลุ่มผลประโยชน์/พรรคการเมือง การให้คำวิพากษ์วิจารณ์พรรคการเมืองและรัฐบาลและการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบการประท้วง

6.4.1 การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร หมายถึง การได้รับชม และฟังข้อมูลข่าวสารจากสื่อ ประเภทต่างๆ เช่น หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ วิทยุ นิตยสาร แผ่นป้ายโฆษณา ประชาสัมพันธ์

6.4.2 การไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง หมายถึง การไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น

6.4.3 การเป็นสมาชิกกลุ่มผลประโยชน์/พรรคการเมือง หมายถึงการที่บุคคลเข้า เป็นสมาชิกของกลุ่มผลประโยชน์และพรรคการเมืองใดๆ ที่มีอยู่ในการบริหารกิจกรรมทางการเมืองหรือเป็นผู้สนับสนุนกิจกรรมทางการเมือง หรือเป็นผู้มีผลประโยชน์ในการดำเนินการทางการเมือง

6.4.4 การให้คำวิพากษ์วิจารณ์พรรคการเมืองและรัฐบาล หมายถึงการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองต่อสาธารณะ เช่น การปราศรัย อภิปราย บรรยาย ในหัวข้อที่เกี่ยวกับการเมือง การเขียนบทความทางการเมือง การแสดงความคิดเห็นทางการเมืองผ่านรายการวิทยุ โทรทัศน์

6.4.5 การมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบการประท้วง หมายถึง การร่วมชุมนุม
เดินขบวนต่อต้านทางการเมือง

7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

7.1 ทำให้ได้ทราบถึงรูปแบบของพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของ
ชนชั้นกลางในจังหวัดนนทบุรี

7.2 ทำให้ได้ทราบถึงปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมือง
ของชนชั้นกลางในจังหวัดนนทบุรี

7.3 ทำให้ได้รับความรู้เพื่อไปใช้ทำความเข้าใจพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมือง
ของคนไทย

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเรื่องพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของชนชั้นกลางในจังหวัดนนทบุรี ผู้ศึกษาได้ศึกษาจากแนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมือง
2. บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของบุคคล
3. แนวคิดเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตย
4. แนวคิดเกี่ยวกับชนชั้นกลาง
5. ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับชนชั้นกลางในไทย
6. ข้อมูลพื้นฐานของจังหวัดนนทบุรี
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมือง

การเมืองเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตมนุษย์เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับการดำรงอยู่ในสังคมของมนุษย์ มนุษย์ไม่อาจหลีกเลี่ยงอิทธิพลอำนาจหรือแรงกดดันกระเทือนของการเมืองได้ไม่ว่ามนุษย์จะเข้าใจลักษณะหรือกระบวนการทางการเมืองหรือไม่ก็ตาม พฤติกรรมย่อมสัมพันธ์กับการเมืองอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ทั้งนี้ เพราะโดยธรรมชาติแล้วมนุษย์เป็นสัตว์สังคมที่มีการเมืองเป็นกระบวนการครอบครองวิถีทางดำเนินชีวิต ความหมายของการเมืองจึงเป็นเรื่องเพื่อมนุษย์จะได้มีส่วนร่วมทางการเมืองได้อย่างเต็มที่ รัฐหรือสังคมที่สมาชิกสามารถมีบทบาทอย่างแท้จริงเท่านั้น จึงจะเป็นรัฐหรือสังคมที่อุดมสมบูรณ์ไปด้วยเสรีภาพ ความเจริญนานัปการอันเป็นประโยชน์แก่มนุษย์นั่นเอง

อริสโตเติล (Aristotle) ได้กล่าวในผลงานเรื่อง Politics ไว้ว่า “คนก็คือสัตว์การเมือง” คนจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับการเมืองไม่ว่าทางใดก็ทางหนึ่งไม่ว่าเขาจะปรารถนาหรือไม่ก็ตาม ถ้าเรามองว่าการเมืองก็คือเรื่องของอำนาจในการแจกแจงสิ่งที่มีคุณค่าทางสังคม (Outputs) ของระบบการเมืองไม่ว่าจะอยู่ในรูปแบบนโยบาย กฎ ระเบียบ ฯลฯ ย่อมที่จะต้องกระทบต่อบุคคลแต่ละ

คนในสังคมไม่ทางใดก็ทางหนึ่งอย่างไม่มีทางเลือกเลยได้ มนุษย์จะอยู่เพียงลำพังไม่ได้จำเป็นต้องอยู่ร่วมกันในสังคมเพื่อความปลอดภัยและเพื่อสนองความต้องการที่จำเป็นแก่ชีวิตซึ่งกันและกัน

ดาวิ และมิลบราธ (Davies and Milbrath อ้างถึงใน ประมวล แสงแก้วศรี 2546:20)

ได้จัดแบ่งประเภทของการมีส่วนร่วมทางการเมืองในแง่ของ จุดมุ่งหมาย ไว้ 2 ประเภท คือ

1) การเข้าร่วมทางการเมืองที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อใช้เป็นเครื่องมือไปสู่สิ่งอื่น ได้แก่ การเข้าร่วมทางการเมืองที่มีจุดมุ่งหมาย เพื่อความมีชัยของพรรค เพื่อที่จะให้ได้จุดหมายบางอย่างออกมาเพื่อที่จะยกสถานภาพของคนให้สูงขึ้น เพื่อให้มีรายได้สูงขึ้น

2) การเข้าร่วมทางการเมืองที่มีจุดมุ่งหมายในตัวเอง มีจุดมุ่งมันเพียงเพื่อสนองความพอใจในปัจจุบันทันด่วนมากกว่า หรือไม่ก็เพื่อระบายออกซึ่งความรู้สึกที่ตนมีอยู่เท่านั้น อาทิ การไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งของคนบางคนทั่วๆ ไปเท่านั้น ถือได้ว่าเป็นการเข้าร่วมทางการเมืองที่มีผลสมบูรณ์ในตัวเอง โดยทั่วไปพฤติกรรมในด้านการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองของบุคคลส่วนใหญ่แล้วจะมีจุดมุ่งหมายทั้งสองประเภทปะปนอยู่ด้วยเสมอไม่มากก็น้อย

1.1 ความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมือง

นักรัฐศาสตร์หลายท่านได้ศึกษาความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมืองไว้ดังนี้

ไมรอน ไวนเนอร์ (Myron Weiner) ได้สำรวจและรวบรวมความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่นักรัฐศาสตร์ต่างๆ ได้ให้ไว้ โดยแบ่งออกเป็น 10 ความหมาย (Weiner, 1971: 161 – 163) ดังนี้

1. การกระทำที่สนับสนุนหรือเรียกร้องต่อคณะผู้ปกครองประเทศเพื่อให้สนองต่อความต้องการ
2. ความพยายามที่จะสร้างผลกระทบหรือใช้อิทธิพล (Influence) ต่อการดำเนินงานของรัฐบาล
3. การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองที่ถูกต้องตามกฎหมายและได้รับการรับรองว่าถูกต้อง (Legitimate)
4. การให้มีตัวแทน (Representation) เพื่อเข้าไปใช้อำนาจของคน
5. การละวางหรือแยกตนเองออกจากการเมือง (Alienation) เนื่องจากเห็นว่าแม้เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับการเมืองก็ไม่ทำให้เกิดผลอะไรขึ้น ซึ่งแตกต่างจากความเฉื่อยชาหรือเมินเฉยทางการเมือง โดยสิ้นเชิงและไม่กระทำการใดๆทางการเมืองเลย

6. ความกระตือรือร้น (Active) ที่จะเข้าไปเกี่ยวข้องกับทางการเมืองหรือเป็นผู้ที่
ชอบกระทำกิจกรรมทางการเมือง (Activist)

7. การกระทำที่ “ต่อเนื่องอย่างผลึกคั่น” (Persistence continuum) ซึ่งอาจเป็น
การกระทำที่มีความเป็นสถาบัน (Institutionalized) และมีการจัดตั้งหรืออาจเป็นการกระทำที่เกิดขึ้น
อย่างทันทีทันใด เช่น การก่อการจลาจล เป็นต้น

8. การกระทำที่มุ่งต่อการเลือกผู้นำทางการเมืองหรือมุ่งที่จะมีอิทธิพลต่อ
นโยบายสาธารณะ (Public Policies) หรือเป็นความพยายามที่จะมีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานของทาง
ราชการ(Bureaucratic Policies)

9. การกระทำที่เป็นกิจกรรมอันมีผลกระทบต่อการเมืองระดับชาติ (National
Politics)

10. การกระทำที่มีลักษณะเป็น “การกระทำทางการเมือง” (A Political Act)

สุจิต บุษยบงการ (อ้างถึงใน ประมวล แสงแก้วศรี 2546: 11) ได้ให้ความหมายว่า
การมีส่วนร่วมทางการเมือง มีลักษณะที่น่าสนใจ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมทางการเมืองต้องเป็นเรื่องของการกระทำหรือพฤติกรรม ไม่ใช่
เป็นเรื่องความรู้สึกนึกคิด ทศนคติหรือความเชื่อทางการเมืองแม้ว่า ได้มีการยอมรับกันว่า ทศนคติ
ความเชื่อ และอุดมการณ์ทางการเมืองมีผลต่อพฤติกรรมหรือการแสดงออกทางการเมืองของ
ประชาชน แต่ทศนคติและความเชื่อไม่ใช่การกระทำหรือกิจกรรม ดังนั้น เราควรต้องแยกออกให้
ชัดเจนระหว่างการมีส่วนร่วมทางการเมืองซึ่งเป็นเรื่องของกิจกรรมหรือการกระทำ (Action) กับ
ทศนคติหรือความเชื่อและความรู้สึกทางการเมืองเพื่อไม่ให้เกิดความสับสนในการวิเคราะห์

2. ต้องเป็นกิจกรรมของประชาชน ไม่ใช่ของนักการเมือง ถ้าเป็นกิจกรรมทาง
การเมืองของนักการเมืองเรามักใช้ว่าเป็นบทบาททางการเมือง (Political Role) เนื่องจากเขามีอาชีพ
เป็นนักการเมือง ส่วนประชาชนทั่วไปไม่ได้มีอาชีพเป็นนักการเมืองแต่มีอาชีพอย่างอื่น เช่น อาจ
เป็นทนายความ เกษตรกร ลูกจ้าง คนงาน เป็นต้น การมีส่วนร่วมทางการเมืองจึงไม่ใช่การมีอาชีพ
ทางการเมือง

3. ต้องเป็นการกระทำหรือกิจกรรมที่มีจุดประสงค์เพื่อมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ
ของรัฐบาลหรือของหน่วยงานของรัฐ แต่ถ้ากิจกรรมนั้นมีวัตถุประสงค์เพื่อกดดันในเรื่องอื่น เช่น
คนงานนัดหยุดงานเพื่อให้ฝ่ายบริหารของบริษัทขึ้นค่าแรงงาน ยังไม่ถือว่าเป็นการมีส่วนร่วม
ทางการเมือง เพราะยังไม่มีผลกระทบต่อตัดสินใจของรัฐ แต่ถ้าคนงานเหล่านั้นนัดหยุดงานเพื่อ
กดดันให้รัฐปรับปรุงกฎหมายแรงงานให้เป็นธรรมมากขึ้นกิจกรรมเช่นนี้จึงถือว่าเป็นการมีส่วน
ร่วมทางการเมือง เป็นต้น นอกจากนี้ จุดประสงค์ที่จะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของรัฐบาลนั้นไม่

จำเป็นต้องเป็นเรื่องของการกดดันให้เปลี่ยนแปลงนโยบายเสมอไป แต่อาจเป็นการแสดงออกเพื่อเป็นการสนับสนุนนโยบายของรัฐบาลหรือนักการเมืองได้ เราจะเห็นได้จากกรณีการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งหรือการชุมนุมเพื่อสนับสนุนรัฐบาล

จากความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมืองดังกล่าวนั้น ไมรอน ไวนเนอร์ ได้สรุปความหมายหรือให้คำนิยามคำว่า “การมีส่วนร่วมในทางการเมือง” ไว้กว้างๆแต่มีความชัดเจนว่า “การมีส่วนร่วมในทางการเมือง” หมายถึงการกระทำใด ๆ ก็ตามที่เกิดขึ้นโดยความสมัครใจไม่ว่าจะประสบความสำเร็จหรือไม่ ไม่ว่าจะมีการจัดอย่างเป็นระเบียบหรือไม่ และไม่ว่าจะเกิดขึ้นเป็นครั้งคราวหรือต่อเนื่องกัน จะใช้วิธีที่ถูกต้องตามกฎหมายหรือไม่ถูกต้องตามกฎหมาย เพื่อผลในการที่จะมีอิทธิพลต่อการเลือกนโยบายของรัฐบาลหรือต่อการบริหารงานของรัฐบาลหรือต่อการเลือกผู้นำทางการเมืองของรัฐบาล ไม่ว่าจะเป็นในระดับท้องถิ่นหรือระดับชาติก็ตาม (Weiner, 1971: 164)

ดังนั้น การมีส่วนร่วมทางการเมืองจึงเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญประการหนึ่งของกระบวนการทางการเมืองเกือบทุกระบบ เนื่องจากเป็นเครื่องมือสนับสนุนความชอบธรรมทางการเมืองในการเข้ามามีอำนาจรัฐ การใช้อำนาจรัฐและการรักษาอำนาจรัฐ อีกทั้งการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนจะเป็นการเสนอถึงความต้องการและการสนับสนุนเพื่อการดำรงอยู่ของระบบการเมืองหรือทำให้ระบบการเมืองอยู่ในภาวะดุลยภาพได้ หากกระบวนการเมืองปราศจากสิ่งเหล่านี้แล้วก็ไม่สามารถดำรงอยู่ได้ (Easton, 1965: 112 – 117)

1.2 ความสำคัญของการมีส่วนร่วมทางการเมือง

“การมีส่วนร่วมทางการเมือง” เป็นกลไกสำคัญ เสมือนหัวใจในระบอบประชาธิปไตย โดยเป็นการกระทำที่มีผลต่อการได้มาซึ่งอำนาจทางการเมืองหรืออำนาจปกครอง และการพ้นจากอำนาจนั้น รวมทั้งมีผลต่อนโยบาย และการปฏิบัติตามนโยบายของรัฐ ดังนั้น ผู้ปกครองในระบอบประชาธิปไตยซึ่งมีความชอบธรรมแห่งอำนาจปกครอง (Legitimacy) อันมีที่มาจากเหตุผลและหลัก นิติธรรม (Gerth and Mills, 1972: 78-79) จะอ้างความชอบธรรมแห่งอำนาจปกครองนี้ได้ก็ต่อเมื่อผู้ถูกปกครองเชื่อว่าการใช้อำนาจของผู้ปกครองนั้นถูกต้องตามกฎหมายและมีเหตุผลพอเพียง ผู้ปกครองจึงต้องไม่ละเมิดกฎหมายและใช้อำนาจปกครองอย่างมีเหตุผล

สุจิต บุญบงการ และสุชม นวลสกุล (2540: 20) กล่าวถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมทางการเมืองว่ามีความสำคัญไม่น้อย ความสำคัญประการแรก คือ การมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นการยอมรับในความสามารถของประชาชน เป็นการยอมรับว่าประชาชนสามารถตัดสินใจที่จะกำหนดอนาคตของตนเองได้ การแสดงออกทางการเมืองเพื่อกดดันหรือสนับสนุน

นโยบายของรัฐนั้นย่อมเป็นการกำหนดอนาคตของตนเองด้วย เป็นการยอมรับว่าประชาชนมีความสามารถมากพอที่จะทราบได้ว่ารัฐควรทำอะไรอันเป็นผลต่อการดำรงชีวิตตน

ประการที่สอง การมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นการยอมรับความเป็นพลเมือง (Citizenship) ของประชาชน ความเป็นพลเมืองมีลักษณะสำคัญแตกต่างไปจากการเป็นราษฎรธรรมดาหรือการเป็น “ไพร่ฟ้า” (Subject) การเป็นไพร่ฟ้านั้นเป็นการยอมรับอำนาจและคำสั่งของผู้ปกครองประเทศเพียงอย่างเดียว ถือว่าประชาชนเป็น “ข้า” คือไม่มีสิทธิแสดงความคิดเห็นแต่อย่างใด ไม่มีสิทธิที่จะกำหนดอนาคตของตนหรือกดดันให้ผู้ปกครองตัดสินใจอย่างหนึ่งอย่างใด หรือประโยชน์ในการดำรงชีวิตตน แต่ความเป็นพลเมืองนั้น ถือว่าเป็นการยอมรับว่าประชาชนเป็นส่วนหนึ่งของระบบการเมืองและมีสิทธิในการเข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของรัฐบาล

ประการที่สาม การมีส่วนร่วมทางการเมืองช่วยสร้างความชอบธรรม (Legitimacy) แก่รัฐบาล รัฐบาลจะมีความชอบธรรมมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับ การยอมรับของประชาชนที่มีต่อรัฐบาล การมีส่วนร่วมทางการเมืองทำให้ประชาชนยอมรับในรัฐบาล รวมทั้งการตัดสินใจของรัฐบาลด้วย เพราะประชาชนได้มีส่วนในการตัดสินใจนั้นๆ แม้แต่ในกรณีที่มีการตัดสินใจดังกล่าวไม่ตรงกับความต้องการของประชาชนบางกลุ่มบางพวก การมีส่วนร่วมทางการเมืองทำให้พวกที่ไม่เห็นด้วยมีโอกาสที่จะเรียกร้องให้มีการเปลี่ยนแปลงการตัดสินใจนั้นได้

ประการที่สี่ การมีส่วนร่วมทางการเมือง อาจมีผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของอำนาจการเมือง หรือเปลี่ยนแปลงสภาพทางเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม กลุ่มผู้ที่ต้องการปฏิรูปหรือการเปลี่ยนแปลงในตอนแรกมักมีอิทธิพลหรืออำนาจน้อยกว่ากลุ่มที่ควบคุมรัฐบาล ซึ่งเป็นกลุ่มที่รักษาสภาพคงเดิม ดังนั้น กลุ่มที่ต้องการเปลี่ยนแปลงมักจะดึงกลุ่มทางสังคมใหม่ๆ ที่เกิดขึ้นมาร่วมกันต่อสู้

1.3 รูปแบบของการมีส่วนร่วมทางการเมือง

รูปแบบของการมีส่วนร่วมทางการเมืองนั้นจะแตกต่างออกไปหลายรูปแบบดังจะเห็นได้จากงานวิจัยที่มีการศึกษาไว้ ดังนี้

อัลมอนด์ และเพาเวลล์ (Almond and Powell, 1966: 145-146) ได้จำแนกรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ละเอียดชัดเจน โดยแบ่งรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็น 2 รูปแบบใหญ่ๆ คือ

- 1) แบบปกติ (Conventional Forms)
- 2) แบบไม่ปกติ (Unconventional Forms)

โดยแต่ละรูปแบบยังจำแนกออกเป็นแบบย่อยๆ ได้อีก ดังนี้

แบบปกติ (Conventional Forms)

1. การออกเสียงเลือกตั้ง
2. การพุดจาปรึกษาเรื่องการเมือง
3. กิจกรรมการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง
4. การจัดตั้งและการเข้าร่วมเป็นสมาชิกของกลุ่มต่างๆ
5. การติดต่อส่วนตัวกับเจ้าหน้าที่การเมือง

แบบไม่ปกติ (Unconventional Forms)

1. การยื่นข้อเรียกร้อง
2. การเดินขบวน
3. การเข้าประจันหน้ากัน
4. การละเมิดกฎระเบียบของสังคม
5. การใช้ความรุนแรงทางการเมือง
6. สงครามกองโจรและการปฏิวัติ

บาร์เบอร์ (Barber, 1972: 3) ได้แบ่งการมีส่วนร่วมทางการเมืองออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

1. การมีส่วนร่วมโดยตรง เป็นลักษณะที่ประชาชนเป็นผู้ดำเนินการปกครองตนเองโดยตรง เช่น บริหารงาน กำหนดนโยบาย และการตัดสินใจในการดำเนินงานด้วยตนเอง เป็นต้น
2. การมีส่วนร่วมโดยทางอ้อม เป็นลักษณะที่ประชาชนเข้ามีส่วนร่วม แต่มิได้เป็นผู้ดำเนินการปกครองตนเองโดยตรง โดยการเลือกตัวแทนของประชาชนเข้าไปทำหน้าที่เปิดโอกาสให้ประชาชนเลือกตั้งโดยเสรี แต่กำหนดกลไกเพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าควบคุมความเคลื่อนไหวของฝ่ายปกครองเป็นไปตามความต้องการของประชาชน

ฮันติงตัน และเนลสัน (Huntington and Nelson, 1982: 12 – 13) ได้แบ่งรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองออกเป็น 5 รูปแบบ ดังนี้

1. กิจกรรมการเลือกตั้ง (Electoral Activity) หมายถึง กิจกรรมออกเสียงเลือกตั้ง และการรณรงค์หาเสียงในการเลือกตั้ง
2. การวิ่งเต้น (Lobby) หมายถึง การติดต่อเจ้าหน้าที่หรือผู้นำทางการเมืองเพื่อหาทางเข้าไปมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ และการกำหนดนโยบายของรัฐบาลโดยใช้ข้อมูลต่างๆ เพื่อผลประโยชน์ของกลุ่มเป็นเกณฑ์

3. กิจกรรมองค์กร (Organization Activity) เป็นกิจกรรมทางการเมืองของกลุ่มองค์กรใดองค์กรหนึ่ง โดยมีจุดหมายที่จะเข้าไปมีส่วนในเรื่องเกี่ยวกับผลประโยชน์ส่วนตน หรือ อาจจะเป็นผลประโยชน์ต่อส่วนรวมก็ได้

4. การติดต่อบริษัท (Contracting) หมายถึง การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของทางราชการเป็นการส่วนตัว โดยมุ่งหวังผลประโยชน์ส่วนตัวส่วนครอบครัวหรือหมู่คณะของตน

5. การใช้ความรุนแรง (Violence) หมายถึง กิจกรรมที่พยายามสร้างผลกระทบต่อ การตัดสินใจ การกำหนดนโยบายของรัฐบาล โดยการทำร้ายร่างกาย ทำลายทรัพย์สิน กิจกรรมนี้อาจดำเนินไปโดยมีจุดหมายที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงระบบทางการเมือง เช่น การก่อรัฐประหาร การลอบสังหารผู้นำทางการเมือง หรืออาจมุ่งที่จะเปลี่ยนแปลงการปกครอง เช่น การปฏิวัติ เป็นต้น เลสเตอร์ มิลแบรท (Lester Mibrath) ได้จำแนกรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองออกเป็น 6 รูปแบบ (Mibrath, 1971: 12 – 16) คือ

1. การเลือกตั้ง (Voting) พบว่า การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเป็นรูปแบบในการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่แยกจากกิจกรรมเกี่ยวกับการณรงค์หาเสียงและกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับพรรคการเมืองที่แยกจากกิจกรรม แต่รวมได้กับกิจกรรมที่เกี่ยวกับความรักชาติ ซึ่งแสดงออกโดยการเคารพธงชาติ การเสียาธิ การเคารพกฎหมาย และสนับสนุนประเทศให้ต่อต้านสงคราม ซึ่งผลจากการวิจัยได้พบอีกว่าการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเป็นการแสดงออกถึงความจงรักภักดีต่อระบบมากกว่าเป็นการกระทำตามความต้องการของคนที่มีต่อระบบการเมือง จึงเห็นว่าการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งนั้น เชื่อได้ว่าทำให้เกิดความแตกต่างที่สำคัญต่อผลผลิตทางการเมือง โดยให้เหตุผลเพิ่มเติมว่าบุคคลที่ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งนั้นเป็นผู้ที่มีความสำนึกในหน้าที่พลเมือง มีความสำนึกในบรรทัดฐานของสังคม และวิถีการดำรงชีวิตในฐานะสมาชิกที่ดีของชุมชน นอกจากนี้การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งก็ไม่ต้องการสื่อข่าวสาร และแรงจูงใจมากเหมือนกิจกรรมทางการเมืองอื่นๆ

2. การเป็นเจ้าหน้าที่พรรค และเจ้าหน้าที่รณรงค์หาเสียง (Party and Campaign Workers) หมายถึง ขอบเขตของกิจกรรม ได้แก่ การมีบทบาทในการรณรงค์หาเสียง บริจาคเงินช่วยเหลือพรรคหรือผู้สมัคร ชักชวนประชาชนไปลงทะเบียนเพื่อสิทธิในการลงคะแนนเสียง เข้าร่วมและสนับสนุนพรรคการเมือง พยายามชักชวนให้ประชาชนลงคะแนนเสียงแก่พรรคหรือผู้สมัครที่ตนชอบ การลงสมัครรับเลือกตั้ง และการร่วมมือกับกลุ่มต่างๆ ในการปรับปรุงความเป็นอยู่ของชุมชน การมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบดังกล่าวนี้ เป็นแบบแผนของความสัมพันธ์ขั้นต้นระหว่างปัจเจกชนกับรัฐ มิลแบรท พบว่า ผู้ที่เข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบนี้มีน้อย

มาก เนื่องจากการเข้าร่วมในกิจกรรมดังกล่าวต้องอาศัยความตื่นตัวและความสนใจอย่างแท้จริง พวกที่เข้าร่วมกิจกรรมประเภทนี้จัดอยู่ใน “พวกนักสู้” (Gladiators)

3. การเป็นผู้มีบทบาทในชุมชน (Community Activists) ขอบเขตของการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบนี้ ได้แก่ การร่วมกันขึ้นมาเพื่อแก้ปัญหาสังคม การทำงานร่วมกับกลุ่มที่ทำงานเกี่ยวกับสังคมการเป็นสมาชิกที่มีความกระตือรือร้นขององค์กรที่มีบทบาทเกี่ยวกับกิจการสาธารณะ อื่น ๆ และการติดต่อกับทางราชการในเรื่องปัญหาสังคม “ผู้มีบทบาทในชุมชน” มีลักษณะคล้ายกับ “เจ้าหน้าที่พรรคและเจ้าหน้าที่รณรงค์หาเสียง” ในหลาย ๆ ด้านเนื่องจากเป็นผู้ที่มีความกระตือรือร้นสูง และมีระดับความผูกพันทางใจกับชุมชนสูงเช่นเดียวกัน จะแตกต่างกันคือ “ผู้มีบทบาทในชุมชน” มีความเกี่ยวข้องกับพรรคและการรณรงค์หาเสียงน้อยกว่าผู้ที่มีบทบาทในพรรคการเมือง

4. การติดต่อกับทางราชการ (Contracting Officials) การมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบนี้เป็นเรื่องส่วน เช่น การติดต่อกับทางราชการในเรื่องภาษีโรงเรือน การทำถนน การตรวจสอบความมั่นคงทางสังคม เป็นต้น การมีส่วนร่วมแบบนี้มีผลโดยตรงต่อบุคคลนั้นเองเท่านั้น การเข้าร่วมทางการเมืองในรูปแบบดังกล่าวนี้ เกือบจะไม่ใช่การมีส่วนร่วมทางการเมืองตามความหมายที่แท้จริง แต่เรียกการมีส่วนร่วมแบบนี้ว่า การมีส่วนร่วมอย่างคับแคบ (Parochial Participation)

5. การเป็นผู้ประท้วง (Protestors) ขอบเขตของกิจกรรมในการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบนี้ คือ การเข้าร่วมเดินขบวนตามถนนหรือก่อให้เกิดการจลาจล เพื่อบังคับให้รัฐแก้ไขบางอย่างซึ่งเกี่ยวข้องกับการเมืองให้ถูกต้อง การประท้วงอย่างแข็งขันและเปิดเผยต่อสาธารณชนถ้ารัฐบาลกระทำในสิ่งที่ผิดศีลธรรม การเอาใจใส่ต่อการชุมนุมประท้วง การเข้ากลุ่มกับกลุ่มประท้วงรัฐบาล และการปฏิเสธการยอมรับกฎหมายที่ไม่ยุติธรรม

6. การเป็นผู้สื่อข่าว (Communicators) รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองในลักษณะนี้มีขอบเขตของกิจกรรม คือ การเก็บรักษาข้อมูลเกี่ยวกับการเมือง การส่งจดหมายสนับสนุนผู้นำเมื่อเขาทำดี การเข้าร่วมถกปัญหาการเมือง การให้ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับการเมืองแก่เพื่อนในชุมชนที่อาศัยอยู่ การให้ความสนใจกับทางราชการ และเขียนจดหมายถึงบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ กิจกรรมแต่ละอย่างต้องการแลกเปลี่ยนข่าวสารระหว่างภายในชุมชน ผู้ที่เข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบของ “ผู้สื่อข่าว” นี้มักเป็นพวกมีการศึกษาสูง มีข้อมูลเกี่ยวกับการเมืองมาก และมีความสนใจทางการเมืองมากด้วย “ผู้สื่อข่าวทางการเมือง” จะวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาลมากกว่า “เจ้าหน้าที่พรรค” หรือ “ผู้รักษาดี” แต่จะไม่แสดงออกด้วย “กิจกรรมการประท้วง”

ไน และเวอร์บา (Nie and Verba, 1975: 9 – 12) ได้จำแนกรูปแบบและกิจกรรมในการมีส่วนร่วมทางการเมืองในลักษณะกว้าง ๆ และชัดเจนไว้ 4 รูปแบบ คือ

1. การลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง (Voting) ซึ่งเห็นว่าเป็นรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองทำให้ประชาชนมีอิทธิพลเหนือผู้นำ เพราะทำให้ผู้นำจำเป็นต้องปรับปรุงนโยบายเพื่อคะแนนเสียงของตน แต่คะแนนเสียงดังกล่าวนี้คือความเห็นเกี่ยวกับความชื่นชมของพลเมืองที่มีต่อผู้นำได้เพียงเล็กน้อยเท่านั้น เพราะเป็นเพียงการเปลี่ยนแปลงการลงคะแนนเสียงจากผู้สมัครคนหนึ่งไปยังอีกคนหนึ่งเท่านั้น มิได้แสดงความชื่นชอบเป็นพิเศษ สำหรับขอบเขตของผลผลิตของการเลือกตั้งนั้นกว้างขวางมาก และมีอิทธิพลเหนือพลเมืองทั้งหมด เพราะรวมความชื่นชอบของพลเมืองและแรงกดดันทำให้คะแนนเสียงเป็นเสมือนอาวุธที่มีอำนาจควบคุมรัฐบาล

2. กิจกรรมการรณรงค์หาเสียง (Campaign Activity) ซึ่งพบว่า การที่พลเมืองได้มีส่วนร่วมในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งนั้น ทำให้สามารถเพิ่มอิทธิพลเหนือผลการเลือกตั้งได้ โดยการกำหนดคะแนนเสียงให้กับผู้สมัครคนใดคนหนึ่งไว้ก่อน และมีอิทธิพลต่อผู้นำไว้เช่นเดียวกับกิจกรรมการลงคะแนนเสียง ผลผลิตของการรณรงค์หาเสียงนำไปสู่ความขัดแย้งได้และกิจกรรมดังกล่าวเป็นกิจกรรมที่ยากและต้องการความคิดริเริ่มมากกว่าการลงคะแนนเสียง สำหรับขอบเขตของกิจกรรมการรณรงค์หาเสียง ได้แก่ การชักชวนให้ผู้อื่นลงคะแนนเสียง การทำงานอย่างกระตือรือร้นเพื่อพรรคการเมือง ตลอดจนการร่วมประชุมสัมมนาทางการเมือง การบริจาคเงินสนับสนุนพรรคการเมือง การเป็นสมาชิกสโมสรทางการเมือง และการเข้าร่วมเป็นสมาชิกพรรคการเมือง

3. การติดต่อในฐานะพลเมือง (Citizen – Initiated) การมีส่วนร่วมทางการเมืองรูปแบบนี้ หมายถึง การติดต่อเผชิญหน้าของบุคคลที่มีต่อรัฐบาลหรือหน่วยงานของรัฐซึ่งเป็นการกระทำตามลำพัง โดยตัดสินใจเกี่ยวกับเวลาเป้าหมาย และเนื้อหาสาระของการเข้ามีส่วนร่วมเอง การเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบนี้สามารถคาดหวังในผลประโยชน์ได้มาก เนื่องจากบุคคลสามารถตัดสินใจเลือกเรื่องที่จะติดต่อโดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ภายใต้สภาพแวดล้อมนั้นๆ แต่ในด้านอิทธิพลที่มีต่อรัฐบาลนั้นมีเพียงเล็กน้อย เนื่องจากเป็นการกระทำของคนจำนวนน้อย กิจกรรมดังกล่าวมักไม่มีความขัดแย้งโดยตรงกับกลุ่มอื่น ๆ และต้องการความคิดริเริ่มค่อนข้างมาก สำหรับขอบเขตกิจกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบนี้ ได้แก่ การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นเกี่ยวกับปัญหาส่วนตัว เช่น ปัญหาครอบครัว หรือปัญหาส่วนตัว การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นระดับพิเศษในเรื่องปัญหาสังคม เช่น ปัญหาอาชญากรรม หรือการบริหารงานของรัฐบาลท้องถิ่น เป็นต้น

4. การร่วมกิจกรรมของชุมชนหรือองค์กรทางสังคม (Cooperatives Activity) ลักษณะการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบนี้ คือ การกระทำร่วมกันเป็นกลุ่มหรือกลุ่มองค์กรในเรื่องเกี่ยวกับปัญหาทางการเมืองและสังคม เพื่อที่จะมีอิทธิพลเหนือการดำเนินงานของรัฐบาล การกระทำดังกล่าวอาจเกิดขึ้นในเวลาใดก็ได้ และจะเกี่ยวกับปัญหาใดของกลุ่มก็ได้ นอกจากนี้อาจเป็นการกระทำร่วมกันในกิจกรรมภายในองค์กรที่เป็นทางการหรือไม่เป็นทางการก็ได้ การมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบนี้มีอิทธิพลต่อรัฐบาลมากกว่ารูปแบบที่ 3 เนื่องจากมีคนจำนวนมากเข้าร่วมและอาจมีความขัดแย้งระหว่างกลุ่มได้ อย่างไรก็ตามกิจกรรมที่ร่วมมือกันนี้ต้องการความคิดริเริ่มบ้างเช่นกัน สำหรับขอบเขตของกิจกรรมที่ร่วมมือกันนี้ ได้แก่ การทำงานร่วมกับคนอื่นๆ เกี่ยวกับปัญหาท้องถิ่น การตั้งกลุ่มทำงานเพื่อท้องถิ่น และเป็นสมาชิกที่มีบทบาทในการแก้ปัญหาชุมชน การติดต่อเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นร่วมกับคนอื่นๆ การติดต่อเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นระดับพิเศษร่วมกับคนอื่นๆ การติดต่อเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นในเรื่องเกี่ยวกับสังคม และการติดต่อเจ้าหน้าที่ระดับพิเศษเกี่ยวกับปัญหาสังคม

ไมรอน ไวนเนอร์ (Weiner, 1971 อ้างถึงใน อสิตรา รัตตะมณี 2540: 19) ได้กล่าวว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองในแต่ละรูปแบบของสังคมแต่ละสังคมจะดำเนินไปใน 2 แบบแผนใหญ่ๆ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างอิสระ (Autonomous Political Participation) ลักษณะของการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบใด ๆ ด้วยความพึงพอใจในส่วนตัวเป็นไปด้วยความสมัครใจหรือได้พินิจพิจารณาที่ใช้วิจารณ์ญาณของตนเองมองเห็นการมีส่วนร่วมและมองเห็นว่าตนเองสามารถที่จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองได้อย่างแท้จริง

2. การมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยถูกปลุกกระดม (Mobilized Political Participation) หมายถึง ลักษณะของการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองที่เป็นไปโดยไม่ได้เกิดจากเจตจำนงของตนเองแต่เกิดจากผู้อื่นปลุกกระดมให้เข้าร่วมในการกระทำกิจกรรมทางการเมืองในรูปแบบต่าง ๆ โดยการขู่เชิญ บังคับ ชักจูง หรือใช้อิทธิพลทางวัตถุ เป็นต้น ทั้งนี้ เพื่อให้เป็นไปตามที่ผู้ปลุกกระดมต้องการ

โดยสรุปจากความหมายและลักษณะการมีส่วนร่วมทางการเมือง จะเห็นได้ว่ามีความหมายและลักษณะการมีส่วนร่วมในสาระสำคัญ ไม่แตกต่างจากการมีส่วนร่วมในการพัฒนา กล่าวคือจะต้องเป็นกิจกรรมที่เกิดจากความสมัครใจของประชาชนมีอิสระในการตัดสินใจเพียงแต่การมีส่วนร่วมทางการเมืองมุ่งหมายให้อิทธิพลต่อการตัดสินใจของรัฐบาลและในความหมายของไวเนอร์ ได้หมายรวมถึงการมีส่วนร่วมในสถาบันท้องถิ่นด้วย

จรรยา สุภาพ (อ้างถึงใน ประมวล แสงแก้วศรี 2546: 15) ได้แบ่งรูปแบบของการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมแบบกรีก (The Greek System) วัตถุประสงค์ของการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบนี้ต้องให้ประชาชนซึ่งเป็นพลเมืองของประเทศ (Citizen) ได้มีส่วนร่วมในทางการเมืองโดยตรง ซึ่งกำหนดให้ประชาชนทั้งนครรัฐประชุมเพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นความต้องการและกำหนดนโยบายรวมทั้งกำหนดตัวผู้ปกครองด้วย

2. การมีส่วนร่วมแบบโรมัน (Roman System) การมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบนี้ได้กำหนดให้มีสภาขึ้นแทนการประชุมประชาชนทั้งหมด ส่วนอำนาจหน้าที่ของสภานั้นครอบคลุมเสมือนการปกครองโดยประชาชนโดยตรง

3. การมีส่วนร่วมแบบศักดินา (Feudal System) เป็นลักษณะของความสัมพันธ์ระหว่าง เจ้านาย (Lord) กับไพร่ (Vassal) ที่แต่ละฝ่ายมีหน้าที่ต่อกัน เจ้านายมีหน้าที่ให้ความคุ้มครองและปกครองแก่ไพร่ ส่วนไพร่มีหน้าที่บริการด้านต่าง ๆ และมีสิทธิได้รับการคุ้มครองประชาชนทั่วไปมีสิทธิเช่นนี้เหมือนกันจึงถือได้ว่าเป็นการมีส่วนร่วมแบบปราศจากความเสมอภาค

4. การมีส่วนร่วมแบบสวิส (Swiss System) มีลักษณะ คือ เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วม โดยตรงเช่นเดียวกับระบบกรีก

5. การมีส่วนร่วมแบบนิวอิงแลนด์ (New England System) มีการให้ประชาชนเข้ามีส่วนร่วมโดยตรงเช่นเดียวกับระบบสวิส สำหรับประเทศแรกที่ยุบายปฏิรูปการปกครองให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองแบบนี้ คือ ประเทศอังกฤษ เมื่อ ค.ศ. 1215 ได้มีการตกลงต่อรองกันระหว่างฝ่ายกษัตริย์กับประชาชนเพื่อให้ฝ่ายกษัตริย์ทรงยินยอมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจการบ้านเมืองจนเกิดเอกสารสิทธิ แมกนา คาร์ตา (Magna - Carta) ขึ้น ซึ่งเป็นเอกสารที่ยินยอมให้ประชาชนมีโอกาสเข้าร่วมในรัฐบาลต่อมา

เกษม อุทยานิน (2516:120-212) ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองทางตรงของประชาชนในปัจจุบันว่ามีรูปแบบต่าง ๆ ดังนี้

1. การแสดงประชามติ เป็นการให้ประชาชนเข้าร่วมในการพิจารณาและตัดสินใจที่จะรับหรือไม่รับกฎหมายที่จะออกมีผลบังคับใช้แก่ตน ซึ่งได้ผ่านการพิจารณาของสภาในขั้นต้นมาแล้ว ประชามตินี้อาจจะมีทั้งแบบบังคับให้ประชาชนต้องแสดงประชามติ และไม่บังคับให้ต้องแสดงประชามติก็ได้ ขึ้นอยู่กับว่ามีความจำเป็นหรือไม่มากนักเพียงใด

2. การริเริ่มออกกฎหมาย เกิดขึ้นในสวิสเป็นเวลานานมาแล้ว ได้แก่ การชุมนุมของผู้มีสิทธิเลือกตั้งเหมือนกับวิธีการประชุมชาวเมือง (town meeting) ในสหรัฐอเมริกา แต่เป็นการ

เสนอกฎหมายรูปแบบจะเป็นการทำคำร้อง และลงมติในบัตรเลือกตั้ง จุดประสงค์ของการริเริ่มให้เสนอกฎหมายนี้ เพื่อให้ประชาชนได้ผ่านกฎหมายบางอย่างโดยไม่ต้องฟังความคิดเห็นของสภา

3. การถอดถอนออกจากตำแหน่ง เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีอำนาจในการปลดเจ้าหน้าที่ของฝ่ายบริหารหรือรัฐบาลก็ได้ เมื่อเห็นว่าผู้นั้น ไม่ดำเนินการตามความต้องการของประชาชน หรือปฏิบัติคนไม่สมควร แต่จะต้องเป็นตำแหน่งที่มาจากการเลือกตั้ง

4. ร่วมแสดงความคิดเห็นและการตัดสินใจ เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้ร่วมแสดงความคิดเห็นและร่วมตัดสินใจปัญหาที่สำคัญ เมื่อรัฐบาลตัดสินใจปัญหานั้นๆ ได้

5. การเลือกตัวแทน เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนเลือกตัวแทนเพื่อไปทำหน้าที่บริหารทางการเมืองของประชาชน

ใน เวอร์บา และเวลซ์ (อ้างถึงในวิวัฒน์ เปรมประภา 2528:9-12) ได้ให้ความหมายของกิจกรรมทางการเมืองในลักษณะที่กว้างและชัดเจนขึ้น โดยแบ่งกิจกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองออกเป็น 4 รูปแบบ คือ

1. การลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง เป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นอย่างสม่ำเสมอในระบอบประชาธิปไตยและอิทธิพลต่อพฤติกรรมของผู้นำมา เนื่องจากเป็นสิ่งแสดงถึงความนิยมสนับสนุนของประชาชนหรือเป็นแรงกดดันเพื่อให้ผู้นำต้องปรับนโยบายของตนเพื่อให้ได้รับการสนับสนุนต่อไป อย่างไรก็ตามการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งต้องการความริเริ่มหรือแรงจูงใจเพียงเล็กน้อยเท่านั้น ในการวิจัยเชิงวิชาการแล้วถือว่า การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเป็นรูปแบบของการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ให้ความเที่ยงมากที่สุด

2. การรณรงค์หาเสียง เป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญเท่ากับการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเนื่องจากทำให้ประชาชนสามารถเพิ่มเติมอิทธิพลต่อผู้นำได้โดยการกำหนดคะแนนเสียงให้แก่ผู้สมัครคนใด คนหนึ่งไว้ก่อน ซึ่งอาจนำไปสู่ความขัดแย้งได้ ยังเป็นวิธีที่สามารถสื่อข่าวสารหรือบ่งบอกเกี่ยวกับการขึ้นชอบของประชาชนได้มากกว่า เพราะประชาชนที่ร่วมรณรงค์หาเสียงจะสามารถมีความสัมพันธ์ติดต่อกับผู้สมัครรับเลือกตั้งได้อย่างใกล้ชิดมากยิ่งขึ้น กิจกรรมการรณรงค์หาเสียงนี้ ได้แก่ การชักชวนให้ผู้อื่นไปลงคะแนนเสียง การทำงานอย่างแข็งขันเพื่อพรรคการเมือง การร่วมประชุมทางการเมือง การบริจาคเงินให้พรรคการเมือง และการเข้าร่วมเป็นสมาชิกพรรคการเมือง

3. การติดต่อขัณฑ์นั้ของประชาชน เป็นการติดต่อเผชิญหน้าของบุคคลที่มีต่อรัฐบาลหรือหน่วยงานของรัฐบาล โดยลำพังตนเองและเป็นการตัดสินใจเกี่ยวกับระยะเวลาเป้าหมายและเนื้อหาสาระในการมีส่วนร่วมของบุคคลได้เอง จึงสามารถคาดหวังผลประโยชน์ได้มาก แต่อิทธิพลที่มีต่อรัฐบาลนั้นมีเพียงเล็กน้อย เนื่องจากการกระทำของคนจำนวนน้อย

กิจกรรมดังกล่าวมักไม่มีความขัดแย้ง โดยตรงกับบุคคลอื่นๆ และต้องการความคิดริเริ่มค่อนข้างมาก กิจกรรมในรูปแบบนี้ ได้แก่ การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นเกี่ยวกับปัญหาส่วนรวม เพื่อเรียกร้องให้มีการแก้ไขปรับปรุงจากรัฐ

4. การร่วมกันในกิจกรรมบางอย่างขององค์กรหรือกลุ่มเกี่ยวกับปัญหาทางการเมืองและสังคม เป็นกิจกรรมที่บุคคลกระทำร่วมกับผู้อื่น ซึ่งอาจกระทำร่วมกันในกิจกรรมภายในองค์กร ที่เป็นทางการ หรือไม่เป็นทางการก็ได้ การกระทำดังกล่าวอาจเกิดขึ้นในเวลาใดและจะเกี่ยวกับปัญหาใดของกลุ่มก็ได้ การมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบนี้มีอิทธิพลต่อรัฐบาลมาก เนื่องจากมีคนจำนวนมาก เข้าร่วมและอาจมีความขัดแย้งระหว่างกลุ่มได้ อย่างไรก็ตาม กิจกรรมที่ร่วมมือกันนี้ต้องการความริเริ่มบ้าง

1.4 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง

การแสดงออกซึ่งพฤติกรรมใดๆ ของบุคคลจะต้องมีปัจจัยหรือสิ่งผลักดันที่ทำให้เกิดการกระทำดังกล่าว เช่นเดียวกันในทางการเมืองก็จะต้องมีปัจจัยที่กำหนดให้บุคคลมีพฤติกรรมหรือการแสดงออกในทางการเมืองที่แตกต่างกัน

การที่จะเข้าใจพฤติกรรมของมนุษย์อย่างลึกซึ้งจำเป็นต้องเข้าใจถึงสิ่งกำหนดพฤติกรรมของมนุษย์และในการวิเคราะห์พฤติกรรมเชิงมหภาคอาจแบ่งอิทธิพลที่กำหนดพฤติกรรม ได้ 5 ประเภท (อ้างถึงใน เทคสคัลดี ฤทธิชัย 2543: 22) คือ

1. อิทธิพลจากสังคมกลุ่มต่างๆ (Group) ในระบบสังคมหนึ่งจะมีการติดต่อ มีความสัมพันธ์ระหว่างคนในสังคมนั้นๆ คือ การติดต่อสัมพันธ์กันเป็นกลุ่ม (Group) ซึ่งกลุ่มในระบบสังคมแบ่งออกได้ 3 ลักษณะ กลุ่มแรกคือ กลุ่มปฐมภูมิ (Primary Group) เป็นกลุ่มที่สมาชิกในสังคมมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกัน เช่น ครอบครัว นับว่ามีความสำคัญต่อพฤติกรรมทางการเมืองเป็นอย่างยิ่งเพราะครอบครัวเป็นหน่วยแรกที่ป้อนกระบวนการเรียนรู้ให้แก่เด็ก นับตั้งแต่บรรทัดฐานของสังคม แบบอย่างการยอมรับของสังคม เป็นต้น กลุ่มที่สอง คือ กลุ่มทุติยภูมิ (Secondary Group) มีความสัมพันธ์เนื่องจากมีอาชีพเหมือนกัน นับถือศาสนาเดียวกัน เป็นต้น กลุ่มนี้มีความสำคัญต่อพฤติกรรมทางการเมืองโดยการป้อนข่าวสารและการติดต่อสื่อสารกันในระหว่างกลุ่ม กลุ่มที่สาม คือ กลุ่มอ้างอิง (Reference Group) เป็นกลุ่มที่สมาชิกในสังคมพยายามเลียนแบบอย่าง เช่น เลียนแบบอย่างค่านิยม วิธีการดำเนินชีวิต เป็นต้น สรุปได้ว่า กลุ่มปฐมภูมิ กลุ่มทุติยภูมิ และกลุ่มอ้างอิงมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทางการเมือง การศึกษาอิทธิพลของกลุ่มในสังคมเป็นการศึกษาตามแนวตั้ง (vertical division) ของสังคม

2. อิทธิพลทางสังคมจากชั้นในสังคม (Strata) การศึกษาอิทธิพลทางสังคมจากชนชั้นนั้น เป็นการศึกษาตามแนวนอน (horizontal division) ชั้นในสังคม (Strata) หมายถึงสถานภาพ (Status) คือความแตกต่างระหว่างปัจเจกบุคคล และชนชั้น (Class) หมายถึงความแตกต่างระหว่างหมู่หรือกลุ่มในสังคม การวัดสถานภาพและชนชั้นวัดได้จากอาชีพ รายได้ การศึกษา เป็นต้น

3. อิทธิพลของบุคลิกภาพต่อพฤติกรรมทางการเมือง (Personal Influences) การตัดสินใจทางการเมืองและการแสดงออกทางการเมืองของแต่ละบุคคล มีผลสืบเนื่องมาจากสภาพและสถานภาพของแต่ละบุคคลตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาในชีวิต ดังนั้น พฤติกรรมทางการเมืองของแต่ละบุคคลจึงมีผลสืบเนื่องมาจากสถานภาพทางสังคม มรดกทางวัฒนธรรมและสภาพจิตใจของบุคคลเหล่านั้นประกอบกันด้วย

4. อิทธิพลของวัฒนธรรมต่อพฤติกรรมทางการเมือง (Cultural Influences) ในที่นี้ วัฒนธรรม (Culture) หมายถึง พฤติกรรมทุกอย่างของชีวิตมนุษย์อันเป็นแบบแผนหรือพฤติกรรมที่คล้ายคลึงกันอันเป็นที่ยึดมั่นเป็นแบบของสังคมทั้งทางเศรษฐกิจ การเมือง ศาสนา สังคม การทหารและอื่นๆ อิทธิพลของวัฒนธรรมต่อพฤติกรรมทางการเมืองจะพิจารณาเป็นประเด็นของสหจิต (Consensus) ของค่านิยมพื้นฐานที่ยอมรับกัน ในสังคมอันจะมีผลต่อความมั่นคงทางการเมือง นอกจากความหมายข้างต้นแล้ว วัฒนธรรมยังหมายถึง ความรู้ ระบบคุณค่าหรือค่านิยม ความเชื่อและอุดมการณ์ต่างๆ ในสังคมซึ่งจะเป็นปัจจัยสำคัญที่จะเสริมสร้างบุคลิกภาพ กำหนดฐานะ บทบาท และบรรทัดฐานทางสังคมด้วยอิทธิพลของโครงสร้างต่อพฤติกรรมทางการเมือง (Structural Influences)

มิลเบรทและโกเอล (Milbrath and Goel) กล่าวถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองว่ามี 2 ประเภท (อ้างถึงใน เท็ดสคักกี ฤทธิชัย 2543: 25) คือ

1. ปัจจัยด้านสิ่งเร้าจากสภาพแวดล้อม (Environmental Stimuli) หมายถึงลักษณะของระบบสังคม (Social System) และสถานการณ์ทางการเมือง (Political Setting) ซึ่งไม่เพียงจะกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมทางการเมืองของแต่ละบุคคลเท่านั้น แต่ยังมีส่วนให้ข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับขอบเขตทางเลือกต่างๆ ในการมีส่วนร่วมทางการเมือง บุคคลแต่ละคนแม้จะอยู่ในสิ่งแวดล้อมเดียวกันก็อาจรับสิ่งเร้าจากระบบการเมืองและสังคมได้ไม่เท่ากัน เพราะบุคคลแต่ละคนจะเลือกรับรู้และเลือกสรรส่วนสิ่งเร้าที่เหมาะสมและตรงกับความต้องการของตนเท่านั้น

2. ปัจจัยเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคล (Personal Factor) คือพันธุกรรม ความต้องการด้านบุคลิกภาพ ความต้องการทางจิตใจ ร่างกายและความเชื่อต่างๆ รวมทั้งทัศนคติทางการเมืองของแต่ละคน

สิทธิพันธ์ มานิตกุล (อ้างถึงใน เทดศักดิ์ ฤทธิชัย 2543: 26) กล่าวว่าปัจจัยที่มีผลต่อการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองนั้นมาจากปัจจัย ดังต่อไปนี้

1. ปัจจัยส่วนบุคคล คือ พันธุกรรม แรงบีบ บุคลิกภาพ ความต้องการทางจิตใจ ร่างกายความเชื่อ ค่านิยมและทัศนคติ
2. ปัจจัยด้านสภาพการเมือง คือ ระดับการพัฒนา กฎเกณฑ์เกี่ยวกับวิธีการเมือง สถาบันทางการเมือง ลักษณะการเลือกตั้ง การได้รับข่าวสารทางการเมือง
3. ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมทางสังคม คือ สถานะทางเศรษฐกิจ สังคมของบุคคล ที่อยู่อาศัย การเป็นสมาชิกองค์กร อายุของบุคคล ความแตกต่างทางเพศ ศาสนาและสีผิว การแสดงออกถึงการกระทำใดๆของบุคคล จะต้องเป็นตัวแปรหรือปัจจัยหรือสิ่งผลักดันทำให้เกิดการกระทำดังกล่าว ในทางการเมืองก็เช่นเดียวกันที่ต้องมีปัจจัยที่ผลักดันให้บุคคลมีการกระทำในทางการเมืองที่แตกต่างกันออกไป (ประมวล แสงแก้วศรี 2546: 26) ดังนี้

เลน (Lane, 1959 อ้างถึงใน ประมวล แสงแก้วศรี 2546: 27) พบว่า ผู้ที่มีอายุในวัยรุ่นจะเริ่มเรียนรู้ทางการเมืองและเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองตามแบบกันและผู้ที่มิอายุวัยกลางคนจะมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับสูง เนื่องจากมีความพร้อมในสถานภาพทางเศรษฐกิจ สังคมดีขึ้นส่วนผู้ที่มีอายุสูงมีแนวโน้มที่จะมีส่วนร่วมทางการเมืองลดน้อยลงและแยกตัวออกจากสังคม

มิลแบรท และ โกอเอล (Milbrath and Goel, 1977: 134) พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของบุคคลมีมากขึ้นตามอายุที่เพิ่มขึ้น โดยส่วนในบุคคลที่มีอายุระหว่าง 40 – 50 ปี แต่การมีส่วนร่วมทางการเมืองจะลดลงเรื่อยๆจนเกือบอายุ 60 ปี

เทวินทร์ ตติยรัตน์ (อ้างถึงใน ประมวล แสงแก้วศรี 2546: 29) ได้เปรียบเทียบระหว่างนักการเมืองกับข้าราชการในด้านการศึกษา โดยชี้ให้เห็นว่า ไม่อาจกล่าวได้ว่าข้าราชการที่มีวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไปจะมีความรู้มากกว่าหรือดีกว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งมีการศึกษาแค่ประถมปีที่ 4 เสมอไป แต่ก็ได้หมายความว่าวุฒิทางการศึกษานั้นไม่มีความจำเป็นหรือมีความสำคัญสำหรับนักการเมือง ถ้านักการเมืองผู้ใดมีทั้งคุณวุฒิทางการศึกษาและมีทั้งความรู้เกี่ยวกับความต้องการของประชาชนดี ย่อมจะถือได้ว่าวุฒิทางการศึกษากับความรู้ดังกล่าวจะช่วยเกื้อกูลให้นักการเมืองผู้นั้นมีโอกาสที่จะเป็นผู้นำที่สามารถมองปัญหาได้รอบด้านยิ่งขึ้น

มิลแบรท และ โกอเอล (Milbrath and Goel, 1977: 134) พบว่าผู้ที่มีการศึกษาสูงมีแนวโน้มที่จะเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองที่สูงขึ้น และยังพบอีกว่า การศึกษามีอิทธิพลอย่างมากต่อพฤติกรรมการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบต่อไปนี้เป็นคือ การรณรงค์หาเสียง การมีส่วนร่วมกับชุมชนในการสื่อข่าวสาร

อัลมอนด์ และเวอร์บา (Almond and Verba, 1965 อ้างถึงใน อสิตรา รัตตะมณี 2540: 26) เห็นว่า ระดับการศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญที่จะจูงใจให้บุคคลมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองมากขึ้น ก้าวไปสู่สถานภาพทางสังคมสูงขึ้น มีโอกาสรับรู้ผลกระทบของรัฐบาลและมีโอกาสรับประโยชน์ในทางการเมือง

ณรงค์ สินสวัสดิ์ (อ้างถึงใน ประมวล แสงแก้วศรี 2546: 35) กล่าวว่า บุคคลที่มีความรู้ความเข้าใจถึงความจริงต่างๆ ในทางการเมือง เช่น รัฐธรรมนูญกำหนดไว้ได้อย่างไร สภาผู้แทนราษฎร ประชาชนมีสิทธิและหน้าที่ทางการเมืองอย่างไรบ้าง มักจะมีแนวโน้มที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าผู้ที่ไม่เข้าใจการเมือง เป็นต้น

ลิขิต ธีรเวคิน (อ้างถึงใน ประมวล แสงแก้วศรี 2546: 35) กล่าวว่าความสำเร็จของระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยไม่ได้ขึ้นอยู่กับแต่การมีรัฐธรรมนูญมีพรรคการเมืองและมีการเลือกตั้ง หากทว่ายังขึ้นอยู่กับ การถือเอาหลักการเมืองนี้เป็นแนวประพฤติปฏิบัติ รวมทั้งการมองความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนกับผู้ปกครอง และความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองกับประชาชน การที่จะทำให้สิ่งเหล่านี้เกิดขึ้นและอยู่ตัวจนกลายเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมประจำชาติและวัฒนธรรมทางการเมืองของคนไทยนั้นย่อมจะต้องมีการปฏิบัติและต้องมีความต่อเนื่องกันพอสมควร

เสกสิน ศรีวัฒนานุกุลกิจ (อ้างถึงใน ประมวล แสงแก้วศรี 2546: 35) กล่าวว่า ประชาธิปไตยเป็นขบวนการทางสังคมหรือพฤติกรรมทางด้านการเมือง พฤติกรรมที่ว่านี้จำเป็นต้องอาศัยการเรียนรู้ นั่นหมายถึง การอบรมกล่อมเกลาทางการเมืองเป็นปัจจัยสำคัญ นอกเหนือจากปัจจัยทางด้านวัตถุ การอบรมที่ดีที่สุดก็โดยอาศัยวิธีการทางด้านการปฏิบัติคือการให้ประชาชนค่อยๆ เรียนรู้ โดยการมีส่วนร่วมทางการเมือง เช่น การให้มีการเลือกตั้งอย่างสม่ำเสมอ ความมั่นคงทางการเมืองก็มีส่วนสำคัญในการสร้างประชาธิปไตย นั่นหมายความว่าเราต้องยอมรับการเปลี่ยนแปลงผู้นำทางการเมืองตามวาระ

2. บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของบุคคล

มาตราที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ผู้ศึกษาได้ใช้เป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีดังนี้

2.1 บุคคลย่อมมีสิทธิที่จะได้รับทราบและเข้าถึงข้อมูลหรือข่าวสารสาธารณะในครอบครองของหน่วยงานราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น เว้นแต่

การเปิดเผยข้อมูลหรือข่าวสารนั้นจะกระทบต่อความมั่นคงของรัฐ ความปลอดภัยของประชาชน หรือส่วนได้เสียอันพึงได้รับความคุ้มครองของบุคคลอื่น หรือเป็นข้อมูลส่วนบุคคล ทั้งนี้ ตามที่ กฎหมายบัญญัติ (มาตรา 56)

2.2 บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง บุคคลซึ่งไปใช้สิทธิหรือไม่ไปใช้สิทธิโดยไม่ แจ้งเหตุอันสมควรที่ทำให้ไม่อาจไปใช้สิทธิได้ ย่อมได้รับสิทธิหรือเสียสิทธิตามที่กฎหมายบัญญัติ การแจ้งเหตุที่ทำให้ไม่อาจไปเลือกตั้งและการอำนวยความสะดวกในการไปเลือกตั้งให้เป็นไป ตามที่กฎหมายบัญญัติ (มาตรา 72)

2.3 บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการรวมกันเป็นสมาคม สหภาพ สหพันธ์ กลุ่มองค์การ เอกชน องค์การพัฒนาเอกชน หรือหมู่คณะอื่น (มาตรา 64)

2.4 ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐย่อมมีเสรีภาพในการรวมกลุ่มเช่นเดียวกับบุคคล ทั่วไป แต่ทั้งนี้ต้องไม่กระทบประสิทธิภาพในการบริหารราชการแผ่นดินและความต่อเนื่องในการ จัดทำบริการสาธารณะ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ (มาตรา 64)

2.5 บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการจัดตั้งพรรคการเมืองเพื่อสร้างเจตนารมณ์ทางการเมือง ของประชาชนและเพื่อดำเนินกิจกรรมในทางการเมืองให้เป็นไปตามเจตนารมณ์นั้นตามวิถีทางการ ปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ นี้ (มาตรา 65)

2.6 บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การพูด การเขียน การพิมพ์ การโฆษณา และการสื่อความหมายโดยวิธีอื่น

การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติ แห่งกฎหมาย เฉพาะเพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐ เพื่อคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ เกียรติยศ ชื่อเสียง สิทธิ ในครอบครัวหรือความเป็นอยู่ส่วนตัวของบุคคลอื่น เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอัน ดีของประชาชน เพื่อป้องกันหรือระงับความเสื่อมทรามทางจิตใจหรือสุขภาพของประชาชน (มาตรา 45)

2.7 บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ

การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติ แห่งกฎหมายเฉพาะในกรณีการชุมนุมสาธารณะ และเพื่อคุ้มครองความสะดวกของประชาชนที่จะ ใช้ที่สาธารณะ หรือเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยในระหว่างเวลาที่ประเทศอยู่ในภาวะสงคราม หรือ ในระหว่างเวลาที่มีประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินหรือประกาศใช้กฎอัยการศึก (มาตรา 63)

3. แนวคิดเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตย

ที่มาของคำว่าประชาธิปไตย(democracy) มาจากภาษากรีก คือ demo แปลว่าประชาชน กับ kratein แปลว่าการปกครอง ซึ่งประชาธิปไตยในความหมายของปราชญ์กรีกโบราณนั้นหมายถึง การปกครองรูปแบบหนึ่งที่ประชาชนทั้งหมดสามารถใช้อำนาจปกครองโดยตรงด้วยการประชุมร่วมตัดสินใจปัญหาในชุมชนใหญ่โดยตรง ทำให้นักวิชาการหลายคนมีความเห็นว่าประชาธิปไตยแบบกรีกโบราณนั้นเป็นประชาธิปไตยที่บริสุทธิ์ เพราะประชาชนเป็นผู้ใช้อำนาจการปกครองด้วยตนเองโดยไม่ต้องผ่านตัวแทน ลักษณะที่ประชาชนสามารถตัดสินใจปัญหาด้วยตนเองโดยตรงนี้เป็นลักษณะที่แท้จริงของประชาธิปไตย (จรรยา สุภาพ 2526: 224)

รูปการปกครองแบบประชาธิปไตย หมายถึงการที่ยอมให้ประชาชนในประเทศ มีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง ซึ่งมีสาระที่สำคัญที่ทำให้ประชาชนมีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งใช้หลักเสียงข้างมากในการปกครองตนเอง ซึ่งมีสาระสำคัญที่ทำให้ประชาชนมีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งใช้เสียงข้างมากและรัฐบาลซึ่งประกอบด้วยตัวแทนของประชาชน การมีส่วนร่วมของประชาชนนั้นต้องอาศัยความคิด ความเห็นของประชาชนเป็นพื้นฐาน ซึ่งบางครั้งอาจมีความแตกต่างกันได้ตามสภาพของพื้นที่ การปกครองระบอบประชาธิปไตยนั้นจะต้องมีทั้งเสรีภาพ และความเสมอภาค แต่ทั้งนี้ต้องอยู่ภายใต้กฎหมาย และกฎหมายนั้นต้องเป็นเจตนารมณ์ของประชาชนโดยรวม ซึ่งลักษณะหรือหลักการสำคัญของระบอบการเมืองแบบประชาธิปไตย มีดังนี้(จิราพร บุญพร 2539: 30 - 34)

1. หลักที่ดีว่าประชาชนเป็นแหล่งที่เกิดและเป็นเจ้าของอำนาจสูงสุดในการปกครองประเทศ นั่นคือ ประชาชนเป็นผู้มีอำนาจในการปกครองตนเอง แต่ในสมัยปัจจุบันเป็นการปกครองทางอ้อม คือ จะต้องมีส่วนที่ประชาชนเลือกตั้งขึ้นเพื่อทำหน้าที่ปกครองแทนประชาชน

2. หลักการมีส่วนร่วมของประชาชน ในข้อเท็จจริงอาจใช้วิธีการต่างๆ เช่น

- การเลือกตั้งผู้แทนราษฎรหรือสภานิติบัญญัติ
- สภาผู้แทนราษฎรหรือสภานิติบัญญัตินี้มีอำนาจในการออกกฎหมายจึงเท่ากับว่า

ประชาชนมีส่วนร่วมใช้อำนาจในการออกกฎหมาย

- การแสดงประชามติต่างๆ เช่น การกำหนดให้ประชาชนริเริ่มเสนอกฎหมายหรืออำนาจให้ประชาชนให้ความยินยอมในกฎหมายฉบับใดก็ได้ หรือการยุบสภา เพื่อให้ประชาชนสามารถเลือกผู้แทนราษฎรขึ้นใหม่ ถือว่าเป็นการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับนโยบายและคณะผู้ปกครองประเทศ

- การจัดตั้งพรรคการเมืองเพื่อทำหน้าที่ควบคุมรัฐบาลหรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

- การใช้เสรีภาพในด้านการเมืองการปกครอง เช่น การแสดงความคิดเห็น การรวมกลุ่มผลประโยชน์ เป็นต้น

3. **หลักการปกครองเพื่อประโยชน์ของประชาชน** หมายถึง การกระทำทุกอย่างในทางการเมืองการปกครอง เพื่อประโยชน์ต่อประชาชนทั่วไป นั่นคือผลงานขององค์การในการปกครองทั้งปวง เช่น ความสงบเรียบร้อยที่ประชาชนพึงได้รับความยุติธรรม และความเจริญก้าวหน้าบริการที่จำเป็นต่างๆ ในการดำรงชีวิต และหลักประกันเกี่ยวกับสวัสดิการที่ประชาชนต้องการ เช่น ปังจยี่ การศึกษา อาชีพ และรายได้ เป็นต้น

4. **หลักการรับฟังและถือเอาเจตนาของประชาชนเป็นหัวใจ** หมายถึง ความต้องการของประชาชนส่วนใหญ่ภายในประเทศ ซึ่งรัฐบาลที่ดีต้องรับฟังด้วยดีและนำไปปฏิบัติเพื่อให้เกิดผลตามความต้องการของประชาชน ดังที่เรียกกันว่า “ประชาชนคือเสียงสวรรค์”

5. **หลักการปกครองโดยเสียงข้างมากโดยไม่ละเมิดสิทธิของฝ่ายข้างน้อย** หมายความว่า การแก้ไขปัญหา การหาข้อยุติ การตัดสินใจก็จะต้องใช้หลักเสียงข้างมาก แต่การใช้เสียงข้างมากต้องใช้ด้วยความระมัดระวัง โดยมีหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการใช้เสียงข้างมาก ดังนี้

- เสียงข้างมากจะต้องอยู่บนพื้นฐานของความเสมอภาค คือ ก่อนใช้เสียงข้างมากต้องถือว่าทุกคนมีเสียงเท่ากัน คือ หนึ่งคนหนึ่งเสียง
- จะต้องยอมให้ฝ่ายข้างน้อยแสดงความคิดเห็นหรือความต้องการ หรือเหตุผลของตนได้ด้วย
- เมื่อเสียงข้างมากเห็นไปในทางใดแล้ว ทุกฝ่ายต้องยอมรับแม้จะไม่เห็นพ้องต้องกัน
- การใช้เสียงข้างมากจะต้องใช้หลักเหตุผลไม่ใช่อารมณ์
- ต้องใช้เสียงข้างมากในลักษณะที่ไม่ลิดรอนสิทธิของฝ่ายข้างน้อยโดยไม่เป็นธรรม

6. **หลักการเห็นพ้องต้องกัน หรือหลักการยินยอม** หมายถึง การกระทำต่างๆ ต้องได้รับความเห็นพ้องจากประชาชน โดยส่วนรวม โดยเกิดจากการที่ประชาชนได้รับข่าวสารหรือเรื่องราว และมีความเข้าใจจนสามารถใช้เหตุผลในการพิจารณา และก่อให้เกิดความยินยอมด้วยดี โดยใช้เหตุผลในการพิจารณา

7. **หลักการใช้เหตุผล** โดยระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยต้องการให้บุคคลใช้เหตุผลในการแสดงออกในการดำเนินงานรวมถึง ความสัมพันธ์ การกำหนดนโยบายการ แสดงความคิดเห็น การแก้ไขปัญหา การพัฒนา การเปลี่ยนแปลง เป็นต้น

8. **หลักความเสมอภาค** หมายถึง ความเท่าเทียมกันในทางการเมือง กฎหมายและโอกาสซึ่งหมายถึงการให้บุคคลทุกคนพึงมีโอกาสมเสมอกันในการที่จะได้รับประโยชน์หรือหลักประกันต่างๆรวมถึงสวัสดิการจากรัฐ เป็นต้น

9. **หลักเสรีภาพ** หมายถึง การที่บุคคลเลือกปฏิบัติได้ในสิ่งที่เป็ประโยชน์แก่ตนมากที่สุด แต่จะต้องไม่ละเมิดสิทธิของบุคคลอื่น และขอบเขตของกฎหมาย โดยตั้งอยู่บนหลักของเหตุผล ซึ่งเสรีภาพพื้นฐานนั้นได้แก่ เสรีภาพที่เกี่ยวข้องกับบุคคล คือชีวิต ร่างกาย ทรัพย์สิน ชื่อเสียง ความก้าวหน้า และเสรีภาพในทางการเมืองของบุคคล ได้แก่ การมีส่วนร่วมในทางการเมือง คือ เสรีภาพในการแสดง ความคิดเห็นทางการเมือง เป็นต้น

10. **หลักกฎหมาย หรือ หลักนิติธรรม** หมายถึง การยึดถือกฎหมายเป็นเกณฑ์ หรือกติกาในการดำเนินการต่างๆ เพื่อให้เกิดความเป็นธรรม และความเสมอภาคกันของประชาชนภายในประเทศ

11. **หลักศีลธรรม** หมายถึง เป็นหลักการที่ควบคุมมิให้บุคคลกระทำการโดยมิชอบ และมุ่งบุคคลมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ช่วยสร้างจิตใจของบุคคลให้มีคุณภาพซึ่งจะทำให้การมีส่วนร่วมในการปกครอง

12. **หลักความชอบธรรม** หมายถึง ในการปกครองประเทศผู้ปกครองจะต้องมีความชอบธรรมในการดำเนินการต่างๆ โดยความชอบธรรมนั้นต้องเกิดจากการยอมรับของประชาชนซึ่งจะช่วยให้เกิดดุลยภาพ ระหว่างความขัดแย้ง และความเห็นพ้องต้องกัน ประชาชนจะไม่ต่อต้านอำนาจที่ถูกต้องของรัฐบาล เป็นต้น

13. **หลักการพัฒนาและการปกครองตนเอง** หมายถึง การปกครองระบอบประชาธิปไตยเชื่อว่ามนุษย์มีความสามารถในการปกครอง และปรับปรุงตนเองให้ก้าวหน้าทั้งในด้านสติปัญญา ความคิด โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็น หรือความสามารถของตนเองอย่างเต็มที่

14. **หลักการปกครองที่รัฐบาลมีอำนาจจำกัด** หมายถึง ระบอบการปกครองระบอบประชาธิปไตยนี้ต้องการให้รัฐมีอำนาจจำกัด เพื่อป้องกันการละเมิดสิทธิของประชาชน โดยจำกัดด้วยวิธีกำหนดขอบเขตของรัฐบาลไว้ในรัฐธรรมนูญ เช่น ให้อำนาจนิติบัญญัติ บริหาร ตุลาการสามารถถ่วงดุลกันได้ตามสมควร หรือมีพรรคการเมือง หรือกลุ่มองค์กรต่างๆที่ทำหน้าที่คอยตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ เป็นต้น

15. **หลักการพหุนิยมทางสังคม** หมายถึง ในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยนั้นต้องยอมรับถึงความแตกต่างทางสังคม เช่น ความรู้สึนึกคิด ความเชื่อ วิถีชีวิตของแต่ละคน และเห็นว่าอำนาจในระบบการเมืองไม่ควรรวมกันอยู่ที่เดียว แต่ควรที่จะกระจายไปยังกลุ่ม

ประชาชนต่างๆ ที่รวมกันด้วยความสมัครใจ และทุกกลุ่มจะต้องสำนึกในหน้าที่ความรับผิดชอบที่จะรักษาสังคมในระบบประชาธิปไตยไว้

16. หลักที่เกี่ยวกับศักดิ์ศรีของมนุษย์ หมายถึง ประชาธิปไตยถือว่าบุคคลมีความสำคัญยิ่งการปกครองจึงต้องเป็นไปเพื่อรักษาประโยชน์ของบุคคล “รัฐและรัฐบาลเกิดมาเพื่อประชาชน” ดังนั้นกฎหมาย นโยบาย หน่วยงาน และการปฏิบัติต่างๆ มีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะให้บริการแก่บุคคล การรักษาสีทศเสรีภาพของเอกชนนับเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง และถือเป็นหัวใจของการปกครองระบอบประชาธิปไตยทุกแบบ

17. หลักการประนีประนอม หมายถึง ประชาธิปไตยต้องการให้มีการประนีประนอมในด้านความคิดเห็นและการกระทำ ด้วยการให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นโดยเสรี ซึ่งเชื่อว่าจะช่วยให้หาข้อยุติได้ การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ขีดหลักที่ว่าไม่มีผู้ใดผูกขาดความจริง หรือสติปัญญาไว้แต่ผู้เดียว แต่ทุกฝ่ายย่อมมีเหตุผลที่ดีที่สุดเป็นข้อประนีประนอม

18. หลักการยอมรับข้อสงสัย หมายถึง เชื่อว่าความคิดทางการเมืองและนโยบายต่างๆ มีอาจจะกล่าวอ้างว่าเป็น “สัจธรรม” จะต้องมีการพิสูจน์ทดลองให้รู้เห็นจริงเสียก่อน หลักการนี้จึงช่วยให้เกิดความคิดที่กว้างขวาง มีใจกว้าง และยับยั้งการผูกขาดความคิดหรือการกระทำที่เป็นเผด็จการ หลักการแห่งความสงสัย จึงเป็นแนวความคิดทางวิทยาศาสตร์ที่สอนให้บุคคลมิให้เชื่อสิ่งใดอย่างงมงาย แต่มุ่งพิจารณาจากสภาพความเป็นจริง

19. หลักความยินยอมและความขัดแย้ง

- **หลักความยินยอม** ได้แก่ การยอมรับร่วมกันในหลักที่วางให้ประชาชนใช้อำนาจเพื่อวัตถุประสงค์ คือ ประโยชน์ร่วมกันของประชาชน เห็นพ้องต้องกันว่ากลุ่มทางสังคม (กลุ่มศาสนา วัฒนธรรม) พรรคการเมือง กลุ่มผลประโยชน์และปัจเจกชนมีสิทธิการควบคุมการใช้อำนาจของรัฐบาลให้อยู่ในขอบเขตที่ประชาชนต้องการ

- **หลักความขัดแย้ง** ได้แก่ การที่ยอมให้มีการโต้แย้ง คัดค้านจากบุคคล หรือกลุ่มของประชาชนกล่าวคือ ประชาชนมีเสรีภาพในการรวมกลุ่ม และแต่ละกลุ่มต่างมีอำนาจโดยชอบในการมีส่วนจำกัดขอบเขตและอำนาจของรัฐบาล มีอำนาจแสดงความคิดเห็นคัดค้านและการโต้แย้งนโยบายของรัฐบาล โดยใช้หลักเหตุผล และอยู่ภายใต้กฎหมายที่ถูกต้องและเป็นธรรม

20. หลักการแบ่งปันประโยชน์และคุณค่าต่างๆ หมายถึง ในระบบการเมืองแบบประชาธิปไตยประชาชนต้องได้รับประโยชน์ เช่น รายได้ที่เป็นธรรม สวัสดิการที่จำเป็น และต้องหาวิถีทางเศรษฐกิจที่เหมาะสมเพื่อให้ประชาชนได้รับการแบ่งปันประโยชน์ให้ดีที่สุดเท่าที่สามารถทำได้รวมถึงบริการด้านสังคมต่างๆ เช่น การศึกษา การรักษาพยาบาล การหางานทำ เป็นต้น

21. **หลักการพัฒนาเศรษฐกิจ** หมายถึง ระบบประชาธิปไตยนั้นต้องการให้เกิดสิ่งสำคัญ คือ การปกครองตนเองของประชาชน ต้องการให้อำนาจกระจายไปสู่ประชาชน เพื่อสามารถปกครองตนเองได้ และขณะเดียวกันก็ต้องการให้ประชาชนได้มีสิทธิเสรีภาพและโอกาสที่จะได้รับความสุข ความสมบูรณ์ทางเศรษฐกิจด้วยการกระจายความมั่งคั่ง มั่งคั่ง ให้กว้างขวาง เพื่อเชื่อว่าอำนาจทางการเมืองที่กระจายไปสู่ประชาชนอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกันนั้นก็ต้องกระจายความมั่งคั่งและมั่งคั่งไปสู่ประชาชนอย่างทั่วถึง และก่อนไปในทางเท่าเทียมกันด้วย

22. **หลักรัฐธรรมนูญนิยม** หมายถึง หลักการนี้ถือว่าเป็นหลักการพื้นฐานของประชาธิปไตย รัฐธรรมนูญนิยมหมายความว่า มีการใช้หลักการของกฎหมายสูงสุดที่ให้หลักประกันเสรีภาพที่เหมาะสมถูกต้องเพื่อควบคุมการดำเนินการต่างๆ ของรัฐบาลให้เป็นแบบประชาธิปไตย

23. **หลักยึดมั่นในคุณค่าแห่งความเป็นพลเมือง** หมายถึง คุณค่าแห่งความเป็นพลเมืองนั้นคือการที่ประชาชนมีความคิดและยึดมั่นร่วมกันว่าเป็นสมาชิกของประเทศหรือระบบการเมืองเดียว ประชาชนมีความสำนึกในคุณค่าที่ว่า คนเป็นพลเมืองที่มีบทบาทในฐานะที่เป็นเจ้าของประเทศและเป็นเจ้าของอำนาจสูงสุดภายในชาติ และมีความยึดมั่นกับสถาบัน องค์การต่างๆ เช่น สถานิติบัญญัติ รัฐบาล ว่าเป็นตัวแทนของประชาชนและมีความสำคัญ

สรุปได้ว่า หลักการประชาธิปไตยประกอบด้วยหลักการ 5 หลักการ คือ หลักเหตุผล หลักการปกครองเสียงข้างมาก โดยไม่ละเมิดสิทธิของฝ่ายน้อย หลักเสรีภาพ หลักความชอบธรรม และหลักประนีประนอม

4. แนวคิดเกี่ยวกับชนชั้นกลาง

ชนชั้นกลางเกิดขึ้นมาเมื่อประมาณ 600 ปีที่ผ่านมา ในช่วงปลายของสมัยกลางในยุโรป เริ่มจากมีกลุ่มพ่อค้าวาณิชที่สร้างตนเองมาจากไพร่ที่เก็บออมจนร่ำรวย หรือขุนนางที่ตกยาก แสวงหาเงินทองและสะสมทรัพย์เพื่อฐานะของตน ได้นำเงินมาประกอบการค้าแบบพ่อค้า มีการซื้อขายในคอนแรกขายตามตลาดนัดต่อมามีการซื้อขายกันประจำ กลายเป็นตลาดประจำต่อมากลายเป็นเมือง ประกอบด้วยพ่อค้าวาณิชที่สร้างตัวด้วยลำแข้งของตนเอง จึงทำให้มีความมั่งคั่งร่ำรวย มีทรัพย์สินสมบัติไม่น้อยหน้า ชนชั้นผู้ดีเก่า พ่อค้าเหล่านี้ไม่ยอมนับตนเองเป็นไพร่หรือลูกน้องใคร ลูกหลานของชนชั้นนี้มีชีวิตที่ดี มีโอกาสศึกษาในกลุ่มชนชั้นสูง มีความรู้และมีศิลปวัฒนธรรมที่เจริญพอกับชนชั้นผู้ดีเก่า ชนชั้นนี้มีจิตสำนึกและความภาคภูมิใจในตนเองว่าเป็นผู้สร้างช่วยตนเองโดยไม่พึ่งพิงใคร ชนชั้นนี้จึงกลายเป็นกลุ่มบุคคลที่เชื่อมั่นว่าคนเกิดมาเท่า

เทียบกันชนชั้นนี้พยายามเรียกร่องขต่อกษัตริย์ คือ เรื่องของ ความมั่นคงปลอดภัยในทรัพย์สิน และสิทธิเสรีภาพ โดยส่วนในการประกอบธุรกิจต่อมาจึงเป็นที่มาของระบบกฎหมาย ศาล ตำรวจ และกองทัพที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้ความคุ้มครองแก่ชีวิต ทรัพย์สินและการประกอบการธุรกิจ ชนชั้นนี้ยอมเสียภาษีอากรให้แก่กษัตริย์ที่พระราชทานสิ่งนี้แก่พวกเขาได้ด้วยความเต็มใจด้วย เหตุผลดังกล่าว ชนชั้นนี้ในยุคแรกๆจึงเป็นพันธมิตรที่ซื่อสัตย์ต่อกษัตริย์ที่สามารถดำรงรักษา บ้านเมือง และรักษาความยุติธรรมในสังคมไว้ได้

คาร์ล มาร์กซ์ (ศิริพร ยอดกมลศาสตร์ 2538: 29) ได้ให้ความสนใจในเรื่องของชนชั้น กลาง ชนชั้นนี้มีลักษณะสำคัญ 3 ประการ คือ

1. ทางด้านเศรษฐกิจ : พวกเขาถูกแยกออกจากความเป็นเจ้าของปัจจัยการผลิต พวกเขาไม่ใช้แรงงานที่ทำการผลิต
2. ทางด้านการเมือง : พวกเขามีอำนาจหน้าที่ควบคุมดูแลแรงงานที่ทำการผลิต
3. ทางด้านอุดมการณ์ : พวกเขามีอำนาจผูกขาดความรู้เกี่ยวกับระบบการทำงานของ เศรษฐกิจและแรงงาน

โดยลักษณะดังกล่าวชนชั้นกลางตามนัยนี้ คือ กลุ่มชนทุกอาชีพที่ไม่ได้ทำการผลิต (ใช้แรงงานกาย) ใช้แต่ความคิดและทำหน้าที่ดูแลกำกับควบคุมหน้าที่หลัก คือ เป็นคนกลางในการ สร้างความชอบธรรมของระบบทุนนิยมทางด้านการเมืองอุดมการณ์ ที่กล่าวมาข้างต้นนั้น คือ แนวคิดความหมายของชนชั้นกลางในทฤษฎีของมาร์กซิสต์ใหม่

ในส่วนของกลุ่มแนวคิดเวเบอเรียน มองว่าในสังคมทุนนิยมสมัยใหม่มีบุคคลอยู่ 3 กลุ่ม ได้แก่ นายทุน แรงงาน และชนชั้นกลางที่ประกอบไปด้วยกลุ่มอาชีพหลายกลุ่มมีความ หลากหลาย และในความหลากหลายดังกล่าวมีแนวโน้มว่า กลุ่มหนึ่งจะมีสถานภาพเศรษฐกิจ สังคมสูง กลุ่มหนึ่งจะมีสถานภาพเศรษฐกิจสังคมต่ำ ชนชั้นกลางตามนัยของกลุ่มแนวคิดเวเบอ เรียนหมายถึงชนชั้นที่มีความรู้ มีการศึกษา และความสามารถทางด้านเทคนิค ถ้าไม่มีชนชั้นนี้ แล้วทุนนิยมอยู่ไม่ได้

ในส่วน of แนวคิดเชิงประวัติศาสตร์ มองว่าชนชั้นกลางเป็นผลผลิตของพัฒนาการ ทางประวัติศาสตร์ เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจากความเคลื่อนไหวของกลุ่มต่างๆ โดยมีปัจจัยทางการเมือง จิตสำนึก สัญลักษณ์ วัฒนธรรม มีบทบาทสำคัญในการกำหนดจุดยืนของกลุ่มชนชั้นกลาง ตาม แนวคิดนี้ชนชั้นกลางหมายถึง กลุ่มข้าราชการ กลุ่มลูกจ้าง พนักงานรัฐวิสาหกิจ กลุ่มปัญญาชน กลุ่มพนักงานในระบบธุรกิจเอกชน กลุ่มนักธุรกิจ ผู้จัดการ ผู้บริหาร

แนวคิดชนชั้นกลางอีกแนวคิดหนึ่ง คือ แนวคิดเชิงประวัติศาสตร์โดยการศึกษาของเจอร์เก็น ค็อคก้า (Juergen Kocka) นักประวัติศาสตร์สังคมของเยอรมันเป็นการศึกษาเกี่ยวกับการก่อตัวและการรวมตัวของชนชั้นกลางในเชิงประวัติศาสตร์พัฒนาการ โดยมองว่าการก่อตัวของชนชั้นกลางเป็นผลผลิตของการต่อสู้ทางการเมืองทางสัญลักษณ์เพื่อจะแบ่งแยกกลุ่มของตนเอง ออกจากกลุ่มอื่นๆ ในสังคมได้อย่างชัดเจน

ฮันติงตัน (Huntington, 1979: 289) ได้ให้ความสำคัญของชนชั้นกลางตามทฤษฎีที่ว่า โดยแท้จริงการปฏิวัติเปลี่ยนแปลงสังคมให้ทันสมัยที่สุด คือ ชนชั้นกลาง

5. ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับชนชั้นกลางในไทย

5.1 ความเป็นมาของชนชั้นกลางในไทย

เมื่อ 30 ปีก่อนนักวิชาการชาวต่างประเทศยังคงเชื่อว่าสังคมไทยเป็นสังคมที่ขาดการแบ่งชนชั้นอย่างชัดเจน ทั้งนี้ก็เพราะนักวิชาการชาวต่างประเทศส่วนใหญ่จะศึกษาสังคมไทย ความแตกต่างและเหลื่อมล้ำภายในสังคมชนบทเมื่อ 40 – 50 ปีก่อนนั้นยังมีน้อยความกดดันทางเศรษฐกิจไม่รุนแรงเท่าปัจจุบัน เพราะในช่วงนั้นจำนวนประชากรมีน้อยกว่าปัจจุบัน ทรัพยากรยังไม่ขาดแคลนและที่ดินว่างเปล่าเพื่อการจับจองยังมีอยู่ ภาพพจน์ของสังคมไทยเป็นศูนย์กลางสะท้อนรูปแบบของสังคมที่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน (Homogenous) และขาดชนชั้นที่เห็นชัด

เมื่อพิจารณาสังคมไทยในปัจจุบัน การเปลี่ยนแปลงทางด้านนี้ได้เกิดขึ้นและเห็นว่าในเวลา 25 – 30 ปีที่ผ่านมาสังคมไทยโดยส่วนสังคมเมืองได้กำเนิดชนชั้นกลาง

5.2 สาเหตุบางประการของการกำเนิดชนชั้นกลาง

สาเหตุของการกำเนิดชนชั้นกลาง (ศิริพร ยอดกมลศาสตร์ 2538: 31) มีดังนี้

1) ระบบเศรษฐกิจขยายตัวตามแนวทางการพัฒนาประเทศ ภาคเอกชนได้ขยายตัวอย่างรวดเร็วได้เปิดโอกาสให้มีตำแหน่งหน้าที่การงานมากมาย โดยส่วนบริษัทใหญ่ได้มีการปรับปรุงระบบบริหารให้ทันสมัยซึ่งรวมถึงการให้สวัสดิการ และความมั่นคงแก่พนักงาน นอกจากค่าตอบแทนจะสูงกว่าภาครัฐแล้วยังให้ความมั่นคงและสวัสดิการซึ่งในอดีตภาคเอกชนไม่ได้ให้อย่างแพร่หลาย

2) ภาครัฐบาลจำเป็นต้องขยายตัวเพื่อดูแลให้บริการแก่ประชาชนที่เพิ่มขึ้นและความต้องการของสังคมที่มีความสลับซับซ้อนมากยิ่งขึ้น ภาครัฐได้ขยายตัวซึ่งเปิดโอกาสให้บุคคลในสังคมมีโอกาสทำงานในภาครัฐเพิ่มขึ้นภายในระยะเวลา 10 – 20 ปีที่ผ่านมาหน่วยราชการ

ขยายตัวอยู่เสมอและด้วยยุทธวิธีต่างๆ บางครั้งการขยายตัวมีเหตุผลและความจำเป็นเพียงพอแต่บางครั้งก็มิได้เป็นเช่นนั้น

3) การแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมผ่านการปฏิสัมพันธ์กับวัฒนธรรมตะวันตกและอื่นๆ (culture contact) นำมาซึ่งรูปแบบของสังคมและวิถีชีวิตของชนชั้นกลางในสังคมอื่น สังคมอเมริกันและสังคมญี่ปุ่นปัจจุบันมีจำนวนชนชั้นกลางมากกว่าชนชั้นอื่นๆ วิถีชีวิตของชนชั้นกลางคือรูปแบบและชีวิตชาวอเมริกันและชาวญี่ปุ่น คนไทยเริ่มรับรู้และเลียนแบบลักษณะหลายประการของวิถีชีวิต ชนชั้นกลางโดยรู้ตัวและไม่รู้ตัว

4) เหตุผลประการสุดท้ายของการกำเนิดชนชั้นกลางคือการศึกษา โอกาสในการศึกษาสร้างความทะเยอทะยานและความต้องการในตัวบุคคลที่จะพึงปรารถนา มีชีวิตที่ดีขึ้นกว่าเดิม โดยเฉพาะอย่างยิ่งมีเกียรติและมีศักดิ์ศรีในตัวเอง การศึกษาจึงเป็นสาเหตุและกลไกซึ่งนำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลงทางชนชั้นของสังคมไทย ถ้ามีการศึกษาและได้งานทำที่ดี โอกาสของบุคคล ในสังคมที่จะก้าวหน้าขึ้นก็จะมามากกว่าคนที่มีการศึกษาและได้งานทำที่ไม่ดี ในแง่นี้กล่าวถือว่าการศึกษาช่วยส่งเสริมให้คนมีฐานะดีขึ้น โดยสามารถเขยิบมาในตำแหน่งกลางๆที่เราเรียกว่า “ชนชั้นกลาง”

5.3 ลักษณะของชนชั้นกลางไทย

ชนชั้นกลางไทยมักมีลักษณะ(ศิริพร ยอดกมลศาสตร์ 2538: 37 - 39) ดังต่อไปนี้
ประการที่หนึ่ง ภรรยามักจะทำงานนอกบ้านเพื่อจุนเจือฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวและเพื่อความต้องการจะมีอาชีพอิสระเพราะพอมีความรู้ความสามารถ

ประการที่สอง ระดับการศึกษาของสามีภรรยาอยู่ในเกณฑ์ดี และให้ความสนใจกับการศึกษาของบุตรอย่างจริงจังเพราะเชื่อว่าการศึกษาคือกลไกแห่งความสำเร็จในชีวิต ในเมื่อพ่อแม่ได้พัฒนาตนเองเพราะมีการศึกษาจึงเน้นให้ลูกเรียนมากและดีที่สุด พ่อแม่เข้าใจว่าการแข่งขันทางการศึกษาเพิ่มขึ้นทุกวัน จึงพยายามส่งเสริมและเตรียมให้ลูกพร้อม โดยมีการให้เรียนพิเศษเสริมทักษะต่างๆ เช่น ให้เรียนหลักสูตรคอมพิวเตอร์สำหรับเด็ก เรียนเปียโน หัดว่ายน้ำ เป็นต้น

ประการที่สาม ลักษณะของครอบครัวเป็นรูปแบบครอบครัวมากกว่ารูปแบบขยายส่วนครอบครัวประกอบด้วย พ่อ แม่ ลูก หรืออาจจะมีญาติผู้ใหญ่อยู่ด้วยบ้าง แต่แกนของครอบครัวคือ พ่อ แม่ ลูก

ประการที่สี่ ลักษณะการครองเรือนอยู่กันตามลำพัง ส่วนใหญ่จะอยู่บ้านเดี่ยวหรือบ้านจัดสรร หรือทาวเฮาส์หรือคอนโดมิเนียม ซึ่งส่วนใหญ่ซื้อมาโดยระบบเงินผ่อน

ประการที่ห้า ภายในบ้านมีอุปกรณ์เครื่องใช้ทันสมัยต่างๆ เช่น โทรทัศน์ ตู้เย็น วิทยุ เครื่องใช้ไฟฟ้าต่างๆตลอดจนวีดีโอ ในปีหลังๆนี้ความสำคัญของวัตถุเป็นที่ยอมรับดี ความสนใจที่จะเพิ่มพูนของใช้สมบัติต่างๆมีอยู่ในชนชั้นกลางเพราะได้เป็นเหยื่อของระบบธุรกิจทุนนิยมในประเทศซึ่งมุ่งเน้นจะขายสินค้าตลอดเวลา

ประการที่หก รถยนต์เป็นสิ่งจำเป็นและเป็นสัญลักษณ์ของความสำเร็งและเกียรติศักดิ์ของชนชั้นกลาง การอยู่ห่างไกลจากใจกลางเมืองทำให้รถยนต์เป็นพาหนะที่ค่อนข้างจำเป็นในเวลาเดียวกันรถยนต์คือเครื่องแบ่งชนชั้นที่ว่าเจ้าของรถได้เป็นสมาชิกชนชั้นกลางอย่างสมบูรณ์

ประการที่เจ็ด ลูกจะได้รับความสนใจจากพ่อแม่ และมีความสำคัญว่าเด็กในยุวก่อน จะเห็นได้จากร้านขายเสื้อผ้า เครื่องเล่นและสินค้าน่ารักแต่ไม่จำเป็นสำหรับเด็กๆ ในสังคมไทยให้ความสำคัญต่อเด็กมากกว่าในอดีต และเห็นเด็กเป็นเหยื่อที่ดีที่จะให้พ่อแม่ จ่ายเงิน ชนชั้นกลาง คือลูกคำใหม่ที่ดีของร้านขายของเด็กเหล่านี้

ประการที่แปด รูปแบบของครอบครัวที่ดี และสมบูรณ์จำลองจากสังคมตะวันตก โดยเน้นว่าพ่อแม่และลูกต้องใช้เวลาคู่กัน ทำกิจกรรมร่วมกันอย่างใกล้ชิด ดังนั้นพ่อแม่จึงพยายาม พาลูกออกไปเที่ยวรับประทานอาหารนอกบ้านบ้าง

ประการที่เก้า แนวความคิดเกี่ยวกับสันตนาการ คือ ให้มีการพักผ่อนหย่อนใจตามที่ตากอากาศต่างๆ จึงมีการนำพาครอบครัวไปตากอากาศ และบางครั้งก็พาไปเที่ยวประเทศใกล้เคียงด้วย การท่องเที่ยวต่างประเทศเป็นสิ่งที่กระทำอย่างแพร่หลาย ปัจจุบันนี้ชนชั้นกลางได้ไปเที่ยวต่างประเทศมากกว่าในอดีต

ประการที่สิบ วิธีจ่ายตลาดและชื่อของกินของใช้ก็ได้เปลี่ยนแปลงไปด้วย ชนชั้นกลางเริ่มใช้ตลาดซูเปอร์มาเก็ตมากขึ้น ในอดีตฝรั่งและคนชั้นสูงเท่านั้นที่เข้าร้านประเภทดังกล่าว ในปัจจุบันนี้ซูเปอร์มาเก็ต คือ ร้านขายของที่ชนชั้นกลางใช้เป็นประจำสำหรับสิ่งของอาหารบ้าง และเครื่องใช้ทั่วไป ลักษณะพิเศษต่างๆดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าชนชั้นกลางผุดจากชนชั้นอื่นและเป็นชนชั้นที่กำลังกำเนิดมาใหม่ในสังคมไทย

5.4 วัฒนธรรมของชนชั้นกลางในไทย

ชนชั้นกลางในไทยมีวัฒนธรรม(ศิริพร ยอดกมลศาสตร์ 2538: 37 - 39) ดังนี้

ประการที่หนึ่ง ชนชั้นกลางหรือคนชั้นกลางไทยมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับผู้ปกครองจึงทำให้วัฒนธรรมของชนชั้นกลางไทยมีความสืบเนื่องกับวัฒนธรรมของผู้ปกครอง

ประการที่สอง ลักษณะโลกาภิวัตน์ เป็นอีกวัฒนธรรมหนึ่งของวัฒนธรรมคนชนชั้นกลางในปัจจุบัน

ประการที่สาม คนชั้นกลางไทยเป็นมิตรกับวัฒนธรรมของกลุ่มผู้ปกครองตามจารีตมากกว่าวัฒนธรรมของชาวนา

ประการที่สี่ คนชั้นกลางมีวัฒนธรรมคล้ายคลึงกับวัฒนธรรมของกลุ่มผู้ปกครองในแง่ของการแสดงความมั่งคั่ง

ประการที่ห้า พันธะของชนชั้นกลางต่อประชาธิปไตยเบาบาง เพราะขาดโลกทัศน์ที่จะเป็นฐานให้แก่อุดมการณ์ประชาธิปไตยได้

ประการที่หก คนชั้นกลางเชื่อในเรื่องการพัฒนาที่หมายถึงการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น

ประการที่เจ็ด คนชั้นกลางสร้างเครือข่ายความสัมพันธ์ขึ้น แต่ไม่ใช่เครือข่ายที่เกิดจากพันธสัญญาเชิงกฎหมายอย่างเด็ดขาด หากเป็นเครือข่ายความสัมพันธ์ที่มีพื้นฐานอยู่บนความสัมพันธ์ส่วนบุคคลตามจารีตประเพณีเดิม

ประการที่แปด ฐานอำนาจของชนชั้นกลางอยู่ที่เงินและอำนาจเท่านั้น ไม่มีรากฐานทางปรัชญาสำหรับบรรณโลภทรัพย์และอำนาจนั้นอย่างแข็งแกร่ง

6. ข้อมูลพื้นฐานของจังหวัดนนทบุรี

จังหวัดนนทบุรีเดิมชื่อ “บ้านตลาดขวัญ” มีชุมชนเมืองที่มีความเจริญ คือ ชุมชนบ้านตลาดขวัญ ชุมชนตลาดขวัญในปัจจุบัน นอกจากนี้ยังมีเหตุการณ์สำคัญๆทางประวัติศาสตร์ เมื่อพุทธศักราช 2486 ได้มีประกาศจังหวัดนนทบุรีแบ่งการปกครองออกเป็น 4 ส่วน ได้แก่ นนทบุรี บางกรวย บางบัวทอง ปากเกร็ด เป็นจังหวัดที่มีอายุยาวนานมากกว่า 450 ปี

ปัจจุบันจังหวัดนนทบุรีตั้งอยู่ในเขตภาคกลางตอนล่าง ลักษณะภูมิประเทศเป็นที่ราบลุ่มดินดอนสามเหลี่ยมปากแม่น้ำ สภาพโดยทั่วไปเป็นที่ราบลุ่มน้ำท่วมถึงในฤดูน้ำหลาก มีแม่น้ำเจ้าพระยาไหลผ่านในแนวเหนือใต้ ซึ่งแบ่งพื้นที่ เป็น 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 พื้นที่ฝั่งตะวันออก (ฝั่งซ้าย) แม่น้ำเจ้าพระยา มีขนาดพื้นที่ 1 ใน 4 ของพื้นที่จังหวัดนนทบุรี มีอำเภอเมืองนนทบุรี และ อำเภอปากเกร็ด เป็นส่วนที่มีความเจริญเป็นที่ตั้งศาลากลาง

ส่วนที่ 2 พื้นที่ฝั่งตะวันตก (ฝั่งขวา) แม่น้ำเจ้าพระยา มีขนาดพื้นที่ 3 ใน 4 ของพื้นที่จังหวัดนนทบุรี มีอำเภอบางใหญ่ บางกรวย ไทรน้อย บางบัวทอง

จังหวัดนนทบุรีมีรูปร่างคล้ายลูกเบ็ด มีลำคลองกระจายทั่วพื้นที่ อาณาเขตติดต่อกับจังหวัดต่างๆ ได้แก่ กรุงเทพมหานคร นครปฐม ปทุมธานี พระนครศรีอยุธยา ภูมิภาคเป็นแบบ

ร้อนชื้น ทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญ คือ ดินและน้ำ รวมถึงวัฒนธรรมประเพณีและศิลปะพื้นบ้านที่สืบทอดกันมา ประชากรมีชาติพันธุ์ ราว ๓๐ (มอญ) ไทยมุสลิม ไทยจีน มีการนับถือศาสนาตามบรรพบุรุษ จำแนกได้ดังนี้ ศาสนาพุทธ ศาสนาอิสลาม ศาสนาคริสต์ การประกอบอาชีพของชาวจังหวัดนนทบุรีเป็นอาชีพดั้งเดิมตามสภาพภูมิศาสตร์ มีอาชีพเกษตรกรรม ได้แก่ การทำนา การปลูกไม้ดอก-ไม้ประดับ การทำนาบัว และอาชีพการทำอุตสาหกรรมในครัวเรือน ได้แก่ ประณีตศิลป์ เช่น คนตรี และหนังใหญ่ หัตถกรรม เช่น การทำเครื่องปั้นดินเผา และการสานเข่ง อาหารหวานสำหรับอาชีพที่เกิดขึ้นใหม่ ได้แก่ อุตสาหกรรม การบริการ

ประชากร ตามข้อมูลจำนวนประชากรของกรมการปกครอง เมื่อสิ้น พ.ศ. 2552 จังหวัดนนทบุรีมีประชากร 1,078,071 คน เป็นชาย 507,972 คน และหญิง 570,099 คน ประกอบด้วยหลายเชื้อชาติทั้งไทย (มีจำนวนมากที่สุด มีอยู่ทั่วไปในจังหวัด) จีน มอญ (อพยพมาในสมัยกรุงธนบุรีและสมัยรัชกาลที่ 2) และมลายู (อพยพมาจากเมืองปัตตานีและไทรบุรี) โดยส่วนใหญ่ นับถือพระพุทธศาสนา รองลงไปเป็นศาสนาคริสต์ ศาสนาอิสลาม และศาสนาอื่นๆ จำนวนพื้นที่ของจังหวัดนนทบุรี พื้นที่ประมาณ 622.38 ตารางกิโลเมตร หรือ 388,939 ไร่

วิสัยทัศน์ของจังหวัดนนทบุรีที่อยู่อาศัยชั้นนำของคนทุกระดับ พร้อมสรรพธุรกิจภาคบริการและภาคการผลิตที่มีคุณภาพปลอดภัยได้มาตรฐาน (<http://librarykm.stou.ac.th/NONTHABURI/develop.ktml>)

ประชาชนที่อยู่ในจังหวัดนนทบุรี มีดังนี้ ประชาชนในอำเภอเมือง อำเภอปากเกร็ด อำเภอบางบัวทอง อำเภอไทรน้อย อำเภอบางกรวย และอำเภอบางใหญ่ ที่มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2550

ประชากรในอำเภอ	ชาย	หญิง	รวม
เมือง	19,327	21,621	40,948
บางกรวย	14,158	15,979	30,137
บางใหญ่	36,770	41,845	78,615
บางบัวทอง	82,057	92,747	174,804
ไทรน้อย	25,219	26,916	52,135
ปากเกร็ด	18,737	20,384	39,121
รวม			425,760

ที่มา: ข้อมูลจากทะเบียนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจากทะเบียนราษฎรของจังหวัดนนทบุรี (2550: 15)

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จุมพล หนิมพานิช (2542: บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเรื่อง“พฤติกรรมทางการเมืองของชนชั้นกลางไทย”จากผลการวิจัยพบว่า ชนชั้นกลางที่ทำการศึกษาค้นคว้าส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจการเมืองการปกครองมีพฤติกรรมทางการเมืองในรูปแบบของการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองบางรูปแบบในกิจกรรมต่อไปนี้ คือ การติดตามข่าวสารความเคลื่อนไหวทางการเมืองทุกวัน การไปเลือกตั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติทุกครั้ง เคยชักชวนให้ผู้อื่นไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งระดับท้องถิ่น และระดับชาติทุกครั้ง เคยชักชวนให้ผู้อื่นไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติ และเคยมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่อไปนี้แม้จะนานๆครั้ง คือ การให้ความรู้หรือแลกเปลี่ยนความรู้เกี่ยวกับการเมืองการปกครองแก่คนในชุมชน ในหมู่บ้านหรือที่ทำงาน การไปฟังอภิปราย สัมมนา การปราศรัยหาเสียงของพรรคการเมือง/นักการเมือง การพูดคุยถกเถียงกับบุคคลอื่นเกี่ยวกับปัญหาการเมืองที่เกิดขึ้น ขณะเดียวกันมีความเห็นว่าผู้ที่ทำการประวัตรัฐบาลเพื่อให้แก้ไขบางสิ่งบางอย่างที่มีความชอบธรรมในอนาคตหากมีการเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา จะไปเลือกตั้งอย่างแน่นอน

อนุกุล แพรไพศาล (2543: บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองกาญจนบุรี” ผลการศึกษาพบว่า ภูมิฐานะ สถานภาพสมรส อาชีพ และรายได้ เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองกาญจนบุรี ส่วนเพศ อายุ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาล การศึกษา การรับรู้ข่าวสารทางการเมืองและการมีความรู้ความเข้าใจในกิจกรรมทางการเมืองเป็นปัจจัยที่ไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน

ประมวล แสงแก้วศรี (2546: บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร” ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานครมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับปานกลาง ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกันของประชาชนในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร ได้แก่ การเข้าร่วมเป็นสมาชิกในกลุ่มทางสังคม ประโยชน์ที่ได้รับจากเขตปทุมวัน ความสนใจทางการเมือง และความสำนึกทางการเมือง ส่วนเพศ ระดับการศึกษา อาชีพ ระดับรายได้ ความรู้ความเข้าใจ และความสำนึกทางการเมืองเป็นปัจจัยที่ไม่แตกต่างกันต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตปทุมวัน

พรทิพย์ รัตนวารินทร์ชัย (2546: บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาล: ศึกษาส่วนกรณีเทศบาลตำบลหนองแค จังหวัดสระบุรี ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองแค จังหวัดสระบุรีมีระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

อยู่ในระดับน้อย ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองได้แก่ เพศ อาชีพ ระยะเวลาที่อาศัย การเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม และความสนใจในการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง ส่วนปัจจัยที่ไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองได้แก่ อายุ การศึกษา สถานภาพสมรส รายได้ ระยะเวลาในการติดตามข่าวสารทางการเมือง และความรู้ความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตย

วารุณี ล้อมลิ้ม (2548: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนภายหลังการปฏิรูปการเมือง พ.ศ. 2540: ศึกษาส่วนพื้นที่เขตการปกครองของกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า (1) กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุอยู่ในช่วง 26 – 35 ปี มีการศึกษาในระดับปริญญาตรี มีอาชีพเป็นพนักงานบริษัทเอกชนหรือพนักงานธนาคาร และมีรายได้อยู่ในระหว่าง 5,000 – 10,000 บาท (2) กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้ในเรื่องบทบาทหน้าที่และกระบวนการจัดการเลือกตั้งของคณะกรรมการการเลือกตั้ง อยู่ในระดับปานกลาง (3) กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ในเรื่องการปกครองแบบประชาธิปไตยแบบตัวแทน ด้านรัฐธรรมนูญอยู่ในระดับปานกลาง และมีความรู้ด้านประชาธิปไตยแบบตัวแทนอยู่ในระดับมาก (4) การมีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มตัวอย่างในระดับปานกลาง โดยมีความรู้มากที่สุดในเรื่องการไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งรองลงมาคือเรื่องการสนใจติดตามข่าวสารทางการเมือง (5) ปัจจัยด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยด้านความรู้ในเรื่องบทบาทหน้าที่และกระบวนการจัดการเลือกตั้งของคณะกรรมการการเลือกตั้งปัจจัย ด้านความรู้ในเรื่องการปกครอง ระบอบประชาธิปไตยแบบตัวแทน มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาเรื่องพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของชนชั้นกลางในจังหวัดนนทบุรีเป็นการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ โดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษานี้ เป็นประชาชนที่อาศัยอยู่และมีสำเนาทะเบียนบ้านและมีสิทธิเลือกตั้งอยู่ในเขตจังหวัดนนทบุรี จำนวน 425,760 คน(ทะเบียนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจากทะเบียนราษฎรของจังหวัดนนทบุรี ปี 2550)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่และมีสำเนาทะเบียนบ้านและมีสิทธิเลือกตั้งอยู่ในเขตจังหวัดนนทบุรี มีการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรของ ทาโร ยามาเน่ Taro Yamane ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% (กึ่งเกียรติ มณฑาพันธุ์ 2546 : 28)

$$n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

n = จำนวนขนาดตัวอย่างที่น้อยที่สุดที่ต้องใช้

N = ขนาดของประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัย

e = ค่าเปอร์เซ็นต์ความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่าง

โดยความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างเท่ากับ 0.05 และกำหนดระดับ ความเชื่อมั่นที่ 95% ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ได้จะมีค่าเท่ากับสูตร

$$\begin{aligned} \text{แทนค่า } n &= \frac{425,760}{1 + 425,760(0.05)^2} \\ &= 400 \text{ ราย} \end{aligned}$$

ผู้วิจัยได้สุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยแยกเป็นอำเภอเมือง อำเภอบางกรวย อำเภอบางใหญ่ อำเภอบางบัวทอง อำเภอไทรน้อย และอำเภอปากเกร็ด อำเภอละ 70 คน รวม 420 คน

2. เครื่องมือและการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลครั้งนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมทางการเมืองของชนชั้นกลางในจังหวัดนนทบุรี เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยแบ่งเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วยคำถาม 6 เรื่อง ตามสภาพภูมิหลังในด้านต่างๆ ดังนี้

เพศ

อายุ

รายได้ต่อเดือน

อาชีพ

การศึกษา

เขตที่อยู่อาศัย

ส่วนที่ 2 ความรู้ความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตยของชนชั้นกลางในจังหวัดนนทบุรี โดยปรากฏในแบบสอบถามจำนวน 12 ข้อ ลักษณะแบบสอบถามเป็น มาตรฐานส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

ส่วนที่ 3 เป็นคำถามที่ใช้สำรวจเกี่ยวกับพฤติกรรมการเมืองมีส่วนร่วมทางการเมืองของชนชั้นกลางในจังหวัดนนทบุรีใน 5 ประเด็นหลัก คือ การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง การเป็นสมาชิกกลุ่มผลประโยชน์/พรรคการเมือง การให้คำวิพากษ์วิจารณ์พรรคการเมืองและรัฐบาล และการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบการประท้วง โดยปรากฏในแบบสอบถามจำนวน 34 ข้อ ลักษณะแบบสอบถามเป็น มาตรฐานส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

2.2 ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือในการวิจัย

2.2.1 ศึกษาข้อปัญหาและจุดมุ่งหมายในการวิจัยว่า ต้องการศึกษาในเรื่องใด พฤติกรรมทางการเมืองของชนชั้นกลางในเขตจังหวัดนนทบุรี และการมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างไร

2.2.2 สร้างแบบสอบถามตรวจสอบแบบมาตรฐานค่าเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในระบบอบประชาธิปไตย และพฤติกรรมทางการเมืองของชนชั้นกลางในเขตจังหวัดนนทบุรี เป็นแบบประมาณค่าให้ครอบคลุมเนื้อหาสาระที่ต้องการวิจัย

2.2.3 นำแบบสอบถามเสนอแนะคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยเพื่อตรวจสอบ ประกอบด้วย รองศาสตราจารย์ ดร.ประพนธ์ เจียรกุล รองศาสตราจารย์ ดร. เสน่ห์ จุ้ยโต พล.อ.ท. ศักดา หาญยุทธ

2.2.4 นำแบบสอบถามที่ได้รับการเสนอแนะมาปรับปรุงให้ถูกต้องแล้วไปทดลอง (Try out) กับประชาชนในเขตจังหวัดนนทบุรีที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง 30 คน ทหาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) โดยใช้สูตรการคำนวณ ดังนี้ (เสกสรร เลิศรังสี 2548: 49)

$$a = \frac{K}{(K-1)} \left\{ \frac{1 - V_i}{V_i} \right\}$$

เมื่อ a = ความเชื่อถือได้

K = จำนวนข้อ

V_i = ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ

V_t = ความแปรปรวนของคะแนนรวมทุกข้อ

การทดสอบความเชื่อมั่นแบบสอบถามคือ

1. ค่าความเชื่อมั่นความรู้ความเข้าใจในระบบอบประชาธิปไตย มีค่า = .768
2. ค่าความเชื่อมั่นพฤติกรรมมีส่วนร่วมทางการเมือง มีค่า = .933

จากการทดสอบค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามดังกล่าว ถือว่า ข้อคำถามอยู่ในเกณฑ์สามารถนำไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการศึกษาครั้งนี้ ได้นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงจนสมบูรณ์ไปใช้รวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยต่อไป

2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยขอหนังสือรับรองจากสาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ถึงนายอำเภอเมือง อำเภอบางกรวย อำเภอบางใหญ่ อำเภอบางบัวทอง อำเภอไทรน้อย และอำเภอปากเกร็ด เพื่อขอความอนุเคราะห์จากนายอำเภอและประชาชนในพื้นที่ให้ตอบแบบสอบถามที่ผู้วิจัยนำไปแจกและเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปจำนวน

420 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามคืน 400 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 95.24 แบบสอบถามที่ส่งไปได้รับกลับคืนมีความสมบูรณ์ทุกฉบับ

2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

2.4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามนั้น เป็นแบบสอบถามแบบมาตรา
ประมาณค่า

2.4.2 แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมือง
เมืองของประชาชนชั้นกลาง ในเขตจังหวัดนนทบุรีนั้นตอบมาว่า มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย
น้อยที่สุด แปลผลคะแนน ดังนี้

ระดับพฤติกรรม	ระดับคะแนน
มากที่สุด	5
มาก	4
ปานกลาง	3
น้อย	2
น้อยที่สุด	1

จากตารางแปลความหมาย ดังนี้

5	หมายความว่า	ระดับพฤติกรรมมากที่สุด
4	หมายความว่า	ระดับพฤติกรรมมาก
3	หมายความว่า	ระดับพฤติกรรมปานกลาง
2	หมายความว่า	ระดับพฤติกรรมน้อย
1	หมายความว่า	ระดับพฤติกรรมน้อยที่สุด

เกณฑ์การคิดค่าเฉลี่ย (เสกสรร เลิศรังสี 2548: 52และ56)

ระดับพฤติกรรม	ระดับคะแนน
มากที่สุด	4.21 – 5.00
มาก	3.41 – 4.20
ปานกลาง	2.61 – 3.40
น้อย	1.81 – 2.60
น้อยที่สุด	1.00 – 1.80

ปรับค่าระดับพฤติกรรม มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด และระดับคะแนน เพื่อหาความสัมพันธ์ได้ลด สเกลเป็น 3 สเกล คือ น้อย ปานกลาง และมาก เพื่อสะดวกในการสอบทานข้อมูล ดังนี้

ระดับพฤติกรรม	ระดับพฤติกรรม
มากที่สุด	มาก
มาก	
ปานกลาง	ปานกลาง
น้อย	น้อย
น้อยที่สุด	

2.5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้กำหนดแนวทางการวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

2.5.1 สถิติพื้นฐาน เป็นสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่ออธิบายและสรุปการบรรยายทั่วไปของประชาชนชั้นกลาง ซึ่ง ได้แก่ ความเกี่ยวข้องทางการเมืองการเป็นสมาชิกกลุ่มผลประโยชน์ ความศรัทธาเชื่อถือในสถาบันการเมือง ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการเมือง ในแบบสอบถามตอนที่ 2 สถิติที่ใช้ คือ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean)

2.5.2 สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

- 1) ปัจจัยส่วนบุคคลมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองใช้ค่า ไค - สแควร์
- 2) ความรู้ความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตย มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองใช้ค่า ไค - สแควร์

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยเรื่อง “พฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของชนชั้นกลางในจังหวัดนนทบุรี” ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยแบ่งเป็น 4 ตอน ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล
2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตย
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมือง
4. การทดสอบสมมติฐานการวิจัย

ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำสัญลักษณ์ทางสถิติมาใช้ ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล

ปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ รายได้ต่อเดือน อาชีพ การศึกษาและเขตที่พักอาศัย ซึ่งสามารถจำแนกได้ ดังนี้

ตารางที่ 4.1 จำนวนร้อยละของประชาชนชั้นกลางในจังหวัดนนทบุรี จำแนกตามเพศ อายุ รายได้ต่อเดือน อาชีพ การศึกษา และเขตที่พักอาศัย

ปัจจัย	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	183	45.75
หญิง	217	54.25
รวม	400	100.00
2. อายุ		
18 - 25 ปี	77	19.00
26 - 40 ปี	169	42.50
41 - 60 ปี	136	34.00
61 ปีขึ้นไป	18	4.50
รวม	400	100.00

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ปัจจัย	จำนวน	ร้อยละ
3. รายได้ต่อเดือน		
ต่ำกว่า 20,000 บาท	228	57.00
20,000 – 30,000บาท	124	31.00
สูงกว่า 30,000 บาท	48	12.00
รวม	400	100.00
4. อาชีพ		
พนักงานเอกชน	116	29.00
ข้าราชการ	74	18.50
เจ้าของกิจการ	78	19.50
พนักงานรัฐ	85	21.25
อื่นๆ	47	11.75
รวม	400	100.00
5. การศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	144	36.00
ระดับปริญญาตรี	219	54.75
สูงกว่าปริญญาตรี	37	9.25
รวม	400	100.00
6. เขตที่พักอาศัย		
อำเภอเมืองนนทบุรี	87	21.75
อำเภอบางกรวย	69	17.25
อำเภอบางใหญ่	54	13.50
อำเภอบางบัวทอง	71	17.75
อำเภอไทรน้อย	64	16.00
อำเภopakเกร็ด	55	13.75
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ด้านเพศ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิงจำนวน 217 คน คิดเป็นร้อยละ 54.25 และเพศชายจำนวน 183 คน คิดเป็นร้อยละ 45.75

ด้านอายุ ผู้ตอบแบบสอบถามมีอายุระหว่าง 26-40 ปีขึ้นไปมากที่สุด จำนวน 169 คน คิดเป็นร้อยละ 42.50 รองลงมามีอายุระหว่าง 41 – 60 ปี จำนวน 136 คน คิดเป็นร้อยละ 34.00 อายุระหว่าง 18 – 25 ปี จำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 19.00 และอายุ 61ปีขึ้นไป จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 4.50

ด้านรายได้ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือน ต่ำกว่า 20,000 บาท จำนวน 228 คน คิดเป็นร้อยละ 57.00 รองลงมา 20,000 – 30,000 บาท จำนวน 124 คน คิดเป็นร้อยละ 31.00 และสูงกว่า 30,000 บาท จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 12.00

ด้านอาชีพ ผู้ตอบแบบสอบถามมีอาชีพพนักงานเอกชนมากที่สุด จำนวน 116 คนคิดเป็นร้อยละ 29.00 รองลงมาพนักงานรัฐ จำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 21.25 เจ้าของกิจการ จำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 19.50 ข้าราชการ จำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 18.50 และอาชีพอื่นๆ จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 11.75

ด้านการศึกษา ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 219 คน คิดเป็นร้อยละ 54.75 รองลงมา ต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 144 คน คิดเป็นร้อยละ 36.00 และสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 9.25

ด้านเขตที่พักอาศัย ผู้ตอบแบบสอบถามอยู่เขตที่พักอาศัยมากที่สุดในเขตอำเภอเมืองนนทบุรี จำนวน 169 คน คิดเป็นร้อยละ 45.8 เห็นด้วยระดับน้อยที่สุด รองลงมา ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 104 คน ร้อยละ 26.3 เห็นด้วยระดับปานกลาง 87 คน คิดเป็นร้อยละ 21.75 รองลงมา อำเภอบางบัวทอง จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 17.75 อำเภอบางกรวย จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 17.25 อำเภอไทรน้อย จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 16.00 อำเภอปากเกร็ด จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 13.75 และอำเภอบางใหญ่ จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 13.50

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตย

ในส่วนนี้เป็นการศึกษาความรู้ความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตยในเรื่องของสิทธิทางการเมือง หน้าที่ทางการเมืองและกิจกรรมทางการเมือง ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ตารางที่ 4.2 แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงมาตรฐาน และการแปลผลของกลุ่มประชากรต่อความรู้ความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตยของชนชั้นกลางในจังหวัดนนทบุรี

ความคิดเห็น	ระดับความคิดเห็น					\bar{x}	S.D.	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
1. บุคคลย่อมมีสิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การพูด การเขียน การพิมพ์ การโฆษณา การพิจารณา การวิจารณ์ การดำเนินงานทางการเมือง	81 (20.3)	153 (38.3)	149 (37.3)	11 (2.8)	6 (1.5)	3.73	0.863	มาก
2. บุคคลย่อมมีสิทธิในการชุมนุมได้โดยสงบ และปราศจากอาวุธ	93 (23.3)	183 (45.8)	107 (26.8)	13 (3.3)	4 (1.0)	3.87	0.84	มาก
3. บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการรวมตัวกันเพื่อดำเนินกิจกรรมการเมืองโดยต้องไม่เป็น การละเมิดกฎหมาย	80 (20.0)	150 (37.5)	149 (37.3)	15 (3.8)	6 (1.5)	3.71	0.88	มาก
4. บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับข้อมูลหรือข่าวสารสาธารณะใน ครอบครองของหน่วยงานรัฐ	101 (25.3)	170 (42.5)	102 (25.5)	22 (5.5)	5 (1.3)	3.85	0.90	มาก
5. การมีส่วนร่วมทางการเมือง เป็นกิจกรรมที่สำคัญสำหรับ การปกครองระบอบประชาธิปไตย	91 (22.8)	143 (35.8)	147 (36.8)	16 (4.0)	3 (.8)	3.75	0.875	มาก
6. การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง เป็นหน้าที่ของผู้มีสิทธิเลือกตั้งทุกคน	126 (31.5)	162 (40.5)	94 (23.5)	12 (3.0)	6 (1.5)	3.97	0.90	มาก
7. หากผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่ไปใช้ สิทธิโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ย่อมเสียสิทธิบางประการตามที่กฎหมายกำหนด	94 (23.5)	181 (45.3)	105 (26.3)	15 (3.8)	4 (1.0)	3.87	0.86	มาก
8. บุคคลสามารถสมัครเป็น สมาชิกพรรคการเมืองมากกว่าหนึ่ง พรรคโดยไม่ผิดกฎหมาย	50 (12.5)	153 (38.3)	105 (26.3)	29 (7.3)	63 (15.8)	3.24	1.24	ปานกลาง

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ความคิดเห็น	ระดับความคิดเห็น					\bar{x}	S.D.	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
9. ผู้ที่เข้ามาดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีต้องมาจาก ส.ส.ระบบบัญชีรายชื่อเท่านั้น	69 (17.3)	171 (42.8)	117 (29.3)	22 (5.5)	21 (5.3)	3.61	1.00	มาก
11. ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่น้อยกว่าห้าหมื่นคนมีสิทธิเข้าชื่อร้องต่อประธานรัฐสภาเพื่อให้พิจารณากฎหมายลักษณะใดก็ได้	77 (19.3)	171 (42.8)	128 (32.0)	17 (4.3)	7 (1.08)	3.73	0.88	มาก
12. ถ้านายกรัฐมนตรีมีเหตุที่ต้องพ้นจากตำแหน่งไม่ว่ากรณีใดๆก็ตาม รัฐธรรมนูญกำหนดให้ผู้นำฝ่ายค้านขึ้นเป็นนายกรัฐมนตรีแทนได้	126 (31.5)	162 (40.5)	94 (23.5)	12 (3.0)	6 (1.5)	3.39	1.06	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย						3.71	0.61	มาก

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความรู้ความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตย โดยรวมในระดับมาก ($\bar{x} = 3.71$) เมื่อพิจารณารายประเด็นพบว่า 5 ลำดับแรก ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง เป็นหน้าที่ของผู้มีสิทธิเลือกตั้งทุกคน ($\bar{x} = 3.97$) รองลงมา บุคคลย่อมมีสิทธิในการชุมนุมได้โดยสงบ และปราศจากอาวุธ และหากผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่ไปใช้สิทธิ โดยไม่มีเหตุผลอันสมควรย่อมเสียสิทธิบางประการตามที่กฎหมายกำหนด มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ($\bar{x} = 3.87$) บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับข้อมูลหรือข่าวสารสาธารณะในครอบครองของหน่วยงานรัฐ ($\bar{x} = 3.85$) การมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นกิจกรรมที่สำคัญสำหรับการปกครองระบอบประชาธิปไตย ($\bar{x} = 3.75$) ทั้งนี้ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ บุคคลสามารถสมัครเป็นสมาชิกพรรคการเมืองมากกว่าหนึ่งพรรคโดยไม่ผิดกฎหมาย ($\bar{x} = 3.24$)

เมื่อพิจารณาประเด็นการไปใช้สิทธิเลือกตั้งเป็นหน้าที่ของผู้มีสิทธิเลือกตั้งทุกคน พบว่าผู้ตอบแบบสอบถาม กลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุด จำนวน 162 คน ร้อยละ 40.5 เห็นด้วยระดับมาก รองลงมา ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 126 คน ร้อยละ 31.5 เห็นด้วยระดับมากที่สุด

เมื่อพิจารณาประเด็นบุคคลยอมมีสิทธิในการชุมนุมได้โดยสงบและปราศจากอาวุธ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีจำนวนมากที่สุด จำนวน 183 คน ร้อยละ 45.8 เห็นด้วยระดับมาก รองลงมา ผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 107 คน ร้อยละ 26.8 เห็นด้วยระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาประเด็นหากผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่ไปใช้สิทธิโดยไม่มีเหตุผลอันสมควรยอมเสียสิทธิบางประการตามที่กฎหมายกำหนด พบว่าผู้ตอบแบบสอบถาม กลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุด จำนวน 181 คน ร้อยละ 45.3 เห็นด้วยระดับมาก รองลงมาผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 105 คน ร้อยละ 26.3 เห็นด้วยระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาประเด็นบุคคลยอมมีสิทธิได้รับข้อมูลหรือข่าวสารสาธารณะในครอบครองของหน่วยงานรัฐ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถาม กลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุด จำนวน 170 คน ร้อยละ 42.5 เห็นด้วยระดับมาก รองลงมาผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 102 คน ร้อยละ 25.5 เห็นด้วยระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาประเด็นการมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นกิจกรรมที่สำคัญสำหรับการปกครองระบอบประชาธิปไตย พบว่าผู้ตอบแบบสอบถาม กลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุด จำนวน 147 คน ร้อยละ 36.8 เห็นด้วยระดับปานกลาง รองลงมาผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 143 ร้อยละ 35.8 เห็นด้วยระดับมาก

เมื่อพิจารณาประเด็นบุคคลสามารถสมัครเป็นสมาชิกพรรคการเมืองมากกว่าหนึ่งพรรค โดยไม่ผิดกฎหมาย พบว่าผู้ตอบแบบสอบถาม กลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุด จำนวน 153 คน ร้อยละ 38.3 เห็นด้วยระดับมาก รองลงมาผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 105 คน ร้อยละ 26.3 เห็นด้วยระดับปานกลาง

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมือง

ในส่วนนี้จะศึกษาพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของ ประชาชนชั้นกลางที่อยู่ในจังหวัดนนทบุรี 5 รูปแบบ คือ พฤติกรรมการรับรู้ข่าวสาร พฤติกรรมการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง พฤติกรรมการเป็นสมาชิกกลุ่มผลประโยชน์/พรรคการเมือง พฤติกรรมการวิพากษ์วิจารณ์พรรคการเมืองและรัฐบาล พฤติกรรมมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบการประท้วง ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ตารางที่ 4.3 แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการแปลผล
ในด้านพฤติกรรมกรับรู้ข่าวสารของชนชั้นกลางในจังหวัดนนทบุรี

รายการ	ระดับความคิดเห็น					\bar{x}	S.D.	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
พฤติกรรมกรับรู้ข่าวสาร								
1. รับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองจากสื่อต่อไปนี้								
1.1 หนังสือ	49 (12.3)	97 (24.3)	153 (38.3)	58 (14.5)	43 (10.8)	3.12	1.14	ปานกลาง
1.2. วิทยุกระจายเสียง	43 (10.8)	156 (39.0)	96 (24.0)	64 (16.0)	41 (10.3)	3.24	1.15	ปานกลาง
1.3. วิทยุโทรทัศน์	174 (43.5)	134 (33.5)	75 (18.8)	8 (2.0)	9 (2.3)	4.14	0.94	มาก
1.4. วิทยุชุมชน	35 (8.8)	118 (29.5)	91 (22.8)	74 (18.5)	82 (20.5)	2.87	1.28	ปานกลาง
1.5. สื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น อินเทอร์เน็ต เป็นต้น	57 (14.3)	140 (35.0)	132 (33.0)	36 (9.0)	35 (8.8)	3.37	1.11	ปานกลาง
2. รับรู้ข่าวสารจากเพื่อนร่วมงานหรือสมาชิกในครอบครัว								
2 ประเภทข่าวสารทางการเมืองที่รับรู้								
2.1 การเคลื่อนไหวทางการเมืองของกลุ่ม องค์กร ภาคเอกชน	22 (5.5)	158 (39.5)	180 (45.0)	27 (6.8)	13 (3.3)	3.45	1.74	ปานกลาง
2.2 การทำงานของรัฐบาล	32 (8.0)	161 (40.3)	158 (39.5)	34 (8.5)	15 (3.8)	3.37	0.82	ปานกลาง
2.3 การทำหน้าที่ฝ่ายค้าน	17 (4.3)	150 (37.5)	161 (40.3)	53 (13.3)	19 (4.8)	3.40	0.89	ปานกลาง
2.4 การอภิปรายในรัฐสภา โดยเฉพาะการอภิปรายเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจรัฐบาล	26 (6.5)	153 (38.3)	161 (40.3)	46 (11.5)	14 (3.5)	3.32	0.90	ปานกลาง

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

รายการ	ระดับความคิดเห็น					\bar{x}	S.D.	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
2.5 นโยบายสาธารณะที่มีผลกระทบต่อตัวท่าน	31 (7.8)	142 (35.5)	172 (43.0)	41 (10.3)	14 (3.5)	3.34	0.89	ปานกลาง
2.6 รายการนายกรัฐมนตรียุติประชาชน เช่น รายการสนทนา ประสาสมัคร เชื้อมันประเทศไทยกับ นายอภิสิทธิ์	26 (6.5)	163 (40.8)	151 (37.8)	39 (9.8)	21 (5.3)	3.33	0.93	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย						3.35	6.23	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.3 พฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีพฤติกรรมโดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.35$) เมื่อพิจารณารายประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 4 ลำดับแรก คือ การรับรู้ข่าวสารทางวิทยุโทรทัศน์ ($\bar{x}=4.14$) รองลงมา คือการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองจากเพื่อนร่วมงานหรือสมาชิกในครอบครัว และการได้รับรู้การเคลื่อนไหวทางการเมืองของกลุ่มองค์กร ภาคเอกชนค่าเฉลี่ยเท่ากัน($\bar{x}=3.45$) การทำหน้าที่ฝ่ายค้าน ($\bar{x}=3.40$) ทั้งนี้ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือการรับรู้ข่าวสารทางวิทยุชุมชน ($\bar{x}=2.87$)

เมื่อพิจารณาประเด็นพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง จากสื่อวิทยุโทรทัศน์ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุด จำนวน 174 คน ร้อยละ 43.5 เห็นด้วยระดับมากที่สุด รองลงมาผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 134 คน ร้อยละ 33.5 เห็นด้วยระดับมาก

เมื่อพิจารณาประเด็นพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารจากเพื่อนร่วมงานหรือสมาชิกในครอบครัว พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุด จำนวน 178 คน ร้อยละ 44.6 เห็นด้วยระดับปานกลาง รองลงมาผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 156 คน ร้อยละ 39.0 เห็นด้วยระดับมาก

เมื่อพิจารณาประเด็นพฤติกรรมการรับรู้การทำหน้าที่ฝ่ายค้าน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุดจำนวน 161 คน ร้อยละ 40.3 เห็นด้วยในระดับปานกลาง รองลงมาผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 150 คน ร้อยละ 37.5 เห็นด้วยระดับมาก

เมื่อพิจารณาประเด็นพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองจากสื่อวิทยุชุมชนพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุดจำนวน 118 คน ร้อยละ 29.5 เห็นด้วยระดับมากรองลงมาผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 91 คน ร้อยละ 22.8 เห็นด้วยระดับปานกลาง

ตารางที่ 4.4 แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการแปลผล ในด้านพฤติกรรมการไปใช้สิทธิเลือกตั้งของชนชั้นกลางในจังหวัดนนทบุรี

รายการ	ระดับความคิดเห็น					\bar{x}	S.D.	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
1. ไปใช้สิทธิเลือกตั้งในระดับชาติ เช่น การเลือก ส.ส. และ ส.ว.	77 (19.3)	193 (48.3)	101 (25.3)	21 (5.3)	8 (2.0)	3.77	0.88	มาก
2. ไปใช้สิทธิเลือกตั้งในระดับท้องถิ่น เช่น อบต. เทศบาล และ อบจ. เป็นต้น	65 (16.3)	134 (33.5)	160 (40.0)	22 (5.5)	19 (4.8)	3.51	0.98	มาก
3. พุดจาชักชวนคนที่ทำนรู้จักไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง	53 (13.3)	163 (40.8)	120 (30.0)	45 (11.3)	19 (4.8)	3.46	1.01	ปานกลาง
4. ไปฟังการปราศรัยหาเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้ง	26 (6.5)	120 (30.0)	145 (36.3)	60 (15.0)	49 (12.3)	3.03	1.09	ปานกลาง
5. ไปช่วยผู้สมัครรับเลือกตั้งในการรณรงค์หาเสียง	25 (6.3)	123 (30.8)	100 (25.0)	61 (15.3)	91 (22.8)	2.82	1.26	ปานกลาง
	รวมเฉลี่ย					3.32	0.74	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.4 พฤติกรรมการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง พบว่าผู้ตอบแบบสอบถาม มีพฤติกรรมโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.32$) เมื่อพิจารณารายประเด็น ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ ไปใช้สิทธิเลือกตั้งในระดับชาติ เช่น การเลือก สส. และ ส.ว. ($\bar{x} = 3.77$) รองลงมาไปใช้สิทธิเลือกตั้งในระดับท้องถิ่น เช่น อบต. เทศบาลและ อบจ. เป็นต้น ($\bar{x} = 3.51$) พุดจาชักชวนคนที่ทำนรู้จักไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ($\bar{x} = 3.46$) ทั้งนี้ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ไปช่วยผู้สมัครรับเลือกตั้งในการรณรงค์หาเสียง ($\bar{x} = 2.82$)

เมื่อพิจารณาประเด็นไปใช้สิทธิเลือกตั้งในระดับชาติ เช่น การเลือก ส.ส. และ ส.ว. พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุดจำนวน 193 คน ร้อยละ 48.3 เห็นด้วยระดับมากรองลงมา ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 101 คน ร้อยละ 25.3 เห็นด้วยระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาประเด็นไปใช้สิทธิเลือกตั้งในระดับท้องถิ่น เช่น อบต. เทศบาลและ อบจ. เป็นต้น พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุดจำนวน 160 คน ร้อยละ 40.0 เห็นด้วยระดับปานกลาง รองลงมา ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 134 คน ร้อยละ 33.5 เห็นด้วยระดับมาก

เมื่อพิจารณาประเด็นพูดจาชักชวนคนที่ท่านรู้จักไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุด จำนวน 163 คน ร้อยละ 40.8 เห็นด้วยระดับมากรองลงมา ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 120 คน ร้อยละ 30.0 เห็นด้วยระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาประเด็นไปช่วยผู้สมัครรับเลือกตั้งในการรณรงค์หาเสียง พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุด จำนวน 123 คน ร้อยละ 30.8 เห็นด้วยระดับมากรองลงมา ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 100 คน ร้อยละ 25.0 เห็นด้วยระดับปานกลาง

ตารางที่ 4.5 แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการแปลผลในด้านพฤติกรรมกรเป็นสมาชิกกลุ่มผลประโยชน์/พรรคการเมืองของชนชั้นกลางในจังหวัดนนทบุรี

รายการ	ระดับความคิดเห็น					\bar{x}	S.D.	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
พฤติกรรมกรเป็นสมาชิกกลุ่มผลประโยชน์/พรรคการเมือง								
1. เคยมีส่วนร่วมในกลุ่ม								
ผลประโยชน์ในลักษณะ								
1.1 เป็นสมาชิก	3 (0.8)	32 (8.0)	27 (6.8)	73 (18.3)	262 (65.5)	1.58	0.97	น้อยที่สุด
1.2 ร่วมจัดตั้ง	5 (1.4)	22 (5.5)	38 (9.5)	73 (18.3)	262 (65.5)	1.73	2.89	น้อยที่สุด
1.3 ร่วมดำเนินกิจกรรม	6 (1.5)	39 (9.8)	100 (25.0)	75 (18.8)	180 (45.0)	2.04	0.05	น้อย
1.4 ร่วมให้การสนับสนุน	7 (1.8)	43 (10.8)	114 (28.5)	71 (17.8)	165 (41.3)	2.14	0.05	น้อย

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

รายการ	ระดับความคิดเห็น					\bar{x}	S.D.	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
2. เคยมีส่วนร่วมในพรรคการเมืองในลักษณะ								
2.1 เป็นสมาชิก	2 (0.5)	21 (5.3)	35 (8.8)	76 (19.0)	266 (66.5)	1.54	0.89	น้อยที่สุด
2.2 ร่วมจัดตั้ง	3 (0.8)	18 (4.5)	40 (10.0)	69 (17.3)	270 (67.5)	1.58	1.35	น้อยที่สุด
2.3 ร่วมดำเนินกิจกรรม	4 (1.0)	40 (10.0)	100 (25.0)	68 (17.0)	175 (43.8)	2.02	0.04	น้อย
2.4 ร่วมให้การสนับสนุน	7 (1.8)	50 (12.5)	118 (29.5)	70 (17.5)	155 (38.8)	2.28	1.95	น้อย
รวมเฉลี่ย						1.86	0.92	น้อย

จากตารางที่ 4.5 พฤติกรรมการเป็นสมาชิกกลุ่มผลประโยชน์/พรรคการเมือง พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีพฤติกรรมโดยรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{x} = 1.86$) เมื่อพิจารณารายประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 2 ลำดับแรก คือ เคยมีส่วนร่วมในพรรคการเมืองในลักษณะร่วมให้การสนับสนุน ($\bar{x} = 2.28$) เคยมีส่วนร่วมในกลุ่มผลประโยชน์ในลักษณะร่วมให้การสนับสนุน ($\bar{x} = 2.14$) และประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ เคยมีส่วนร่วมในพรรคการเมืองในลักษณะเป็นสมาชิก ($\bar{x} = 1.54$)

เมื่อพิจารณาประเด็นพฤติกรรมเคยมีส่วนร่วมในพรรคการเมืองในลักษณะร่วมให้การสนับสนุน พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุด จำนวน 155 คน ร้อยละ 38.8 เห็นด้วยระดับน้อยที่สุด รองมา ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 118 คน ร้อยละ 29.5 เห็นด้วยระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาประเด็นพฤติกรรมเคยมีส่วนร่วมในกลุ่มผลประโยชน์ในลักษณะร่วมให้การสนับสนุน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุด จำนวน 165 คน ร้อยละ 41.3 เห็นด้วยระดับน้อยที่สุด รองลงมา ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 114 คน ร้อยละ 28.5 เห็นด้วยระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาประเด็นพฤติกรรมเคยมีส่วนร่วมในพรรคการเมืองในลักษณะเป็นสมาชิก พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ จำนวน 266 ร้อยละ 66.5 เห็นด้วยระดับน้อยที่สุด รองลงมา ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 76 คน ร้อยละ 19.0 เห็นด้วยระดับน้อย

ตารางที่ 4.6 แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการแปลผล ในด้านพฤติกรรมให้คำวิพากษ์วิจารณ์พรรคการเมืองและรัฐบาลของชนชั้นกลาง ในจังหวัดนนทบุรี

รายการ	ระดับความคิดเห็น					\bar{x}	S.D.	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
พฤติกรรมการให้คำวิพากษ์วิจารณ์พรรคการเมืองและรัฐบาล								
1. สนใจวิพากษ์วิจารณ์พรรคการเมืองและรัฐบาล	16 (4.0)	82 (20.5)	194 (48.5)	50 (12.5)	58 (14.5)	2.87	1.03	ปานกลาง
2. ต้องการให้คำวิพากษ์วิจารณ์พรรคการเมืองและรัฐบาลจะดำเนินการโดยวิธี								
2.1 วิพากษ์วิจารณ์ในกลุ่มเพื่อน	34 (8.5)	118 (29.5)	148 (37.0)	41 (10.3)	59 (14.8)	3.07	1.15	ปานกลาง
2.2 ส่งคำวิพากษ์วิจารณ์ไปตามสื่อสิ่งพิมพ์	3 (.8)	49 (12.3)	75 (18.8)	98 (24.5)	175 (43.8)	2.02	1.09	น้อย
2.3 ร่วมแสดงความคิดเห็นในรายการวิทยุกระจายเสียง	5 (1.3)	35 (8.8)	66 (16.5)	90 (22.5)	204 (51.0)	1.87	1.06	น้อย
	รวมเฉลี่ย					2.46	0.82	น้อย

จากตารางที่ 4.6 พฤติกรรมให้คำวิพากษ์วิจารณ์พรรคการเมืองและรัฐบาล พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม มีพฤติกรรมโดยรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{x} = 2.46$) เมื่อพิจารณารายประเด็น ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 2 ลำดับแรก คือพฤติกรรมให้คำวิพากษ์วิจารณ์ในกลุ่มเพื่อน ($\bar{x} = 3.07$) รองลงมาคือ สนใจวิพากษ์วิจารณ์พรรคการเมืองและรัฐบาล ($\bar{x} = 2.87$) และประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ เข้าร่วมแสดงความคิดเห็นในรายการวิทยุกระจายเสียง ($\bar{x} = 1.87$)

เมื่อพิจารณาประเด็นพฤติกรรมการให้คำวิพากษ์วิจารณ์พรรคการเมืองและรัฐบาล โดยวิธีวิพากษ์วิจารณ์ในกลุ่มเพื่อน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุด จำนวน 148 คน

ร้อยละ 37.0 เห็นด้วยระดับปานกลาง รองลงมา ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 118 คน ร้อยละ 29.5 เห็นด้วยระดับมาก

เมื่อพิจารณาประเด็นพฤติกรรมสนใจวิพากษ์วิจารณ์พรรคการเมืองและรัฐบาล พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม กลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุด จำนวน 194 คน ร้อยละ 48.5 เห็นด้วยระดับปานกลาง รองลงมา ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 82 คน ร้อยละ 20.5 เห็นด้วยระดับมาก

เมื่อพิจารณาประเด็นเข้าร่วมแสดงความคิดเห็นในรายการวิทยุกระจายเสียง พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเกินกึ่งหนึ่ง จำนวน 204 คน ร้อยละ 51.0 เห็นด้วยระดับน้อยที่สุด รองลงมา ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 90 คน ร้อยละ 22.5 เห็นด้วยระดับน้อย

ตารางที่ 4.7 แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการแปลผลในด้าน พฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบการประท้วงของชนชั้นกลางใน จังหวัดนนทบุรี

รายการ	ระดับความคิดเห็น					\bar{x}	S.D.	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
พฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบการประท้วง								
1. เข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง	7	36	138	70	149	2.20	1.09	น้อย
ในรูปแบบการประท้วงหรือ	(1.8)	(9.0)	(34.5)	(17.5)	(37.3)			
การแสดงออกทาง								
การเมืองของประชาชน								
2. เข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบการประท้วงในฐานะ								
2.1 แกนนำ	2	20	34	67	227	1.05	0.88	น้อยที่สุด
	(0.5)	(5.0)	(8.5)	(16.8)	(69.3)			
2.2 ผู้ร่วมปราศรัยบนเวที	1	19	43	70	267	1.54	0.88	น้อย
	(0.3)	(4.8)	(10.8)	(17.5)	(66.8)			
2.3 ผู้ร่วมฟังปราศรัย	6	39	104	68	183	2.04	0.11	น้อย
	(1.5)	(9.8)	(26.0)	(17.0)	(45.8)			
2.4 ผู้ร่วมสนับสนุน	9	32	104	65	190	2.01	1.12	น้อย
การประท้วง	(2.3)	(8.0)	(26.0)	(16.3)	(47.5)			
	รวม					1.86	0.92	น้อย

จากตารางที่ 4.7 พฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมือง ในรูปแบบการประท้วงพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีพฤติกรรมโดยรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{x} = 1.86$) เมื่อพิจารณารายประเด็น ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 2 ลำดับแรก คือ พฤติกรรมการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบการประท้วงหรือแสดงออกทางการเมืองของประชาชน ($\bar{x} = 2.20$) รองลงมา คือ เข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบการประท้วงในฐานะผู้ร่วมฟังคำปราศรัย ($\bar{x} = 2.04$) ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ เข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบการประท้วงในฐานะ แกนนำ ($\bar{x} = 1.05$)

เมื่อพิจารณาประเด็นพฤติกรรมการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบการประท้วงหรือการแสดงออกทางการเมืองของประชาชน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุด จำนวน 149 คน ร้อยละ 37.3 เห็นด้วยระดับน้อยที่สุด รองลงมา ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 138 คน ร้อยละ 34.5 เห็นด้วยระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาประเด็นพฤติกรรมการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบการประท้วงในฐานะผู้ร่วมฟังปราศรัย พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุด จำนวน 183 คน ร้อยละ 45.8 เห็นด้วยระดับน้อยที่สุด รองลงมา ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 104 คน ร้อยละ 26.0 เห็นด้วยระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาประเด็นพฤติกรรมการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบการประท้วงในฐานะผู้ร่วมสนับสนุนการประท้วง พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุด จำนวน 190 คน ร้อยละ 47.5 เห็นด้วยระดับน้อยที่สุด รองลงมา ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 104 คน ร้อยละ 26.0 เห็นด้วยระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาประเด็นพฤติกรรมการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบการประท้วงในฐานะแกนนำ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ จำนวน 227 คน ร้อยละ 69.3 เห็นด้วยระดับน้อยที่สุด รองลงมา ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 67 คน ร้อยละ 16.8 เห็นด้วยระดับน้อย

4. การทดสอบสมมติฐานการวิจัย

4.1 การทดสอบสมมติฐานการวิจัยระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมือง

จากสมมติฐานที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลซึ่งได้แก่ เพศ อายุ รายได้ต่อเดือน อาชีพ การศึกษา เขตที่พักอาศัย มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของชนชั้นกลางในจังหวัดนนทบุรี เพื่อทดสอบสมมติฐานดังกล่าวผู้วิจัยได้กำหนดให้ปัจจัยส่วนบุคคลซึ่งได้แก่ เพศ อายุ รายได้ต่อเดือน อาชีพ การศึกษา เขตที่พักอาศัยเป็นตัวแปรอิสระ ส่วนตัวแปรตามคือ

พฤติกรรมการณ์มีส่วนร่วมทางการเมืองนั้น ผู้วิจัยได้แบ่งระดับของพฤติกรรมการณ์มีส่วนร่วมทางการเมืองออกเป็น 3 ระดับคือ มาก ปานกลาง และน้อย จากนั้นใช้ค่า ไค-สแควร์ ในการทดสอบสมมติฐานการวิจัย ผลการทดสอบสรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 4.8 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับพฤติกรรมการณ์มีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ของชนชั้นกลางในจังหวัดนนทบุรี

ปัจจัยส่วนบุคคล	ระดับของพฤติกรรมการณ์รับรู้ข้อมูลข่าวสาร			รวม	χ^2	p
	มาก	ปานกลาง	น้อย			
1. เพศ					0.986	0.374
ชาย	46 (11.50)	94 (23.50)	43 (10.75)	183 (45.75)		
หญิง	47 (11.75)	106 (26.50)	64 (16.00)	217 (54.25)		
รวม	93 (23.25)	200 (50.00)	107 (26.75)	400 (100.00)		
2. อายุ					2.193	0.113
18 – 25 ปี	12 (3.00)	46 (11.50)	19 (4.75)	77 (19.25)		
26 – 40 ปี	39 (9.75)	84 (21.00)	46 (11.50)	169 (42.25)		
41 – 60 ปี	37 (9.25)	61 (15.25)	38 (9.50)	136 (34.00)		
61 ปีขึ้นไป	5 (1.25)	9 (2.25)	4 (1.00)	18 (4.50)		
รวม	93 (23.25)	200 (50.00)	107 (26.75)	400 (100.00)		

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

ปัจจัยส่วนบุคคล	ระดับของพฤติกรรมการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร			รวม	χ^2	p
	มาก	ปานกลาง	น้อย			
3. รายได้					3.153	0.044*
ต่ำกว่า 20,000 บาท	45 (11.25)	119 (29.75)	64 (16.00)	228 (57.00)		
20,000 – 30,000 บาท	31 (7.75)	56 (14.00)	37 (9.25)	124 (31.00)		
สูงกว่า 30,000 บาท	17 (4.25)	25 (6.25)	6 (1.50)	48 (12.00)		
รวม	93 (23.25)	200 (50.00)	107 (26.75)	400 (100.00)		
4. อาชีพ					1.103	0.333
พนักงานเอกชน	23 (5.75)	58 (14.50)	35 (8.75)	116 (29.00)		
พนักงานรัฐ	23 (5.75)	39 (9.75)	23 (5.75)	85 (21.25)		
ข้าราชการ	13 (3.25)	41 (10.25)	20 (5.00)	74 (18.50)		
เจ้าของกิจการ	22 (5.50)	35 (8.75)	21 (5.25)	78 (19.50)		
อื่นๆ	12 (3.00)	27 (6.75)	8 (2.00)	47 (11.75)		
รวม	93 (23.25)	200 (50.00)	107 (26.75)	400 (100.00)		

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

ปัจจัยส่วนบุคคล	ระดับของพฤติกรรมการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร			รวม	χ^2	p
	มาก	ปานกลาง	น้อย			
5. การศึกษา					0.841	0.432
ต่ำกว่าปริญญาตรี	31 (7.75)	72 (18.00)	41 (10.25)	144 (36.00)		
ระดับปริญญาตรี	50 (12.50)	110 (27.50)	59 (14.75)	219 (54.75)		
สูงกว่าปริญญาตรี	12 (3.00)	18 (45.00)	7 (1.75)	37 (9.25)		
รวม	93 (23.25)	200 (50.00)	107 (26.75)	400 (100.00)		
6.เขตที่พักอาศัย					0.463	0.630
อำเภอเมืองนนทบุรี	27 (6.75)	39 (9.75)	21 (5.25)	87 (21.75)		
อำเภอบางกรวย	14 (3.50)	37 (9.50)	18 (4.50)	69 (17.50)		
อำเภอบางใหญ่	11 (2.75)	28 (7.00)	15 (3.75)	54 (13.50)		
อำเภอบางบัวทอง	14 (3.50)	36 (9.00)	21 (5.25)	71 (17.75)		
อำเภอไทรน้อย	13 (3.25)	31 (7.75)	20 (5.00)	64 (16.00)		
อำเภอปากเกร็ด	14 (3.50)	29 (7.25)	12 (3.00)	55 (13.75)		
รวม	93 (23.25)	200 (50.00)	107 (26.75)	400 (100.00)		

* $p \leq 0.05$

จากตารางที่ 4.8 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล กับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมือง พบว่าด้านเพศ ของผู้ตอบแบบสอบถาม ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสารทาง

การเมืองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 เมื่อพิจารณาในรายละเอียด พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเพศหญิงให้ความสนใจรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองอยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 50.00 เพศชายให้ความสนใจรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองอยู่ใน ระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 23.50

ด้านอายุ พบว่า อายุของผู้ตอบแบบสอบถามไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 อายุระหว่าง 26 - 40 ปี ให้ความสนใจรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 21.00 รองลงมา อายุระหว่าง 41 - 60 ปี ให้ความสนใจรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 15.25

ด้านระดับรายได้ พบว่า รายได้ของผู้ตอบแบบสอบถามมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 เมื่อพิจารณาในรายละเอียด พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีรายได้ต่ำกว่า 20,000 บาท ให้ความสนใจรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองอยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 29.75 รองลงมารายได้ระหว่าง 20,000 บาท - 30,000 บาท ให้ความสนใจรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองอยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็น ร้อยละ 14.00

ด้านอาชีพ พบว่า อาชีพของผู้ตอบแบบสอบถามไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 เมื่อพิจารณาในรายละเอียด พบว่า อาชีพพนักงานเอกชนให้ความสนใจรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองอยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 14.50 รองลงมาอาชีพข้าราชการ ให้ความสนใจรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองอยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 10.25

ด้านระดับการศึกษา พบว่า การศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถามไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 เมื่อพิจารณาในรายละเอียด พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี ให้ความสนใจรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองอยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 27.50 รองลงมา การศึกษาดำรงปริญญาตรี ให้ความสนใจรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองอยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 18.00

ด้านเขตที่พักอาศัย พบว่า ที่พักอาศัยของผู้ตอบแบบสอบถามไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 เมื่อพิจารณาในรายละเอียด พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีที่พักอาศัยอยู่อำเภอเมืองนนทบุรี ให้ความสนใจรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองอยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 9.75 รองลงมา อำเภอ บางกรวย ให้ความสนใจรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองอยู่ในปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 9.50

ตารางที่ 4.9 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับพฤติกรรมการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ของชนชั้นกลางในจังหวัดนนทบุรี

ปัจจัยส่วนบุคคล	ระดับของพฤติกรรมการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง			รวม	χ^2	p
	มาก	ปานกลาง	น้อย			
1. เพศ					0.371	0.690
ชาย	62 (15.50)	67 (16.75)	54 (13.50)	183 (45.75)		
หญิง	65 (16.25)	86 (21.50)	66 (16.50)	217 (54.25)		
รวม	127 (31.75)	153 (38.25)	120 (30.00)	400 (100.00)		
2. อายุ					0.006	0.994
18 – 25 ปี	22 (5.5)	29 (7.25)	26 (6.50)	77 (19.25)		
26 – 40 ปี	56 (14.00)	67 (16.75)	46 (11.50)	169 (42.25)		
41 – 60 ปี	45 (11.25)	49 (12.25)	42 (10.50)	136 (34.00)		
61 ปีขึ้นไป	4 (1.00)	8 (2.00)	6 (1.50)	18 (4.50)		
รวม	93 (23.25)	200 (50.00)	107 (26.75)	400 (100.00)		
3. รายได้					1.497	0.225
ต่ำกว่า 20,000 บาท	66 (16.50)	88 (22.00)	74 (18.50)	228 (57.00)		
20,000 – 30,000 บาท	48 (12.00)	45 (11.25)	31 (7.75)	124 (31.00)		
สูงกว่า 30,000 บาท	20 (5.00)	16 (4.00)	12 (3.00)	48 (12.00)		
รวม	127 (31.75)	153 (38.25)	120 (30.00)	400 (100.00)		

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

ปัจจัยส่วนบุคคล	ระดับของพฤติกรรมการใช้สิทธิเลือกตั้ง			รวม	χ^2	p
	มาก	ปานกลาง	น้อย			
4. อาชีพ					3.952	0.020*
พนักงานเอกชน	38 (9.50)	35 (8.75)	43 (10.75)	116 (29.00)		
พนักงานรัฐ	30 (7.50)	30 (7.50)	25 (6.25)	85 (21.25)		
ข้าราชการ	27 (6.75)	28 (7.00)	19 (4.75)	74 (18.50)		
เจ้าของกิจการ	22 (5.50)	38 (9.50)	18 (4.50)	78 (19.50)		
อื่นๆ	10 (2.50)	22 (5.50)	15 (3.75)	47 (11.75)		
รวม	127 (31.75)	153 (38.25)	120 (30.00)	400 (100.00)		
5. การศึกษา					0.084	0.919
ต่ำกว่าปริญญาตรี	44 (11.00)	58 (14.50)	42 (10.50)	144 (36.00)		
ระดับปริญญาตรี	73 (18.25)	80 (20.00)	66 (16.50)	219 (54.75)		
สูงกว่าปริญญาตรี	10 (2.50)	15 (3.75)	12 (3.00)	37 (9.25)		
รวม	127 (31.75)	153 (38.25)	120 (30.00)	400 (100.00)		

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

ปัจจัยส่วนบุคคล	ระดับของพฤติกรรมการไปใช้สิทธิ			รวม	χ^2	p
	เลือกตั้ง					
	มาก	ปานกลาง	น้อย			
6.เขตที่พักอาศัย					2.466	0.086
อำเภอเมืองนนทบุรี	27 (6.75)	31 (7.75)	29 (7.25)	87 (21.75)		
อำเภอบางกรวย	25 (6.25)	23 (5.75)	21 (5.25)	69 (17.25)		
อำเภอบางใหญ่	15 (3.75)	18 (4.50)	21 (5.25)	54 (13.50)		
อำเภอบางบัวทอง	32 (8.00)	19 (4.75)	20 (5.00)	71 (17.75)		
อำเภอไทรน้อย	12 (3.00)	37 (9.25)	15 (3.75)	64 (16.00)		
อำเภอปากเกร็ด	16 (4.00)	25 (6.25)	14 (3.50)	55 (13.75)		
รวม	127 (31.75)	153 (38.25)	120 (30.00)	400 (100.00)		

* $p \leq 0.05$

จากตารางที่ 4.9 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล กับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง พบว่า เพศ ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการให้ความสนใจการไปใช้สิทธิเลือกตั้งอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 เมื่อพิจารณาในรายละเอียด พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม เพศหญิง ให้ความสนใจการไปใช้สิทธิเลือกตั้งในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 21.50 รองลงมา เพศชาย ให้ความสนใจการไปใช้สิทธิเลือกตั้งในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 16.75

ด้านอายุ พบว่า อายุของผู้ตอบแบบสอบถาม ไม่มีความสัมพันธ์กับการไปใช้สิทธิเลือกตั้งอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 เมื่อพิจารณาในรายละเอียด พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มี

อายุระหว่าง 26 - 40 ปี ให้ความสนใจการไปใช้สิทธิเลือกตั้งในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 16.75 และให้ความสนใจการไปใช้สิทธิเลือกตั้งในระดับมาก คิดเป็น ร้อยละ 14.00

ด้านระดับรายได้ พบว่า รายได้ของผู้ตอบแบบสอบถามไม่มีความสัมพันธ์กับการไปใช้สิทธิเลือกตั้งอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 เมื่อพิจารณาในรายละเอียด พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีรายได้ต่ำกว่า 20,000 บาท ให้ความสนใจการไปใช้สิทธิเลือกตั้งอยู่ในระดับ ปานกลาง คิดเป็น ร้อยละ 22.00 และรองลงมาที่มีรายได้มีรายได้ต่ำกว่า 20,000 บาท ให้ความสนใจการไปใช้สิทธิเลือกตั้งอยู่ในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 18.50

ด้านอาชีพ พบว่า อาชีพของผู้ตอบแบบสอบถามมีความสัมพันธ์กับการไปใช้สิทธิเลือกตั้งอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 เมื่อพิจารณาในรายละเอียด พบว่า อาชีพพนักงานเอกชนให้ ให้ความสนใจการไปใช้สิทธิเลือกตั้งอยู่ในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 10.75 รองลงมาอาชีพพนักงานเอกชนและเจ้าของกิจการ ให้ความสนใจการไปใช้สิทธิเลือกตั้งอยู่ในระดับมากและระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 9.50

ด้านระดับการศึกษา พบว่า การศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถามไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 เมื่อพิจารณาในรายละเอียด พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี ให้ความสนใจการไปใช้สิทธิเลือกตั้งในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 20.00 รองลงมาการศึกษาระดับปริญญาตรีให้ ให้ความสนใจการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง อยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 18.25

ด้านเขตที่พักอาศัย พบว่า ที่พักอาศัยของผู้ตอบแบบสอบถามไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 เมื่อพิจารณาในรายละเอียด พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีที่พักอาศัยอยู่อำเภอไทรน้อย ให้ความสนใจการไปใช้สิทธิเลือกตั้งอยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 9.25 รองลงมาอำเภอเมืองนนทบุรี ให้ความสนใจการไปใช้สิทธิเลือกตั้งอยู่ใน ระดับปานกลาง คิดเป็น ร้อยละ 7.75

ตารางที่ 4.10 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับพฤติกรรมการเป็นสมาชิก
กลุ่มผลประโยชน์/พรรคการเมืองของชนชั้นกลางในจังหวัดนนทบุรี

ปัจจัยส่วนบุคคล	ระดับของพฤติกรรมการเป็นสมาชิก			รวม	χ^2	p
	กลุ่มผลประโยชน์/พรรคการเมือง					
	มาก	ปานกลาง	น้อย			
1. เพศ					0.487	0.615
ชาย	62 (15.5)	72 (18.00)	49 (12.25)	183 (45.75)		
หญิง	83 (20.75)	83 (20.75)	51 (12.75)	217 (54.25)		
รวม	145 (36.25)	155 (38.75)	100 (25.00)	400 (100.00)		
2. อายุ					0.929	0.396
18 – 25 ปี	25 (6.25)	33 (8.25)	19 (4.75)	77 (19.25)		
26 – 40 ปี	67 (16.75)	62 (15.50)	40 (10.00)	169 (42.25)		
41 – 60 ปี	44 (11.00)	55 (13.75)	37 (9.25)	136 (34.00)		
61 ปีขึ้นไป	9 (2.25)	5 (1.25)	4 (1.00)	18 (4.50)		
รวม	145 (36.25)	155 (38.75)	100 (25.00)	400 (100.00)		

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

ปัจจัยส่วนบุคคล	ระดับของพฤติกรรมกรเป็นสมาชิก			รวม	χ^2	p
	กลุ่มผลประโยชน์/พรรคการเมือง					
	มาก	ปานกลาง	น้อย			
3. รายได้					0.929	0.39
ต่ำกว่า 20,000 บาท	77 (19.25)	94 (23.50)	57 (14.25)	228 (57.00)		
20,000 – 30,000 บาท	48 (12.00)	45 (11.25)	31 (7.75)	124 (31.00)		
สูงกว่า 30,000 บาท	20 (5.00)	16 (4.00)	12 (3.00)	48 (12.00)		
รวม	145 (36.25)	155 (38.75)	100 (25.00)	400 (100.00)		
4. อาชีพ					2.15	0.807
พนักงานเอกชน	43 (10.75)	44 (11.00)	29 (7.25)	116 (29.00)		
พนักงานรัฐ	27 (6.75)	39 (9.75)	19 (4.75)	85 (21.25)		
ข้าราชการ	29 (7.25)	27 (6.75)	18 (4.50)	74 (18.50)		
เจ้าของกิจการ	27 (6.75)	28 (7.00)	23 (5.75)	78 (19.50)		
อื่นๆ	19 (4.75)	17 (4.25)	11 (2.75)	47 (11.75)		
รวม	145 (36.25)	155 (38.75)	100 (25.00)	400 (100.00)		

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

ปัจจัยส่วนบุคคล	ระดับของพฤติกรรมกำรเป็นสมาชิก			รวม	χ^2	p
	กลุ่มผลประโยชน์/พรรคการเมือง					
	มาก	ปานกลาง	น้อย			
5. การศึกษา					1.499	0.225
ต่ำกว่าปริญญาตรี	31 (7.75)	59 (14.75)	54 (13.50)	144 (36.00)		
ระดับปริญญาตรี	56 (14.00)	86 (21.50)	77 (19.25)	219 (54.75)		
สูงกว่าปริญญาตรี	13 (3.25)	10 (2.50)	14 (3.50)	37 (9.25)		
รวม	100 (25.00)	155 (38.75)	145 (36.25)	400 (100.00)		
6. เขตที่พักอาศัย					2.477	0.090
อำเภอเมืองนนทบุรี	26 (6.50)	39 (9.75)	22 (5.50)	87 (21.75)		
อำเภอบางกรวย	21 (5.25)	32 (8.00)	16 (4.00)	69 (17.50)		
อำเภอบางใหญ่	18 (4.50)	19 (4.75)	17 (4.25)	54 (13.50)		
อำเภอบางบัวทอง	28 (7.00)	23 (5.75)	20 (5.00)	71 (17.75)		
อำเภอไทรน้อย	31 (7.75)	19 (4.75)	14 (3.50)	64 (16.00)		
อำเภอปากเกร็ด	21 (5.25)	23 (5.75)	11 (2.75)	55 (13.75)		
รวม	145 (36.25)	155 (38.75)	100 (25.00)	400 (100.00)		

* $p \leq 0.05$

จากตารางที่ 4.10 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล กับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกกลุ่มผลประโยชน์/พรรคการเมืองพบว่า เพศ ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการมีพฤติกรรมการเป็นสมาชิกกลุ่มผลประโยชน์/พรรคการเมืองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 เมื่อพิจารณาในรายละเอียด พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม เพศหญิง มีพฤติกรรมการเป็นสมาชิกกลุ่มผลประโยชน์/พรรคการเมืองในระดับมากและระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 20.27 รองลงมา เพศชาย ให้ความสนใจการเป็นสมาชิกกลุ่มผลประโยชน์/พรรคการเมืองในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 18.00

ด้านอายุ พบว่า อายุของผู้ตอบแบบสอบถาม ไม่มีความสัมพันธ์กับการเป็นสมาชิกกลุ่มผลประโยชน์/พรรคการเมืองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 เมื่อพิจารณาในรายละเอียด พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุระหว่าง 26 – 40 ปี มีพฤติกรรมการเป็นสมาชิกกลุ่มผลประโยชน์/พรรคการเมืองในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 16.75 และรองลงมามีพฤติกรรมการเป็นสมาชิกกลุ่มผลประโยชน์/พรรคการเมืองในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 15.50

ด้านระดับรายได้ พบว่า รายได้ของผู้ตอบแบบสอบถาม ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีพฤติกรรมการเป็นสมาชิกกลุ่มผลประโยชน์/พรรคการเมืองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 เมื่อพิจารณาในรายละเอียด พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีรายได้ต่ำกว่า 20,000 บาทมีพฤติกรรมการเป็นสมาชิกกลุ่มผลประโยชน์/พรรคการเมืองอยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็น ร้อยละ 23.50 และรองลงมา มีพฤติกรรมการเป็นสมาชิกกลุ่มผลประโยชน์/พรรคการเมืองอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 19.25

ด้านอาชีพ พบว่า อาชีพของผู้ตอบแบบสอบถาม ไม่มีความสัมพันธ์กับการเป็นสมาชิกกลุ่มผลประโยชน์/พรรคการเมืองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 เมื่อพิจารณาในรายละเอียด พบว่า พนักงานเอกชน มีพฤติกรรมการเป็นสมาชิกกลุ่มผลประโยชน์/พรรคการเมืองอยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 11.00 รองลงมามีพฤติกรรมการเป็นสมาชิกกลุ่มผลประโยชน์/พรรคการเมืองอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 10.75

ด้านระดับการศึกษา พบว่า การศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการเป็นสมาชิกกลุ่มผลประโยชน์/พรรคการเมืองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 เมื่อพิจารณาในรายละเอียด พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี ให้ความสนใจการเป็นสมาชิกกลุ่มผลประโยชน์/พรรคการเมืองในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 21.50 รองลงมาการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีมีพฤติกรรมการเป็นสมาชิกกลุ่มผลประโยชน์/พรรคการเมืองอยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 14.75

ด้านเขตที่พักอาศัย พบว่า ที่พักอาศัยของผู้ตอบแบบสอบถามไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการเป็นสมาชิกกลุ่มผลประโยชน์/พรรคการเมืองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 เมื่อพิจารณาในรายละเอียด พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่พักอาศัยอยู่อำเภอเมืองนนทบุรีมีพฤติกรรมการเป็นสมาชิกกลุ่มผลประโยชน์/พรรคการเมืองอยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 9.75 รองลงมาอำเภอบางกรวยมีพฤติกรรมการเป็นสมาชิกกลุ่มผลประโยชน์/พรรคการเมืองอยู่ในปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 8.00

ตารางที่ 4.11 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับพฤติกรรมการให้คำวิพากษ์วิจารณ์พรรคการเมืองและรัฐบาลของชนชั้นกลางในจังหวัดนนทบุรี

ปัจจัยส่วนบุคคล	ระดับของพฤติกรรมการให้คำวิพากษ์วิจารณ์			รวม	χ^2	p
	พรรคการเมืองและรัฐบาล					
	มาก	ปานกลาง	น้อย			
1. เพศ					0.628	0.534
ชาย	72 (18.00)	74 (18.50)	37 (9.25)	183 (45.75)		
หญิง	86 (21.50)	96 (24.00)	35 (8.75)	217 (54.25)		
รวม	158 (39.50)	170 (42.50)	72 (18.00)	400 (100.00)		
2. อายุ					0.252	0.778
18 - 25 ปี	25 (6.25)	33 (8.25)	19 (4.75)	77 (19.25)		
26 - 40 ปี	67 (16.75)	62 (15.50)	40 (10.00)	169 (42.25)		
41 - 60 ปี	44 (11.00)	55 (13.75)	37 (9.25)	136 (34.00)		
61 ปีขึ้นไป	9 (2.25)	5 (1.25)	4 (1.00)	18 (4.50)		
รวม	145 (36.25)	155 (38.75)	100 (25.00)	400 (100.00)		

ตารางที่ 4.11 (ต่อ)

ปัจจัยส่วนบุคคล	ระดับของพฤติกรรมกรให้คำปรึกษาวิจารณ์			รวม	χ^2	p
	พรรคการเมืองและรัฐบาล					
	มาก	ปานกลาง	น้อย			
3. รายได้					0.513	0.599
ต่ำกว่า 20,000 บาท	77 (19.25)	94 (23.50)	57 (14.25)	228 (57.00)		
20,000 – 30,000 บาท	48 (12.00)	45 (11.25)	31 (7.75)	124 (31.00)		
สูงกว่า 30,000 บาท	20 (5.00)	16 (4.00)	12 (3.00)	48 (12.00)		
รวม	145 (36.25)	155 (38.75)	100 (25.00)	400 (100.00)		
4. อาชีพ					2.870	0.058
พนักงานเอกชน	43 (10.75)	44 (11.00)	29 (7.25)	116 (29.00)		
พนักงานรัฐ	27 (6.75)	39 (9.75)	19 (4.75)	85 (21.25)		
ข้าราชการ	29 (7.25)	27 (6.75)	18 (4.50)	74 (18.50)		
เจ้าของกิจการ	27 (6.75)	28 (7.00)	23 (5.75)	78 (19.50)		
อื่นๆ	19 (4.75)	17 (4.25)	11 (2.75)	47 (11.75)		
รวม	145 (36.25)	155 (38.75)	100 (25.00)	400 (100.00)		

ตารางที่ 4.11 (ต่อ)

ปัจจัยส่วนบุคคล	ระดับของพฤติกรรมกรให้คำ			รวม	χ^2	p
	วิพากษ์วิจารณ์พรรคการเมืองและรัฐบาล					
	มาก	ปานกลาง	น้อย			
5. การศึกษา					0.047	0.954
ต่ำกว่าปริญญาตรี	31 (7.75)	59 (14.75)	54 (13.50)	144 (36.00)		
ระดับปริญญาตรี	56 (14.00)	86 (21.50)	77 (19.25)	219 (54.75)		
สูงกว่าปริญญาตรี	13 (3.25)	10 (2.50)	14 (3.50)	37 (9.25)		
รวม	100 (25.00)	155 (38.75)	145 (36.25)	400 (100.00)		
6.เขตที่พักอาศัย					2.150	0.118
อำเภอเมืองนนทบุรี	26 (6.50)	39 (9.75)	22 (5.50)	87 (21.75)		
อำเภอบางกรวย	21 (5.25)	32 (8.00)	16 (4.00)	69 (17.50)		
อำเภอบางใหญ่	18 (4.50)	19 (4.75)	17 (4.25)	54 (13.50)		
อำเภอบางบัวทอง	28 (7.00)	23 (5.75)	20 (5.00)	71 (17.75)		
อำเภอไทรน้อย	31 (7.75)	19 (4.75)	20 (5.00)	64 (16.00)		
อำเภอปากเกร็ด	21 (5.25)	23 (5.75)	11 (2.75)	55 (13.75)		
รวม	145 (36.25)	155 (38.75)	100 (25.00)	400 (100.00)		

*p ≤ 0.05

จากตารางที่ 4.11 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล กับพฤติกรรมกรให้คำวิพากษ์วิจารณ์พรรคการเมืองและรัฐบาลพบว่า เพศ ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการมีพฤติกรรมกรให้คำวิพากษ์วิจารณ์พรรคการเมืองและรัฐบาลอย่างมีนัยสำคัญ

ทางสถิติที่ 0.05 เมื่อพิจารณาในรายละเอียด พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม เพศหญิง มีพฤติกรรมกรการให้ คำวิพากษ์วิจารณ์พรรคการเมืองและรัฐบาลในระดับมากและระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 24.00 รองลงมา เพศชาย มีพฤติกรรมกรการให้คำวิพากษ์วิจารณ์พรรคการเมืองและรัฐบาลในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 18.50

ด้านอายุ พบว่า อายุของผู้ตอบแบบสอบถามไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกรการให้คำวิพากษ์วิจารณ์พรรคการเมืองและรัฐบาลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 เมื่อพิจารณาในรายละเอียด พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุระหว่าง 26 – 40 ปี มีพฤติกรรมกรการให้คำวิพากษ์วิจารณ์พรรคการเมืองและรัฐบาลในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 16.75 และรองลงมา มีอายุระหว่าง 26 – 40 ปี มีพฤติกรรมกรการเป็นสมาชิกกลุ่มผลประโยชน์/พรรคการเมืองในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 15.50

ด้านระดับรายได้ พบว่า รายได้ของผู้ตอบแบบสอบถามไม่มีความสัมพันธ์กับการมีพฤติกรรมกรการให้คำวิพากษ์วิจารณ์พรรคการเมืองและรัฐบาลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 เมื่อพิจารณาในรายละเอียด พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีรายได้ต่ำกว่า 20,000 บาทมีพฤติกรรมกรการให้คำวิพากษ์วิจารณ์พรรคการเมืองและรัฐบาลอยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 23.50 และรองลงมา มีรายได้ต่ำกว่า 20,000 บาท มีพฤติกรรมกรการเป็นสมาชิกกลุ่มผลประโยชน์/พรรคการเมืองอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 19.25

ด้านอาชีพ พบว่า อาชีพของผู้ตอบแบบสอบถามไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกรการให้คำวิพากษ์วิจารณ์พรรคการเมืองและรัฐบาลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 เมื่อพิจารณาในรายละเอียด พบว่า อื่นๆ(เกษตรกร) มีพฤติกรรมกรการให้คำวิพากษ์วิจารณ์พรรคการเมืองและรัฐบาลอยู่ในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 11.00 รองลงมาอาชีพพนักงานเอกชนมีพฤติกรรมกรการให้คำวิพากษ์วิจารณ์พรรคการเมืองและรัฐบาลอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 10.75

ด้านระดับการศึกษา พบว่า การศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถามไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกรการให้คำวิพากษ์วิจารณ์พรรคการเมืองและรัฐบาลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 เมื่อพิจารณาในรายละเอียด พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีมีพฤติกรรมกรการให้คำวิพากษ์วิจารณ์พรรคการเมืองและรัฐบาลในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 21.50 รองลงมาการศึกษาระดับปริญญาตรีมีพฤติกรรมกรการให้คำวิพากษ์วิจารณ์พรรคการเมืองและรัฐบาลอยู่ในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 19.25

ด้านเขตที่พักอาศัย พบว่า ที่พักอาศัยของผู้ตอบแบบสอบถามไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกรการให้คำวิพากษ์วิจารณ์พรรคการเมืองและรัฐบาลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 เมื่อพิจารณาในรายละเอียด พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีที่พักอาศัยอยู่อำเภอเมืองนนทบุรีด้าน

พฤติกรรมทำให้คำวิพากษ์วิจารณ์พรรคการเมืองและรัฐบาลอยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 9.75 รองลงมาอำเภอบางกรวยมีพฤติกรรมทำให้คำวิพากษ์วิจารณ์พรรคการเมืองและรัฐบาลอยู่ในปานกลางคิดเป็นร้อยละ 8.00

ตารางที่ 4.12 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับพฤติกรรมมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบการประท้วงของชนชั้นกลางในจังหวัดนนทบุรี

ปัจจัยส่วนบุคคล	ระดับของพฤติกรรมมีส่วนร่วม			รวม	χ^2	p
	ทางการเมืองในรูปแบบการประท้วง					
	มาก	ปานกลาง	น้อย			
1. เพศ						
ชาย	73 (18.25)	70 (17.50)	40 (10.00)	183 (45.75)	0.986	0.374
หญิง	69 (17.25)	94 (23.00)	54 (13.50)	217 (54.25)		
	142 (35.50)	164 (41.00)	94 (23.50)	400 (100.00)		
2. อายุ						
18 – 25 ปี	28 (7.00)	32 (8.00)	17 (4.25)	77 (19.25)	0.467	0.085
26 – 40 ปี	54 (13.50)	76 (19.00)	39 (9.75)	169 (42.25)		
41 – 60 ปี	53 (13.25)	52 (13.00)	31 (7.75)	136 (34.00)		
61 ปีขึ้นไป	7 (1.75)	4 (1.00)	7 (1.75)	18 (4.50)		
รวม	142 (35.50)	164 (41.00)	94 (23.50)	400 (100.00)		

ตารางที่ 4.12 (ต่อ)

ปัจจัยส่วนบุคคล	ระดับของพฤติกรรมมีส่วนร่วม ทางการเมืองในรูปแบบการประท้วง			รวม	χ^2	p
	มาก	ปานกลาง	น้อย			
3. รายได้					0.961	0.485
ต่ำกว่า 20,000 บาท	81 (20.25)	90 (22.50)	57 (14.25)	228 (57.00)		
20,000 – 30,000 บาท	44 (11.00)	60 (15.00)	20 (5.00)	124 (31.00)		
สูงกว่า 30,000 บาท	17 (4.25)	14 (3.50)	17 (4.25)	48 (12.00)		
รวม	142 (35.50)	164 (41.00)	94 (23.50)	400 (100.00)		
4. อาชีพ					0.375	0.218
พนักงานเอกชน	43 (10.75)	42 (10.50)	31 (7.75)	116 (29.00)		
พนักงานรัฐ	27 (6.75)	40 (10.00)	18 (4.5)	85 (21.25)		
ข้าราชการ	24 (6.00)	39 (9.75)	11 (2.75)	74 (18.50)		
เจ้าของกิจการ	29 (7.25)	27 (6.75)	22 (5.50)	78 (19.50)		
อื่นๆ	19 (4.75)	16 (4.00)	12 (3.00)	47 (11.75)		
รวม	142 (35.50)	164 (41.00)	94 (23.50)	400 (100.00)		

ตารางที่ 4.12 (ต่อ)

ปัจจัยส่วนบุคคล	ระดับของพฤติกรรมการมีส่วนร่วม			รวม	χ^2	p
	ทางการเมืองในรูปแบบการประท้วง					
	มาก	ปานกลาง	น้อย			
5. การศึกษา						
ต่ำกว่าปริญญาตรี	54 (13.50)	53 (13.25)	37 (9.25)	144 (36.00)	1.362	0.097
ระดับปริญญาตรี	73 (18.25)	100 (25.00)	46 (11.50)	219 (54.75)		
สูงกว่าปริญญาตรี	15 (3.75)	11 (2.75)	11 (2.75)	37 (9.25)		
รวม	142 (35.50)	164 (41.00)	94 (23.50)	400 (100.00)		
6. เขตที่พักอาศัย						
อำเภอเมืองนนทบุรี	29 (7.25)	35 (8.75)	23 (5.75)	87 (21.75)	0.664	0.477
อำเภอบางกรวย	21 (5.25)	35 (8.75)	13 (3.25)	69 (17.50)		
อำเภอบางใหญ่	21 (5.25)	15 (3.75)	18 (4.50)	54 (13.50)		
อำเภอบางบัวทอง	25 (6.25)	32 (8.00)	14 (3.50)	71 (17.75)		
อำเภอไทรน้อย	26 (6.50)	23 (5.75)	15 (3.75)	64 (16.00)		
อำเภอปากเกร็ด	20 (5.00)	24 (6.00)	11 (2.75)	55 (13.75)		
รวม	142 (35.50)	164 (41.00)	94 (23.50)	400 (100.00)		

*p ≤ 0.05

จากตารางที่ 4.12 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล กับพฤติกรรมกรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบการประท้วงพบว่า เพศไม่มีความสัมพันธ์พฤติกรรมกรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบการประท้วงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 เมื่อพิจารณาในรายละเอียด พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม เพศหญิง มีพฤติกรรมกรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบการประท้วงในระดับมากและระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 23.00 รองลงมาเพศชาย มีพฤติกรรม กรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบการประท้วงในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 18.25

ด้านอายุ พบว่า อายุของผู้ตอบแบบสอบถามไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบการประท้วงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 เมื่อพิจารณาในรายละเอียด พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุระหว่าง 26 – 40 ปี มีพฤติกรรมกรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบการประท้วงในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 19.00 และรองลงมา มีอายุระหว่าง 26 – 40 ปี มีพฤติกรรมกรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบการประท้วงในระดับมาก คิดเป็น ร้อยละ 13.50

ด้านระดับรายได้ พบว่า รายได้ของผู้ตอบแบบสอบถามไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบการประท้วงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 เมื่อพิจารณาในรายละเอียด พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีรายได้ต่ำกว่า 20,000 บาทมีพฤติกรรมกรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบการประท้วงอยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 22.50 และรองลงมา มีรายได้ต่ำกว่า 20,000 บาท มีพฤติกรรมกรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบการประท้วงอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 20.25

ด้านอาชีพ พบว่า อาชีพของผู้ตอบแบบสอบถามไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบการประท้วงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 เมื่อพิจารณาในรายละเอียด พบว่า อาชีพพนักงานเอกชน มีพฤติกรรมกรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบการประท้วงอยู่ใน ระดับมากคิดเป็นร้อยละ 10.75 รองลงมาอาชีพพนักงานเอกชนมีพฤติกรรมกรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบการประท้วงอยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 10.50

ด้านระดับการศึกษา พบว่า การศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถามไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบการประท้วงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 เมื่อพิจารณาในรายละเอียด พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีมีพฤติกรรมกรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบการประท้วงในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 25.00 รองลงมาการศึกษาระดับปริญญาตรีมีพฤติกรรมกรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบการประท้วงอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 18.25

ด้านเขตที่พักอาศัย พบว่า ที่พักอาศัยของผู้ตอบแบบสอบถามไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบการประท้วงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 เมื่อพิจารณาในรายละเอียด พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีที่พักอาศัยอยู่อำเภอเมืองนนทบุรีและอำเภอบางกรวยมีพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบการประท้วงอยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 8.75 รองลงมาอำเภอบางบัวทอง มีพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบการประท้วงอยู่ในปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 8.00

4.2 การทดสอบสมมติฐานการวิจัยระหว่างปัจจัยอื่นๆกับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมือง

จากสมมติฐานที่ 2 ปัจจัยอื่นๆ ซึ่งได้แก่ ความรู้ความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตยของชนชั้นกลางในจังหวัดนนทบุรีมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมือง เพื่อทดสอบสมมติฐานดังกล่าวผู้วิจัยได้กำหนดให้ปัจจัยอื่นๆ ซึ่งได้แก่ ความรู้ ความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตย เป็นตัวแปรอิสระ ส่วนตัวแปรตามคือ พฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมือง และผู้วิจัยได้กำหนดค่าตัวแปรทั้งสองออกเป็น 3 ระดับ คือ มาก ปานกลาง และน้อย จากนั้นได้ใช้ค่าไค-สแควร์ ในการทดสอบสมมติฐานการวิจัย ผลการทดสอบสรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 4.13 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตยกับ
พฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านพฤติกรรมการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของ
ชนชั้นกลางในจังหวัดนนทบุรี

ความรู้ความเข้าใจ ในระบอบประชาธิปไตย	ระดับด้านพฤติกรรม การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร			รวม	χ^2	p
	มาก	ปานกลาง	น้อย			
1. บุคคลย่อมมีเสรีภาพใน การแสดงความคิดเห็น						
1. น้อย	6 (1.50)	10 (2.50)	1 (0.25)	17 (4.25)		
2. ปานกลาง	39 (9.75)	77 (19.25)	33 (8.25)	149 (37.25)		
3. มาก	62 (15.50)	113 (28.25)	59 (14.75)	234 (58.50)		
รวม	107 (26.75)	200 (50.00)	93 (23.25)	400 (100.00)		
2. บุคคลย่อมมีสิทธิในการ ชุมนุมได้โดยสงบและ ปราศจากอาวุธ						
1. น้อย	5 (1.25)	10 (2.50)	2 (0.50)	17 (4.25)		
2. ปานกลาง	31 (7.75)	49 (12.25)	27 (6.75)	107 (26.75)		
3. มาก	71 (17.75)	141 (35.25)	64 (16.00)	276 (69.00)		
รวม	107 (26.75)	200 (50.00)	93 (23.25)	400 (100.00)		

ตารางที่ 4.13 (ต่อ)

ความรู้ความเข้าใจ ในระบอบประชาธิปไตย	ระดับด้านพฤติกรรม			รวม	χ^2	p
	การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร					
	มาก	ปานกลาง	น้อย			
3. บุคคลย่อมมีเสรีภาพใน						
การรวมตัวกัน						
1. น้อย	4 (1.00)	11 (2.75)	6 (1.50)	21 (5.25)		
2. ปานกลาง	72 (18.00)	152 (38.00)	75 (18.75)	299 (74.75)		
3. มาก	17 (4.25)	37 (9.25)	26 (6.50)	80 (20.00)		
รวม	93 (23.25)	200 (50.00)	107 (26.75)	400 (100.00)		
4. บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับ						
ทราบข้อมูลหรือข่าวสาร						
1. น้อย	5 (1.25)	15 (3.75)	7 (1.75)	27 (6.75)		
2. ปานกลาง	61 (15.25)	141 (35.25)	70 (17.75)	272 (68.00)		
3. มาก	27 (6.75)	44 (11.00)	30 (7.50)	101 (25.25)		
รวม	93 (23.25)	200 (50.00)	107 (26.75)	400 (100.00)		

ตารางที่ 4.13 (ต่อ)

ความรู้ความเข้าใจ ในระบบอบประชาธิปไตย	ระดับด้านพฤติกรรม			รวม	χ^2	p
	การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร					
	มาก	ปานกลาง	น้อย			
5. การมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นกิจกรรมที่สำคัญสำหรับการปกครองระบอบประชาธิปไตย						
1. น้อย	4 (1.00)	10 (2.50)	5 (1.25)	19 (4.75)		
2. ปานกลาง	77 (19.25)	143 (35.75)	70 (17.50)	290 (72.50)		
3. มาก	26 (6.50)	47 (11.75)	18 (4.50)	91 (22.75)		
รวม	107 (26.75)	200 (50.00)	93 (23.25)	400 (100.00)		
6. การไปใช้สิทธิเลือกตั้งเป็นหน้าที่ของผู้มีสิทธิเลือกตั้งทุกคน						
1. น้อย	4 (1.00)	8 (2.00)	6 (1.50)	18 (4.50)		
2. ปานกลาง	55 (13.75)	138 (34.50)	63 (15.75)	256 (64.00)		
3. มาก	34 (8.50)	54 (13.50)	38 (9.50)	126 (31.50)		
รวม	93 (22.35)	200 (50.00)	107 (26.75)	400 (100.00)		

ตารางที่ 4.13 (ต่อ)

ความรู้ความเข้าใจ ในระบอบประชาธิปไตย	ระดับด้านพฤติกรรม			รวม	χ^2	p
	การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร					
	มาก	ปานกลาง	น้อย			
7. หากผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่ไปใช้สิทธิโดยไม่มี เหตุผลอันสมควร ย่อมเสียสิทธิบางประการตามที่กฎหมายกำหนด						
1. น้อย	2 (0.50)	10 (2.50)	7 (1.75)	19 (4.75)		
2. ปานกลาง	67 (16.75)	144 (36.00)	75 (18.75)	286 (71.50)		
3. มาก	24 (6.00)	46 (11.50)	25 (6.25)	95 (23.75)		
รวม	93 (23.25)	200 (50.00)	107 (26.75)	400 (100.00)		
8. บุคคลสามารถสมัครเป็นสมาชิกพรรคการเมืองมากกว่าหนึ่งพรรคได้โดยไม่ผิดกฎหมาย						
1. น้อย	24 (6.00)	46 (11.50)	22 (5.50)	92 (23.00)		
2. ปานกลาง	66 (16.50)	134 (33.50)	58 (14.50)	258 (64.50)		
3. มาก	17 (4.25)	20 (5.00)	13 (3.25)	50 (12.50)		
รวม	107 (26.75)	200 (50.00)	93 (23.25)	400 (100.00)		

ตารางที่ 4.13 (ต่อ)

ความรู้ความเข้าใจ ในระบอบประชาธิปไตย	ระดับด้านพฤติกรรม			รวม	χ^2	p
	การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร					
	มาก	ปานกลาง	น้อย			
9. ผู้ที่เข้ามาดำรงตำแหน่ง รัฐมนตรีต้องมาจาก ส.ส. ระบบบัญชีรายชื่อเท่านั้น						
1. น้อย	17 (4.75)	17 (4.25)	9 (2.25)	43 (10.25)		
2. ปานกลาง	59 (14.75)	153 (38.25)	76 (19.00)	288 (72.00)		
3. มาก	17 (4.25)	30 (7.50)	22 (5.50)	69 (17.25)		
รวม	93 (23.25)	200 (50.00)	107 (26.75)	400 (100.00)		
10. ผู้มีสิทธิเลือกตั้งและไป ใช้สิทธิเลือกตั้ง สามารถ เข้าชื่อเพื่อถอดถอนผู้แทน ของตนออกจากตำแหน่งได้						
1. น้อย	5 (1.25)	3 (0.75)	4 (1.00)	22 (5.50)		
2. ปานกลาง	71 (17.75)	155 (38.75)	84 (21.00)	310 (77.50)		
3. มาก	17 (4.25)	32 (8.00)	19 (4.75)	68 (17.00)		
รวม	93 (23.25)	200 (50.00)	107 (26.75)	400 (100.00)		

ตารางที่ 4.13 (ต่อ)

ความรู้ความเข้าใจ ในระบอบประชาธิปไตย	ระดับด้านพฤติกรรม			รวม	χ^2	p
	การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร					
	มาก	ปานกลาง	น้อย			
11. ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่น้อยกว่าห้าหมื่นคนมีสิทธิเข้าชื่อร้องต่อประธานรัฐสภาเพื่อให้พิจารณากฎหมายลักษณะใดก็ได้						
1. น้อย	5 (1.25)	14 (3.50)	5 (1.25)	24 (6.00)		
2. ปานกลาง	64 (16.00)	151 (37.75)	84 (21.00)	299 (74.75)		
3. มาก	24 (6.00)	35 (8.75)	18 (4.50)	77 (19.25)		
รวม	93 (23.25)	200 (50.00)	107 (26.75)	400 (100.00)		
12. ถ้านายกรัฐมนตรีมีเหตุที่ต้องพ้นจากตำแหน่งไม่ว่ากรณีใดๆ ก็ตาม รัฐธรรมนูญกำหนดให้ผู้นำฝ่ายค้านขึ้นเป็นนายกรัฐมนตรีแทนทันที						
1. น้อย	17 (4.25)	26 (6.50)	20 (5.00)	63 (15.75)		
2. ปานกลาง	62 (15.50)	147 (36.75)	70 (17.50)	279 (69.75)		
3. มาก	14 (3.50)	27 (6.75)	17 (4.25)	58 (14.50)		
รวม	93 (23.25)	200 (50.00)	107 (26.75)	400 (100.00)	23.603	0.000*

* $p \leq 0.05$

จากตารางที่ 4.13 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยความรู้ความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตยกับพฤติกรรมกรมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ความรู้ความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตยมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกรมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสารอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ตารางที่ 4.14 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตยกับ
พฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านพฤติกรรมการไปใช้สิทธิเลือกตั้งของ
ชนชั้นกลางในจังหวัดนนทบุรี

ความรู้ความเข้าใจ ในระบอบประชาธิปไตย	ระดับพฤติกรรมด้าน การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง			รวม	χ^2	p
	มาก	ปานกลาง	น้อย			
1. บุคคลย่อมมีเสรีภาพใน การแสดงความคิดเห็น						
1. น้อย	7 (1.75)	2 (0.50)	12 (3.00)	21 (5.25)		
2. ปานกลาง	97 (24.25)	33 (8.25)	15 (3.75)	145 (36.25)		
3. มาก	41 (10.25)	120 (30.00)	73 (18.25)	234 (58.50)		
รวม	145 (36.25)	155 (38.75)	100 (25.00)	400 (100.00)		
2. บุคคลย่อมมีสิทธิในการ ชุมนุมได้โดยสงบและ ปราศจากอาวุธ						
1. น้อย	4 (1.00)	6 (1.50)	7 (1.75)	17 (4.25)		
2. ปานกลาง	26 (6.50)	36 (9.00)	45 (11.25)	107 (26.75)		
3. มาก	97 (24.25)	111 (27.75)	68 (17.00)	276 (69.00)		
รวม	127 (31.75)	153 (38.25)	120 (30.00)	400 (100.00)		

ตารางที่ 4.14 (ต่อ)

ความรู้ความเข้าใจ ในระบอบประชาธิปไตย	ระดับพฤติกรรมด้าน การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง			รวม	χ^2	p
	มาก	ปานกลาง	น้อย			
	3. บุคคลย่อมมีเสรีภาพใน การรวมตัวกัน					
1. น้อย	4 (1.00)	6 (1.50)	11 (2.75)	21 (5.25)		
2. ปานกลาง	99 (24.75)	117 (29.25)	83 (20.75)	299 (74.75)		
3. มาก	24 (6.00)	30 (7.50)	26 (6.50)	80 (20.00)		
รวม	127 (31.75)	153 (38.25)	120 (30.00)	400 (100.00)		
4. บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับ ทราบข้อมูลหรือข่าวสาร						
1. น้อย	4 (1.00)	13 (3.50)	10 (2.50)	27 (6.75)		
2. ปานกลาง	93 (23.25)	100 (25.00)	79 (19.75)	272 (68.00)		
3. มาก	30 (7.50)	40 (10.00)	31 (7.75)	101 (25.25)		
รวม	127 (31.75)	153 (38.75)	120 (30.00)	400 (100.00)		

ตารางที่ 4.14 (ต่อ)

ความรู้ความเข้าใจ ในระบอบประชาธิปไตย	ระดับพฤติกรรมด้าน การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง			รวม	χ^2	p
	มาก	ปานกลาง	น้อย			
5. การมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นกิจกรรมที่สำคัญสำหรับการปกครองระบอบประชาธิปไตย						
1. น้อย	5 (1.25)	5 (1.25)	9 (2.25)	19 (4.75)		
2. ปานกลาง	97 (24.25)	112 (28.00)	81 (20.25)	290 (72.50)		
3. มาก	25 (6.25)	36 (9.00)	30 (7.50)	91 (22.75)		
รวม	127 (31.75)	153 (28.25)	120 (30.00)	400 (100.00)		
6. การไปใช้สิทธิเลือกตั้งเป็นหน้าที่ของผู้มีสิทธิเลือกตั้งทุกคน						
1. น้อย	5 (1.25)	6 (1.50)	7 (1.75)	18 (4.50)		
2. ปานกลาง	85 (21.25)	102 (25.50)	69 (17.25)	256 (64.00)		
3. มาก	37 (9.25)	45 (11.25)	44 (11.00)	126 (31.50)		
รวม	127 (31.75)	153 (38.25)	120 (30.00)	400 (100.00)		

ตารางที่ 4.14 (ต่อ)

ความรู้ความเข้าใจ ในระบอบประชาธิปไตย	ระดับพฤติกรรมด้าน การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง			รวม	χ^2	p
	มาก	ปานกลาง	น้อย			
7. หากผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่ไป ใช้สิทธิโดยไม่มี เหตุผลอัน สมควร ย่อมเสียสิทธิบาง ประการตามที่กฎหมาย กำหนด						
1. น้อย	3 (0.75)	10 (2.50)	7 (1.25)	20 (5.00)		
2. ปานกลาง	100 (25.00)	109 (27.25)	77 (19.25)	286 (71.50)		
3. มาก	24 (6.00)	34 (8.50)	36 (9.00)	94 (23.50)		
รวม	127 (31.75)	153 (38.25)	120 (30.00)	400 (100.00)		
8. บุคคลสามารถสมัครเป็น สมาชิกพรรคการเมือง มากกว่าหนึ่งพรรคได้ โดย ไม่ผิดกฎหมาย						
1. น้อย	18 (4.50)	42 (10.50)	32 (8.00)	92 (23.00)		
2. ปานกลาง	88 (22.00)	95 (23.75)	75 (18.75)	258 (64.50)		
3. มาก	21 (5.25)	16 (4.00)	13 (3.75)	50 (12.50)		
รวม	127 (31.75)	153 (38.25)	120 (30.00)	400 (100.00)		

ตารางที่ 4.14 (ต่อ)

ความรู้ความเข้าใจ ในระบอบประชาธิปไตย	ระดับพฤติกรรมด้าน การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง			รวม	χ^2	p
	มาก	ปานกลาง	น้อย			
9. ผู้ที่เข้ามาดำรงตำแหน่ง รัฐมนตรีต้องมาจาก ส.ส. ระบบบัญชีรายชื่อเท่านั้น						
1. น้อย	10 (2.50)	21 (5.25)	12 (3.00)	43 (10.25)		
2. ปานกลาง	96 (24.00)	110 (27.50)	82 (20.50)	288 (72.00)		
3. มาก	21 (5.25)	22 (5.50)	26 (6.50)	69 (17.25)		
รวม	127 (31.75)	153 (38.25)	120 (30.00)	400 (100.00)		
10. ผู้มีสิทธิเลือกตั้งและไป ใช้สิทธิเลือกตั้งสามารถ เข้าชื่อเพื่อถอดถอนผู้แทน ของตนออกจากตำแหน่งได้						
1. น้อย	3 (0.75)	9 (2.25)	10 (2.50)	22 (5.50)		
2. ปานกลาง	106 (26.50)	118 (29.50)	86 (21.50)	310 (77.50)		
3. มาก	18 (4.50)	26 (6.50)	24 (6.00)	68 (17.00)		
รวม	127 (31.75)	153 (38.25)	120 (30.00)	400 (100.00)		

ตารางที่ 4.14 (ต่อ)

ความรู้ความเข้าใจ ในระบอบประชาธิปไตย	ระดับพฤติกรรมด้าน การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง			รวม	χ^2	p
	มาก	ปานกลาง	น้อย			
11. ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่น้อยกว่าห้าหมื่นคนมีสิทธิเข้าชื่อร้องต่อประธานรัฐสภาเพื่อให้พิจารณากฎหมายลักษณะใดก็ได้						
1. น้อย	7 (1.75)	10 (2.50)	7 (1.75)	24 (6.00)		
2. ปานกลาง	96 (24.00)	115 (28.75)	88 (22.00)	299 (74.75)		
3. มาก	24 (6.00)	28 (7.00)	25 (6.25)	77 (19.25)		
รวม	127 (31.75)	153 (38.25)	120 (30.00)	400 (100.00)		
12. ถ้านายกรัฐมนตรีมีเหตุที่ต้องพ้นจากตำแหน่งไม่ว่ากรณีใดๆ ก็ตาม รัฐธรรมนูญกำหนดให้ผู้นำฝ่ายค้านขึ้นเป็นนายกรัฐมนตรีแทนทันที						
1. น้อย	13 (3.25)	25 (6.25)	22 (5.50)	60 (15.00)		
2. ปานกลาง	96 (24.00)	106 (26.50)	77 (19.25)	279 (69.75)		
3. มาก	18 (4.50)	22 (5.50)	21 (5.25)	61 (15.25)		
รวม	127 (31.75)	153 (38.2)	120 (30.00)	400 (100.00)	82.49	0.269

*p ≤ 0.05

จากตารางที่ 4.14 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยความรู้ความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตยกับพฤติกรรมกรมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านพฤติกรรมกรไปใช้สิทธิเลือกตั้งของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ความรู้ความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตยไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกรมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้งอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ตารางที่ 4.15 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตยกับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านพฤติกรรมการเป็นสมาชิกกลุ่มผลประโยชน์/พรรคการเมืองของชนชั้นกลางในจังหวัดนนทบุรี

ความรู้ความเข้าใจ ในระบอบประชาธิปไตย	ระดับพฤติกรรมด้านการเป็นสมาชิก กลุ่มผลประโยชน์/พรรคการเมือง			รวม	χ^2	p
	มาก	ปานกลาง	น้อย			
1. บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น						
1. น้อย	7 (1.75)	5 (1.25)	5 (1.25)	17 (4.25)		
2. ปานกลาง	117 (29.25)	120 (30.00)	65 (16.25)	302 (75.50)		
3. มาก	21 (5.25)	30 (7.50)	30 (7.50)	81 (20.25)		
รวม	145 (36.25)	155 (38.75)	100 (25.00)	400 (100.00)		
2. บุคคลย่อมมีสิทธิในการชุมนุมได้โดยสงบและปราศจากอาวุธ						
1. น้อย	2 (0.50)	9 (2.25)	6 (1.50)	17 (4.25)		
2. ปานกลาง	116 (27.50)	110 (27.50)	64 (16.00)	290 (72.50)		
3. มาก	27 (6.75)	36 (9.00)	30 (7.50)	93 (23.25)		
รวม	145 (36.25)	155 (38.75)	100 (25.00)	400 (100.00)		

ตารางที่ 4.15 (ต่อ)

ความรู้ความเข้าใจ ในระบอบประชาธิปไตย	ระดับพฤติกรรมด้านการเป็นสมาชิก			รวม	χ^2	p
	กลุ่มผลประโยชน์/พรรคการเมือง					
	มาก	ปานกลาง	น้อย			
3. บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการ						
รวมตัวกันเพื่อดำเนินกิจกรรมการ						
เมืองโดยต้องไม่เป็นการละเมิด						
กฎหมาย						
1. น้อย	8	6	7	21		
	(2.00)	(1.50)	(1.75)	(5.25)		
2. ปานกลาง	117	118	64	299		
	(29.25)	(29.50)	(16.00)	(74.75)		
3. มาก	20	31	29	80		
	(5.00)	(7.75)	(7.25)	(20.00)		
รวม	145	155	100	400		
	(36.25)	(38.75)	(25.00)	(100.00)		
4. บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับ						
ทราบข้อมูลหรือข่าวสาร						
1. น้อย	10	11	6	27		
	(2.50)	(2.75)	(1.50)	(6.75)		
2. ปานกลาง	107	102	63	272		
	(26.75)	(25.50)	(15.75)	(68.00)		
3. มาก	28	42	31	101		
	(7.00)	(10.50)	(7.75)	(25.25)		
รวม	145	155	100	400		
	(36.25)	(38.75)	(25.00)	(100.00)		

ตารางที่ 4.15 (ต่อ)

ความรู้ความเข้าใจ ในระบอบประชาธิปไตย	ระดับพฤติกรรมด้านการเป็นสมาชิก กลุ่มผลประโยชน์/พรรคการเมือง			รวม	χ^2	p
	มาก	ปานกลาง	น้อย			
	5. การมีส่วนร่วมทางการเมือง เป็นกิจกรรมที่สำคัญสำหรับการ ปกครองระบอบประชาธิปไตย					
1. น้อย	8 (2.00)	5 (1.25)	6 (1.50)	19 (4.75)		
2. ปานกลาง	107 (26.75)	116 (29.00)	67 (16.75)	290 (72.50)		
3. มาก	30 (7.50)	34 (8.50)	27 (6.75)	91 (22.75)		
รวม	145 (36.25)	155 (38.75)	100 (25.00)	400 (100.00)		
6. การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง เป็นหน้าที่ของผู้มีสิทธิ เลือกตั้งทุกคน						
1. น้อย	4 (1.00)	7 (1.75)	7 (1.75)	18 (4.50)		
2. ปานกลาง	105 (26.25)	93 (23.25)	58 (14.50)	256 (64.00)		
3. มาก	36 (9.00)	55 (13.75)	35 (8.75)	126 (31.50)		
รวม	145 (36.25)	155 (38.75)	100 (25.00)	400 (100.00)		

ตารางที่ 4.15 (ต่อ)

ความรู้ความเข้าใจ ในระบอบประชาธิปไตย	ระดับพฤติกรรมด้านการเป็นสมาชิก กลุ่มผลประโยชน์/พรรคการเมือง			รวม	χ^2	p
	มาก	ปานกลาง	น้อย			
7. หากผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่ไป ใช้สิทธิโดยไม่มี เหตุผลอัน สมควร ย่อมเสียสิทธิบาง ประการตามที่กฎหมาย กำหนด						
1. น้อย	7 (1.75)	6 (1.50)	6 (1.50)	19 (4.75)		
2. ปานกลาง	109 (27.25)	110 (27.50)	67 (16.75)	286 (71.50)		
3. มาก	29 (7.25)	39 (9.75)	27 (6.75)	95 (23.75)		
รวม	145 (36.25)	155 (38.75)	100 (25.00)	400 (100.00)		
8. บุคคลสามารถสมัครเป็น สมาชิกพรรคการเมือง มากกว่าหนึ่งพรรคได้ โดย ไม่ผิดกฎหมาย						
1. น้อย	24 (6.00)	37 (9.25)	31 (7.75)	92 (23.00)		
2. ปานกลาง	103 (25.75)	98 (24.50)	57 (14.25)	258 (64.50)		
3. มาก	18 (4.50)	20 (5.00)	12 (3.00)	50 (12.50)		
รวม	145 (36.25)	155 (38.75)	100 (25.00)	400 (100.00)		

ตารางที่ 4.15 (ต่อ)

ความรู้ความเข้าใจ ในระบอบประชาธิปไตย	ระดับพฤติกรรมด้านการเป็นสมาชิก กลุ่มผลประโยชน์/พรรคการเมือง			รวม	χ^2	p
	มาก	ปานกลาง	น้อย			
9. ผู้ที่เข้ามาดำรงตำแหน่ง รัฐมนตรีต้องมาจาก ส.ส. ระบบบัญชีรายชื่อเท่านั้น						
1. น้อย	15 (3.75)	16 (4.00)	12 (3.00)	43 (10.25)		
2. ปานกลาง	106 (26.50)	114 (28.50)	68 (17.00)	288 (72.00)		
3. มาก	24 (6.00)	25 (6.25)	20 (5.00)	69 (17.25)		
รวม	145 (36.25)	155 (38.75)	100 (25.00)	400 (100.00)		
10. ผู้มีสิทธิเลือกตั้งและไป ใช้สิทธิเลือกตั้งสามารถ เข้าชื่อเพื่อถอดถอนผู้แทน ของตนออกจากตำแหน่งได้						
1. น้อย	8 (2.00)	10 (2.50)	4 (1.00)	22 (5.50)		
2. ปานกลาง	124 (31.00)	113 (28.25)	73 (18.25)	310 (77.50)		
3. มาก	13 (3.25)	32 (8.00)	23 (5.75)	68 (17.00)		
รวม	145 (36.25)	155 (38.75)	100 (25.00)	400 (100.00)		

ตารางที่ 4.15 (ต่อ)

ความรู้ความเข้าใจ ในระบอบประชาธิปไตย	ระดับพฤติกรรมด้านการเป็นสมาชิก			รวม	χ^2	p
	กลุ่มผลประโยชน์/พรรคการเมือง					
	มาก	ปานกลาง	น้อย			
11. ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่น้อยกว่าห้าหมื่นคนมีสิทธิเข้าชื่อร้องต่อประธานรัฐสภาเพื่อให้พิจารณากฎหมายลักษณะใดก็ได้						
1. น้อย	5 (1.25)	11 (2.75)	8 (2.00)	24 (6.00)		
2. ปานกลาง	115 (28.25)	116 (29.00)	68 (17.00)	299 (74.75)		
3. มาก	25 (6.25)	28 (7.00)	24 (6.00)	77 (19.25)		
รวม	145 (36.25)	155 (38.75)	100 (25.00)	400 (100.00)		
12. ถ้านายกรัฐมนตรีมีเหตุที่ต้องพ้นจากตำแหน่งไม่ว่ากรณีใดๆ ก็ตาม รัฐธรรมนูญกำหนดให้ผู้นำฝ่ายค้านขึ้นเป็นนายกรัฐมนตรีแทนทันที						
1. น้อย	17 (4.25)	28 (7.00)	18 (4.50)	63 (15.75)		
2. ปานกลาง	110 (27.50)	105 (26.25)	64 (16.00)	279 (69.75)		
3. มาก	18 (4.50)	22 (5.50)	18 (4.50)	58 (14.50)		
รวม	145 (36.25)	155 (38.75)	100 (25.00)	400 (100.00)	96.667	0.040 *

* $p \leq 0.05$

จากตารางที่ 4.15 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยความรู้ความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตยกับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการเป็นสมาชิก กลุ่มผลประโยชน์/พรรคการเมือง ของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ความรู้ความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตยมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการเป็นสมาชิก กลุ่มผลประโยชน์/พรรคการเมือง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ตารางที่ 4.16 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตยกับ
 พฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านพฤติกรรมการให้คำวิพากษ์วิจารณ์พรรค
 การเมืองและรัฐบาลของชนชั้นกลางในจังหวัดนนทบุรี

ความรู้ความเข้าใจ ในระบอบประชาธิปไตย	ระดับพฤติกรรมการให้คำวิพากษ์ วิจารณ์พรรคการเมืองและรัฐบาล			รวม	χ^2	p
	มาก	ปานกลาง	น้อย			
	1. บุคคลยอมมีเสรีภาพใน การแสดงความคิดเห็น					
1. น้อย	3 (0.75)	11 (2.75)	3 (0.75)	17 (4.25)		
2. ปานกลาง	121 (30.25)	121 (30.25)	60 (15.00)	302 (75.50)		
3. มาก	34 (8.50)	38 (9.50)	9 (2.25)	81 (20.25)		
รวม	158 (39.50)	170 (42.50)	72 (18.00)	400 (100.00)		
2. บุคคลยอมมีสิทธิในการ ชุมนุมได้โดยสงบและ ปราศจากอาวุธ						
1. น้อย	2 (0.50)	11 (2.75)	4 (1.00)	17 (4.25)		
2. ปานกลาง	118 (29.50)	120 (30.00)	52 (13.00)	290 (72.50)		
3. มาก	38 (9.50)	39 (9.75)	16 (4.00)	93 (23.25)		
รวม	158 (39.50)	170 (42.50)	72 (18.00)	400 (100.00)		

ตารางที่ 4.16 (ต่อ)

ความรู้ความเข้าใจ ในระบอบประชาธิปไตย	ระดับพฤติกรรมด้านการให้คำวิพากษ์			รวม	χ^2	p
	วิจารณ์พรรคการเมืองและรัฐบาล					
	มาก	ปานกลาง	น้อย			
3. บุคคลยอมมีเสรีภาพในการรวมตัวกัน						
1. น้อย	8 (2.00)	9 (2.25)	4 (1.00)	21 (5.25)		
2. ปานกลาง	108 (27.00)	115 (28.75)	76 (19.00)	299 (74.75)		
3. มาก	26 (6.5)	40 (10.00)	14 (3.50)	80 (20.00)		
รวม	142 (35.50)	164 (41.00)	94 (23.50)	400 (100.00)		
4. บุคคลยอมมีสิทธิได้รับทราบข้อมูลหรือข่าวสาร						
1. น้อย	2 (0.50)	17 (4.25)	6 (1.50)	25 (6.25)		
2. ปานกลาง	118 (29.50)	105 (26.25)	63 (15.75)	286 (71.50)		
3. มาก	10 (2.50)	48 (12.00)	31 (7.75)	89 (22.25)		
รวม	130 (32.50)	170 (42.50)	100 (25.00)	400 (100.00)		

ตารางที่ 4.16 (ต่อ)

ความรู้ความเข้าใจ ในระบอบประชาธิปไตย	ระดับพฤติกรรมด้านการให้คำวิพากษ์ วิจารณ์พรรคการเมืองและรัฐบาล			รวม	χ^2	p
	มาก	ปานกลาง	น้อย			
	5. การมีส่วนร่วมทางการเมือง เป็นกิจกรรมที่สำคัญสำหรับ การปกครองระบอบ ประชาธิปไตย					
1. น้อย	4 (1.00)	11 (2.75)	4 (1.00)	19 (4.75)		
2. ปานกลาง	118 (29.50)	119 (29.75)	53 (13.25)	290 (72.50)		
3. มาก	36 (9.00)	40 (10.00)	15 (3.75)	91 (22.75)		
รวม	158 (39.50)	170 (42.50)	72 (18.00)	400 (100.00)		
6. การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง เป็นหน้าที่ของผู้มีสิทธิ เลือกตั้งทุกคน						
1. น้อย	4 (1.00)	8 (2.00)	6 (1.50)	18 (4.50)		
2. ปานกลาง	106 (26.50)	107 (26.75)	43 (10.75)	256 (64.00)		
3. มาก	48 (12.00)	55 (13.75)	23 (5.75)	126 (31.50)		
รวม	158 (39.50)	170 (42.50)	72 (18.00)	400 (100.00)		

ตารางที่ 4.16 (ต่อ)

ความรู้ความเข้าใจ ในระบบประชาธิปไตย	ระดับพฤติกรรมด้านการให้คำวิพากษ์			รวม	χ^2	p
	วิจารณ์พรรคการเมืองและรัฐบาล					
	มาก	ปานกลาง	น้อย			
7. หากผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่ไปใช้สิทธิโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ย่อมเสียสิทธิบางประการ ตามที่กฎหมายกำหนด						
1. น้อย	5 (1.25)	10 (2.50)	4 (1.00)	19 (4.75)		
2. ปานกลาง	113 (28.25)	121 (30.25)	52 (13.00)	286 (71.50)		
3. มาก	40 (1.00)	39 (9.75)	16 (4.00)	95 (23.75)		
รวม	158 (39.50)	170 (42.50)	72 (18.00)	400 (100.00)		
8. บุคคลสามารถสมัครเป็นสมาชิกพรรคการเมืองมากกว่าหนึ่งพรรคได้ โดยไม่ผิดกฎหมาย						
1. น้อย	28 (7.00)	47 (11.75)	17 (4.25)	92 (23.00)		
2. ปานกลาง	103 (25.75)	108 (27.00)	47 (11.75)	258 (64.50)		
3. มาก	27 (6.75)	15 (3.75)	8 (2.00)	50 (12.50)		
รวม	158 (39.50)	170 (42.50)	72 (18.00)	400 (100.00)		

ตารางที่ 4.16 (ต่อ)

ความรู้ความเข้าใจ ในระบอบประชาธิปไตย	ระดับพฤติกรรมด้านการให้คำวิพากษ์			รวม	χ^2	p
	วิจารณ์พรรคการเมืองและรัฐบาล					
	มาก	ปานกลาง	น้อย			
9. ผู้ที่เข้ามาดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีต้องมาจาก ส.ส. ระบบบัญชีรายชื่อเท่านั้น						
1. น้อย	12 (3.00)	21 (5.25)	10 (2.5)	43 (10.25)		
2. ปานกลาง	118 (29.50)	119 (29.75)	51 (12.75)	288 (72.00)		
3. มาก	28 (7.00)	30 (7.50)	11 (2.75)	69 (17.25)		
รวม	158 (39.50)	170 (42.50)	72 (18.00)	400 (100.00)		
10. ผู้มีสิทธิเลือกตั้งและไปใช้สิทธิเลือกตั้งสามารถเข้าชื่อเพื่อถอดถอนผู้แทนของตนออกจากตำแหน่งได้						
1. น้อย	4 (1.00)	12 (3.00)	6 (1.50)	22 (5.50)		
2. ปานกลาง	127 (31.75)	126 (31.50)	57 (14.25)	310 (77.50)		
3. มาก	27 (6.75)	32 (8.00)	9 (2.25)	68 (17.00)		
รวม	158 (39.50)	170 (42.50)	72 (18.00)	400 (100.00)		

ตารางที่ 4.16 (ต่อ)

ความรู้ความเข้าใจ ในระบอบประชาธิปไตย	ระดับพฤติกรรมด้านการให้คำวิพากษ์			รวม	χ^2	p
	วิจารณ์พรรคการเมืองและรัฐบาล					
	มาก	ปานกลาง	น้อย			
11. ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่น้อยกว่าห้าหมื่นคนมีสิทธิเข้าชื่อร้องต่อประธานรัฐสภาเพื่อให้พิจารณากฎหมายลักษณะใดก็ได้						
1. น้อย	6 (1.50)	11 (2.75)	7 (1.75)	24 (6.00)		
2. ปานกลาง	118 (29.50)	128 (32.00)	53 (13.25)	299 (74.75)		
3. มาก	34 (8.5)	31 (7.75)	12 (3.00)	77 (19.25)		
รวม	158 (39.5)	170 (42.50)	72 (18.00)	400 (100.00)		
12. ถ้านายกรัฐมนตรีมีเหตุที่ต้องพ้นจากตำแหน่งไม่ว่ากรณีใดๆ ก็ตาม รัฐธรรมนูญกำหนดให้ผู้นำฝ่ายค้านขึ้นเป็นนายกรัฐมนตรีแทนทันที						
1. น้อย	20 (5.00)	30 (7.50)	13 (3.25)	63 (15.75)		
2. ปานกลาง	114 (28.50)	115 (28.75)	50 (12.50)	279 (69.75)		
3. มาก	24 (6.00)	25 (6.25)	9 (2.25)	58 (14.50)		
รวม	158 (39.50)	170 (42.50)	72 (18.00)	400 (100.00)	85.136	0.177

*p ≤ 0.05

จากตารางที่ 4.16 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยความรู้ความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตยกับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการให้คำวิพากษ์วิจารณ์พรรคการเมืองและรัฐบาลของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ความรู้ความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตยไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการให้คำวิพากษ์วิจารณ์พรรคการเมืองและรัฐบาลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ตารางที่ 4.17 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตยกับ
พฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านพฤติกรรมมีส่วนร่วมทางการเมืองใน
รูปแบบการประท้วงของชนชั้นกลางในจังหวัดนนทบุรี

ความรู้ความเข้าใจ ในระบอบประชาธิปไตย	ระดับพฤติกรรมด้านการมีส่วนร่วม ทางการเมืองในรูปแบบการประท้วง			รวม	χ^2	p
	มาก	ปานกลาง	น้อย			
1. บุคคลย่อมมีเสรีภาพใน การแสดงความคิดเห็น						
1. น้อย	6 (1.50)	10 (2.50)	1 (0.25)	17 (4.25)		
2. ปานกลาง	109 (27.25)	116 (29.00)	77 (19.25)	302 (75.50)		
3. มาก	27 (6.75)	38 (9.50)	16 (4.00)	81 (20.25)		
รวม	142 (35.50)	164 (41.00)	94 (23.50)	400 (100.00)		
2. บุคคลย่อมมีสิทธิในการ ชุมนุมได้โดยสงบและ ปราศจากอาวุธ						
1. น้อย	6 (1.50)	9 (2.25)	2 (0.50)	17 (4.25)		
2. ปานกลาง	101 (25.25)	113 (28.25)	76 (19.00)	290 (72.50)		
3. มาก	35 (8.75)	42 (10.50)	16 (4.00)	93 (23.25)		
รวม	142 (35.50)	164 (41.00)	94 (23.50)	400 (100.00)		

ตารางที่ 4.17 (ต่อ)

ความรู้ความเข้าใจ ในระบอบประชาธิปไตย	ระดับพฤติกรรมด้านการมีส่วนร่วม			รวม	χ^2	p
	ทางการเมืองในรูปแบบการประท้วง					
	มาก	ปานกลาง	น้อย			
3. บุคคลยอมมีเสรีภาพในการรวมตัวกัน						
1. น้อย	8 (2.00)	9 (2.25)	4 (1.00)	21 (5.25)		
2. ปานกลาง	108 (27.00)	115 (28.75)	76 (19.00)	299 (74.75)		
3. มาก	26 (6.50)	40 (10.00)	14 (3.50)	80 (20.00)		
รวม	142 (35.50)	164 (41.00)	94 (23.50)	400 (100.00)		
4. บุคคลยอมมีสิทธิได้รับทราบข้อมูลหรือข่าวสาร						
1. น้อย	15 (3.75)	8 (2.00)	4 (1.00)	27 (6.75)		
2. ปานกลาง	94 (23.50)	109 (27.25)	69 (17.25)	272 (68.00)		
3. มาก	33 (8.25)	47 (11.75)	21 (5.25)	101 (25.25)		
รวม	142 (35.50)	164 (41.00)	94 (23.50)	400 (100.00)		

ตารางที่ 4.17 (ต่อ)

ความรู้ความเข้าใจ ในระบอบประชาธิปไตย	ระดับพฤติกรรมด้านการมีส่วนร่วม ทางการเมืองในรูปแบบการประท้วง			รวม	χ^2	p
	มาก	ปานกลาง	น้อย			
5. การมีส่วนร่วมทางการเมือง เป็นกิจกรรมที่สำคัญสำหรับ การปกครองระบอบ ประชาธิปไตย						
1. น้อย	7 (1.75)	10 (2.50)	2 (0.50)	19 (4.75)		
2. ปานกลาง	109 (27.25)	111 (27.75)	70 (17.50)	290 (72.50)		
3. มาก	26 (6.50)	43 (10.75)	22 (5.50)	91 (22.75)		
รวม	142 (35.50)	164 (41.00)	94 (23.50)	400 (100.00)		
6. การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง เป็นหน้าที่ของผู้มีสิทธิ เลือกตั้งทุกคน						
1. น้อย	7 (1.75)	8 (2.00)	3 (0.75)	18 (4.50)		
2. ปานกลาง	90 (22.50)	102 (25.50)	64 (16.00)	256 (64.00)		
3. มาก	45 (11.25)	54 (13.50)	27 (6.75)	126 (31.50)		
รวม	142 (35.50)	164 (41.00)	94 (23.50)	400 (100.00)		

ตารางที่ 4.17 (ต่อ)

ความรู้ความเข้าใจ ในระบอบประชาธิปไตย	ระดับพฤติกรรมด้านการมีส่วนร่วม ทางการเมืองในรูปแบบการประท้วง			รวม	χ^2	p
	มาก	ปานกลาง	น้อย			
7. หากผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่ไป ใช้สิทธิโดยไม่มี เหตุผลอัน สมควร ย่อมเสียสิทธิบาง ประการ ตามที่กฎหมาย กำหนด						
1. น้อย	4 (1.00)	11 (2.75)	4 (1.00)	19 (4.75)		
2. ปานกลาง	111 (27.75)	109 (27.25)	66 (16.50)	286 (71.50)		
3. มาก	27 (6.75)	44 (11.00)	24 (6.00)	95 (23.75)		
รวม	142 (35.50)	164 (41.00)	94 (23.50)	400 (100.00)		
8. บุคคลสามารถสมัครเป็น สมาชิกพรรคการเมือง มากกว่าหนึ่งพรรคได้ โดย ไม่ผิดกฎหมาย						
1. น้อย	34 (8.50)	44 (11.00)	14 (3.50)	92 (23.00)		
2. ปานกลาง	91 (22.75)	99 (24.75)	68 (17.00)	258 (64.50)		
3. มาก	17 (4.25)	21 (5.25)	12 (3.00)	50 (12.50)		
รวม	142 (35.50)	164 (41.00)	94 (23.50)	400 (100.00)		

ตารางที่ 4.17 (ต่อ)

ความรู้ความเข้าใจ ในระบอบประชาธิปไตย	ระดับพฤติกรรมด้านการมีส่วนร่วม ทางการเมืองในรูปแบบการประท้วง			รวม	χ^2	p
	มาก	ปานกลาง	น้อย			
9. ผู้ที่เข้ามาดำรงตำแหน่ง รัฐมนตรีต้องมาจาก ส.ส. ระบบบัญชีรายชื่อเท่านั้น						
1. น้อย	15 (3.75)	18 (4.50)	10 (2.50)	43 (10.25)		
2. ปานกลาง	105 (26.25)	116 (29.00)	67 (16.75)	288 (72.00)		
3. มาก	22 (5.50)	30 (7.50)	17 (4.25)	69 (17.25)		
รวม	142 (35.50)	164 (41.00)	94 (23.50)	400 (100.00)		
10. ผู้มีสิทธิเลือกตั้งและไป ใช้สิทธิเลือกตั้ง สามารถ เข้าชื่อเพื่อถอดถอนผู้แทน ของตนออก จากตำแหน่งได้						
1. น้อย	11 (2.75)	11 (2.75)	0 (0.00)	22 (5.50)		
2. ปานกลาง	114 (28.50)	117 (29.25)	79 (19.75)	310 (77.50)		
3. มาก	17 (4.25)	36 (9.00)	15 (3.75)	68 (17.00)		
รวม	142 (35.50)	164 (41.00)	94 (23.50)	400 (100.00)		

ตารางที่ 4.17 (ต่อ)

ความรู้ความเข้าใจ ในระบอบประชาธิปไตย	ระดับพฤติกรรมด้านการมีส่วนร่วม ทางการเมืองในรูปแบบการประท้วง			รวม	χ^2	p
	มาก	ปานกลาง	น้อย			
11. ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่น้อยกว่าห้า หมื่นคนมีสิทธิ เข้าชื่อร้องต่อ ประธานรัฐสภาเพื่อให้พิจารณา กฎหมายลักษณะใดก็ได้						
1. น้อย	9 (2.25)	14 (3.50)	1 (0.25)	24 (6.00)		
2. ปานกลาง	115 (28.75)	112 (28.00)	72 (18.00)	299 (74.75)		
3. มาก	18 (4.50)	38 (9.50)	21 (5.25)	77 (19.25)		
รวม	142 (35.50)	164 (41.00)	94 (23.50)	400 (100.00)		
12. ถ้านายกรัฐมนตรีมีเหตุที่ต้อง พ้นจากตำแหน่งไม่ว่ากรณีใดๆก็ ตาม รัฐธรรมนูญกำหนดให้ผู้นำ ฝ่ายค้านขึ้นเป็นนายกรัฐมนตรี แทนทันที						
1. น้อย	19 (4.75)	30 (7.50)	14 (3.50)	63 (15.75)		
2. ปานกลาง	108 (27.00)	107 (26.75)	64 (16.00)	279 (69.75)		
3. มาก	15 (3.75)	27 (6.75)	16 (4.00)	58 (14.50)		
รวม	142 (35.50)	164 (41.00)	94 (23.50)	400 (100.00)	67.156	0.700

* $p \leq 0.05$

จากตารางที่ 4.17 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยความรู้ความเข้าใจในระบบ
ประชาธิปไตยกับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบ
การประท้วงของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ความรู้ความเข้าใจในระบบประชาธิปไตยไม่มี
ความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบ
การประท้วงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของชนชั้นกลางในจังหวัดนนทบุรี
สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. สรุปการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.1.1 เพื่อศึกษารูปแบบของพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของชนชั้นกลางในจังหวัดนนทบุรี

1.1.2 เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของชนชั้นกลางในจังหวัดนนทบุรี

1.2 วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ศึกษาได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่และมีสำเนาทะเบียนบ้านและมีสิทธิเลือกตั้งอยู่ในเขตจังหวัดนนทบุรีจำนวน 425,760 คน กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษามีจำนวนทั้งสิ้น 400 คน กำหนดโดยหลักการคำนวณของ ทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane)

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล จากนั้นนำข้อมูลมาประมวลผลโดยใช้ค่าสถิติร้อยละค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ในการวิเคราะห์ข้อมูล และใช้ค่าไค - สแควร์ (Chi-Square) ในการทดสอบสมมติฐาน

1.3 ผลการวิจัย

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ และสมมติฐานของการวิจัย โดยสรุปผลการวิจัย ดังนี้

1.3.1 ปัจจัยส่วนบุคคล

ปัจจัยด้านเพศ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เพศหญิง (ร้อยละ 54.25) กลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุดอายุ ระหว่าง 26 - 40 ปี (ร้อยละ 42.50) ส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือนมากที่สุด อยู่ระหว่าง ต่ำกว่า 20,000 บาท (ร้อยละ 57.00) กลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุดมีอาชีพ พนักงานเอกชน (ร้อยละ 29.00) ส่วนใหญ่มีการศึกษาปริญญาตรี (ร้อยละ 54.75) เขตที่พักอาศัย กลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุดอยู่ในอำเภอเมืองนนทบุรี (ร้อยละ 21.75)

1.3.2 ปัจจัยอื่น ๆ

ปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตย พบว่า ความรู้ความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตยของผู้ตอบแบบสอบถามภาพรวมโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.71$) โดยประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การไปใช้สิทธิเลือกตั้งเป็นหน้าที่ของผู้มีสิทธิเลือกตั้งทุกคน และประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ บุคคลสามารถสมัครเป็นสมาชิกพรรคการเมืองมากกว่าหนึ่งพรรค โดยไม่ผิดกฎหมาย

1.3.3 พฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมือง

1) พฤติกรรมการรับรู้ข่าวสาร พบว่า การรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองของผู้ตอบแบบสอบถามภาพรวมโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.35$) โดยประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองจากวิทยุ โทรทัศน์ และประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ พฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองจากวิทยุชุมชน

2) พฤติกรรมการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง พบว่า พฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้งของผู้ตอบแบบสอบถามภาพรวมโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.32$) โดยประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การไปใช้สิทธิเลือกตั้งในระดับชาติ เช่น ส.ส. ส.ว. และประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือการไปช่วยผู้สมัครรับเลือกตั้งในการณรงค์หาเสียง

3) พฤติกรรมเป็นสมาชิกกลุ่มผลประโยชน์/พรรคการเมือง พบว่า พฤติกรรมมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการเป็นสมาชิกกลุ่มผลประโยชน์/พรรคการเมืองของผู้ตอบแบบสอบถามภาพรวมโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=1.86$) โดยประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ พฤติกรรมมีส่วนร่วมในพรรคการเมืองลักษณะร่วมให้การสนับสนุน และประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือพฤติกรรมมีส่วนร่วมในพรรคการเมืองลักษณะการเป็นสมาชิกพรรค

4) พฤติกรรมการให้คำวิพากษ์วิจารณ์พรรคการเมืองและรัฐบาล พบว่า พฤติกรรมมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการให้คำวิพากษ์วิจารณ์พรรคการเมืองและรัฐบาลของผู้ตอบแบบสอบถามภาพรวมโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=2.46$) โดยประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีการวิพากษ์วิจารณ์ในกลุ่มเพื่อน และประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือการเข้าร่วมแสดงความคิดเห็นในรายการวิทยุกระจายเสียง

5) พฤติกรรมมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบการประท้วง พบว่า พฤติกรรมมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบการประท้วงของผู้ตอบแบบสอบถามภาพรวมโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=1.86$) โดยประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบการประท้วงหรือการแสดงออกทางการเมืองของประชาชน และประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือการเข้าร่วมเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบการประท้วงในฐานะแกนนำ

สรุปรูปแบบพฤติกรรมกรรมกรมีส่วนร่วมทางการเมืองของชนชั้นกลางในจังหวัดนนทบุรี

พฤติกรรมทางการเมือง	ภาพรวมเฉลี่ย
การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร	ปานกลาง
การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง	ปานกลาง
การเป็นสมาชิกกลุ่มผลประโยชน์/พรรคการเมือง	น้อย
การให้คำวิพากษ์วิจารณ์พรรคการเมืองและรัฐบาล	น้อย
การมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบการประท้วง	น้อย

1.3.4 การทดสอบสมมติฐานการวิจัย

1) จากการทดสอบสมมติฐานการวิจัยระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับพฤติกรรมกรรมกรมีส่วนร่วมทางการเมือง ผลการทดสอบความสัมพันธ์ สรุปได้ดังนี้

ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา เขตที่พักอาศัย ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรม การรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมือง พฤติกรรมการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง พฤติกรรมการเป็นสมาชิกกลุ่มผลประโยชน์/พรรคการเมือง พฤติกรรมให้คำวิพากษ์วิจารณ์พรรคการเมืองและรัฐบาล และพฤติกรรมกรรมกรมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบการประท้วง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ รายได้ต่อเดือนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกรรมกรรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมือง ส่วนอาชีพ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2) การทดสอบสมมติฐานการวิจัยระหว่างปัจจัยอื่นๆกับพฤติกรรมกรรมกรมีส่วนร่วมทางการเมือง จากสมมติฐานที่ว่า ปัจจัยอื่นๆ ซึ่งได้แก่ ความรู้ความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตย มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกรรมกรมีส่วนร่วมทางการเมืองของชนชั้นกลางในจังหวัดนนทบุรี ผลการทดสอบความสัมพันธ์ สรุปได้ดังนี้

ความรู้ความเข้าใจระบอบประชาธิปไตยมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกรรมกรรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมือง พฤติกรรมการเป็นสมาชิกกลุ่มผลประโยชน์/พรรคการเมือง

ความรู้ความเข้าใจระบอบประชาธิปไตยไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง พฤติกรรมการให้คำวิพากษ์วิจารณ์พรรคการเมืองและรัฐบาล พฤติกรรมกรรมกรมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบการประท้วง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สรุปความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลและความรู้ความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตย กับ
พฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของชนชั้นกลางในจังหวัดนนทบุรี

พฤติกรรมทางการเมือง	เพศ	อายุ	รายได้ ต่อ เดือน	อาชีพ	การศึกษา	เขตที่ พัก อาศัย	ความรู้ความ เข้าใจในระบอบ ประชาธิปไตย
การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร			✓				✓
การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง				✓			
การเป็นสมาชิกกลุ่ม ผลประโยชน์/พรรค การเมือง							✓
การให้คำวิพากษ์วิจารณ์ พรรคการเมืองและรัฐบาล	-	-	-	-	-	-	-
การมีส่วนร่วมทางการเมือง ในรูปแบบการประท้วง	-	-	-	-	-	-	-

เครื่องหมาย ✓ หมายถึง แสดงถึงความสัมพันธ์

2. อภิปรายผล

จากผลการวิจัย สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

2.1 รูปแบบพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของชนชั้นกลางในจังหวัดนนทบุรี

รูปแบบพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของชนชั้นกลางในจังหวัดนนทบุรี
ในพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสาร พฤติกรรมการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง พฤติกรรมการเป็นสมาชิกกลุ่ม
ผลประโยชน์/พรรคการเมือง พฤติกรรมการให้คำวิพากษ์วิจารณ์พรรคการเมืองและรัฐบาล
พฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบการประท้วง พบว่าชนชั้นกลางในจังหวัดนนทบุรี
มีพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารและพฤติกรรมการไปใช้สิทธิเลือกตั้งโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง
ส่วนพฤติกรรมการเป็นสมาชิกกลุ่มผลประโยชน์/พรรคการเมือง พฤติกรรมการให้คำ
วิพากษ์วิจารณ์พรรคการเมืองและรัฐบาล พฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบการ
ประท้วงโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย สอดคล้องกับงานวิจัยของจุมพล หนิมพานิช (2542: บทคัดย่อ)

พฤติกรรมทางการเมืองของชนชั้นกลางไทยจากผลการวิจัยพบว่าชนชั้นกลางที่ทำการศึกษาล้วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจการเมืองการปกครองมีพฤติกรรมทางการเมืองในรูปแบบของการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองบางรูปแบบในกิจกรรม ต่อไปนี้ การติดตามข่าวสารความเคลื่อนไหวทางการเมืองทุกวัน การไปเลือกตั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติทุกครั้ง เคยชักชวนให้ผู้อื่นไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งระดับท้องถิ่น และระดับชาติทุกครั้ง เคยชักชวนให้ผู้อื่นไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติ และเคยมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่อไปนี้แม้จะนานๆครั้ง คือ การให้ความรู้หรือแลกเปลี่ยนความรู้เกี่ยวกับการเมืองการปกครองแก่คนในชุมชนในหมู่บ้านหรือที่ทำงาน การไปฟังอภิปราย สัมมนา การปราศรัยหาเสียงของพรรคการเมือง/นักการเมือง การพูดคุยถกเถียงกับบุคคลอื่นเกี่ยวกับปัญหาการเมืองที่เกิดขึ้น ขณะเดียวกันมีความเห็นว่าผู้ที่ทำการประท้วงรัฐบาลเพื่อให้แก้ไขบางสิ่งบางอย่างที่มีความชอบธรรม ในอนาคตหากมีการเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา จะไปเลือกตั้งอย่างแน่นอน

2.1.1 พฤติกรรมการรับรู้ข่าวสาร พบว่า ชนชั้นกลางในจังหวัดนนทบุรี รับรู้ข่าวสารทางการเมืองจากสื่อวิทยุโทรทัศน์ เป็นหลักเพื่อให้ทราบข่าวสารทางการเมืองในการทำงานของรัฐบาล และการทำหน้าที่ตรวจสอบของฝ่ายค้าน การเคลื่อนไหวทางการเมืองของกลุ่ม องค์กรต่างๆ สอดคล้องกับแนวคิดของ เลสเตอร์ มิลเบรท (Mibrath, 1971: 12-16) ได้กล่าวไว้ว่า รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองในลักษณะนี้มีขอบเขตของกิจกรรม คือ การรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมือง การเก็บรักษาข้อมูลเกี่ยวกับการเมือง การส่งจดหมายสนับสนุนผู้นำเมื่อเขาทำดี การเข้าร่วมแก้ปัญหาการเมือง การให้ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับการเมืองแก่เพื่อนในชุมชนที่อาศัยอยู่ การให้ความสนใจกับทางราชการ และเขียนจดหมายถึงบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ กิจกรรมแต่ละอย่างต้องการแลกเปลี่ยนข่าวสารระหว่างภายในชุมชน

2.1.2 พฤติกรรมการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ของชนชั้นกลางในจังหวัดนนทบุรี พบว่าส่วนมากไปใช้สิทธิเลือกตั้งระดับชาติ เช่นการเลือก ส.ส. และ ส.ว. เพราะเห็นว่าเป็นหน้าที่ของพลเมืองที่ต้องไปใช้สิทธิเลือกตั้งเป็นการแสดงออกทางการเมืองของคนในระบอบประชาธิปไตย จากผลการวิจัยของเลสเตอร์ มิลเบรท (Lester Mibrath) พบว่า การไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง เป็นการแสดงออกถึงความจงรักภักดีต่อระบบมากกว่าเป็นการทำตามต้องการของคนที่มีต่อระบบการเมือง สุจิต บุญบงการ และสุขุม นวลสกุล (2540: 20) กล่าวถึงว่าประชาชนเป็นส่วนหนึ่งของระบบการเมืองและมีสิทธิในการเข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของรัฐบาล

2.1.3 พฤติกรรมความเป็นสมาชิกกลุ่มผลประโยชน์/พรรคการเมือง ของชนชั้นกลางในจังหวัดนนทบุรี พบว่ามีส่วนน้อยเคยมีส่วนร่วมในกลุ่มผลประโยชน์ในลักษณะร่วมให้การสนับสนุน เพราะไม่มีความผูกพันกับกลุ่มผลประโยชน์/พรรคการเมืองและไม่เห็นประโยชน์จาก

การเป็นสมาชิกสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุจิต บุญบงการ และสุชุม นवलสกุล (2540: 20) กล่าวถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมทางการเมืองว่ามีความสำคัญไม่น้อย ความสำคัญประการแรก คือ การมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นการยอมรับในความสามารถของประชาชน เป็นการยอมรับว่าประชาชนสามารถตัดสินใจที่จะกำหนดอนาคตของตนเองได้ การแสดงออกทางการเมืองเพื่อคัดค้านหรือสนับสนุนนโยบายของรัฐนั้นย่อมเป็นการกำหนดอนาคตของตนเองด้วย เป็นการยอมรับว่าประชาชนมีความสามารถมากพอที่จะทราบได้ว่ารัฐควรทำอะไรอันเป็นผลต่อการดำรงชีวิตตน

2.1.4 พฤติกรรมให้คำวิพากษ์วิจารณ์พรรคการเมืองและรัฐบาลของชนชั้นกลางในจังหวัดนนทบุรี พบว่า พฤติกรรมแสดงออกทางการเมืองให้คำวิพากษ์วิจารณ์ในกลุ่มเพื่อน เพราะถือเป็นการแสดงความคิดเห็นกับบุคคลที่รู้จักและมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน เลสเตอร์ มิลแบรท (Mibrath, 1971: 12-16) ได้กล่าวไว้ว่า ผู้ที่เข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบของ “ผู้สื่อข่าว” นี้มักเป็นพวกมีการศึกษาสูง มีข้อมูลเกี่ยวกับการเมืองมาก และมีความสนใจทางการเมืองมากด้วย “ผู้สื่อข่าวทางการเมือง” จะวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาลมากกว่า “เจ้าหน้าที่พรรค” หรือ “ผู้รักชาติ” แต่จะไม่แสดงออกด้วย “กิจกรรมการประท้วง”

2.1.5 พฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบการประท้วง ของชนชั้นกลางในจังหวัดนนทบุรี เข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบการประท้วงหรือการแสดงออกทางการเมืองของประชาชนอยู่ในระดับน้อย เพราะเป็นไปได้ว่ากลุ่มตัวอย่างไม่นิยมที่จะเข้าร่วมกลุ่มกัน มิลแบรท (Mibrath, 1971: 12-16) ได้กล่าวไว้ว่าการประท้วงด้วยสาเหตุของความปลอดภัยและไม่ชอบที่จะเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองโดยตรง การเป็นผู้ประท้วง (Protestors) ขอบเขตของกิจกรรมในการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบนี้ คือ การเข้าร่วมเดินขบวนตามถนนหรือก่อให้เกิดการจลาจล เพื่อบังคับให้รัฐแก้ไขบางอย่างซึ่งเกี่ยวข้องกับการเมืองให้ถูกต้อง การประท้วงอย่างแข็งขันและเปิดเผยต่อสาธารณชนถ้ารัฐบาลกระทำในสิ่งที่ผิดศีลธรรม การเอาใจใส่ต่อการชุมนุมประท้วง การเข้ากลุ่มกับกลุ่มประท้วงรัฐบาล และการปฏิเสธการยอมรับกฎหมายที่ไม่ยุติธรรม

2.2 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของชนชั้นกลางในจังหวัดนนทบุรี

2.2.1 พฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสารอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ ปัจจัยด้านรายได้ต่อเดือน ความรู้ความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตย ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อนุชิต แพร่ไพศาล (2543:

บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองกาญจนบุรี” ผลการศึกษาพบว่า ภูมิฐานะ สถานภาพสมรส อาชีพ และรายได้ เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองกาญจนบุรี ส่วนเพศ อายุ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาล การศึกษา การรับรู้ข่าวสารทางการเมืองและการมีความรู้ความเข้าใจในกิจกรรมทางการเมืองเป็นปัจจัยที่ไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน

2.2.2 พฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้งอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ ปัจจัยด้านอาชีพ ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อนุกุล แพร่ไพศาล (2543: บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองกาญจนบุรี” ผลการศึกษาพบว่า ภูมิฐานะ สถานภาพสมรส อาชีพ และรายได้ เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองกาญจนบุรี ส่วนเพศ อายุ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาล การศึกษา การรับรู้ข่าวสารทางการเมืองและการมีความรู้ความเข้าใจในกิจกรรมทางการเมืองเป็นปัจจัยที่ไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน

2.2.3 พฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการเป็นสมาชิกกลุ่ม ผลประโยชน์/พรรคการเมือง ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรม การมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการเป็นสมาชิกกลุ่มผลประโยชน์/พรรคการเมืองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ ปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตย ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ วารุณี ถ้อยลิ้ม (2548: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนภายหลังการปฏิรูปการเมือง พ.ศ. 2540: ศึกษาส่วนพื้นที่การปกครองของกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ในเรื่องการปกครองแบบประชาธิปไตยแบบตัวแทน ด้านรัฐธรรมนูญอยู่ในระดับปานกลาง และมีความรู้ด้านประชาธิปไตยแบบตัวแทนอยู่ในระดับมาก ปัจจัยด้านความรู้ในเรื่องบทบาทหน้าที่และกระบวนการจัดการเลือกตั้งของคณะกรรมการการคัดเลือกตั้ง ปัจจัยด้านความรู้ในเรื่องการปกครองระบอบประชาธิปไตยแบบตัวแทน มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2.2.4 พฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการให้คำวิพากษ์วิจารณ์พรรคการเมืองและรัฐบาล ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลและความรู้ความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตยไม่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการให้คำวิพากษ์วิจารณ์พรรคการเมืองและรัฐบาลซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับ พรทิพย์ รัตนวารินทร์ชัย

(2546: บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาล: ศึกษาส่วนกรณีเทศบาลตำบลหนองแค จังหวัดสระบุรี” ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองแค จังหวัดสระบุรีมีระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ในระดับน้อย ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองได้แก่ เพศ อาชีพ ระยะเวลาที่อาศัย การเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม และความสนใจในการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง ส่วนปัจจัยที่ไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองได้แก่ อายุ การศึกษา สถานภาพสมรส รายได้ ระยะเวลาในการติดตามข่าวสารทางการเมือง และความรู้ความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตย

2.2.5 พฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบการประท้วง ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลและความรู้ความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตยไม่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบ การประท้วงซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับประมวล แสงแก้วศรี (2546 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร” ผลการศึกษา พบว่า เพศ ระดับการศึกษา อาชีพ ระดับรายได้ ความรู้ ความเข้าใจ และความสำนึกทางการเมือง เป็นปัจจัยที่ไม่แตกต่างกัน ต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตปทุมวัน

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อค้นพบที่น่าสนใจคือ ปัจจัยด้านรายได้ต่อเดือน มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ปัจจัยด้านอาชีพมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการ ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง สอดคล้องกับงานวิจัยของเทิดศักดิ์ ฤทธิชัย(2543: 22) กล่าวว่าอิทธิพลทางสังคมจากชนชั้นหมายถึงความแตกต่างระหว่างหมู่หรือกลุ่มในสังคม การวัดสถานภาพและชนชั้นวัดได้จากอาชีพ และรายได้ เป็นต้น ส่วนปัจจัยอีก 4 ด้านคือ เพศ อายุ การศึกษาและเขตที่พักอาศัย พบว่าไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ปัจจัยอื่นๆ ความรู้ ความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตย มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ด้านการเป็นสมาชิกกลุ่มผลประโยชน์/พรรคการเมืองซึ่งมีส่วนคล้ายกับงานวิจัยของศิริพร ยอดกมลศาสตร์(2548: 177 – 172) ที่สรุปไว้ว่าชนชั้นกลางกับความเข้าใจถึงผลประโยชน์ส่วนรวมมีความคาบเกี่ยวกับประโยชน์ส่วนตัวจากการดำเนินการทางการเมืองของชนชั้นผู้ปกครองเกือบทั้งสิ้น เพื่อกระตุ้นเตือนให้ตระหนักถึงสิทธิของตนเองและของส่วนรวม เมื่อเข้าใจว่าการดำเนินการทางการเมืองกับนโยบายต่าง ๆ ก็ต้องกระทบกับทุกกลุ่มทั้งทางตรงและทางอ้อม เพื่อรวมกันถ่วงดุลอำนาจการกระจายผลประโยชน์ของประเทศสู่ทุกชนชั้น อันเป็นพื้นฐานของการปกครองระบอบประชาธิปไตย

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

3.1.1 คณะกรรมการการเลือกตั้ง ควรประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนโดยทั่วไปรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองและผลได้ผลเสียของการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข่าวสาร ความรู้ทางการเมืองผ่านช่องทางทางการสื่อสารต่างๆ ที่มีอยู่ เช่น เอกสารของทางราชการ แผ่นป้ายโฆษณา หนังสือพิมพ์ แผ่นพับ การกระจายเสียงตามสาย วิทยุชุมชน หรือการแพร่ภาพทางโทรทัศน์ รวมทั้งสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองแสดงความคิดเห็นทางการเมือง เสนอแนะทางแก้ไขปัญหาคด้วยแนวทางทางการเมืองในโอกาสต่างๆ

3.1.2 คณะกรรมการการเลือกตั้งควรมีการส่งเสริมให้ประชาชนทุกหมู่เหล่ามีความรู้ทางการเมืองและความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตย โดยถูกต้อง เพื่อความตื่นตัวในการมีส่วนร่วมทางการเมือง ทั้งในแง่กฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้ง และกฎหมายรัฐธรรมนูญ สนับสนุนและให้ประชาชนได้เข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง เช่น การเป็นกรรมการการเลือกตั้ง การรณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง เป็นต้น

3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการทำการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

3.2.1 ศึกษาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนทั่วไปในแต่ละจังหวัด

3.2.2 ควรมีการศึกษาสิทธิและหน้าที่ของประชาชนในระบอบประชาธิปไตยเป็นระยะๆ เพื่อให้ทราบถึงความเปลี่ยนแปลงของปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมือง

3.2.3 ควรศึกษาถึงปัจจัยอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกัพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมือง นอกเหนือจากที่ได้ศึกษามาแล้ว

3.2.4 การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ จึงควรมีการศึกษาในเชิงคุณภาพเพื่อข้อมูลที่ได้จากการศึกษาจะช่วยอธิบายทัศนคติ และพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- ก้องเกียรติ มณฑาพันธุ์ (2546) “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาล ตำบลบางศรีเมือง จังหวัดนนทบุรี” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต รัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- โกวิท วงศ์สุรวัฒน์ (2543) *พื้นฐานรัฐศาสตร์การเมืองในศตวรรษที่ 2* นครปฐม ส่งเสริมและฝึกอบรมการเกษตรแห่งชาติ
- คะเนิงนิจ ศรีบัวเอี่ยม พชร สีโรส และถวิลวดี บุรีกุล (2544) ตัวอย่างเทคนิคการมีส่วนร่วมของประชาชนและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง กรุงเทพมหานคร สถาบันพระปกเกล้า
- จรรยา สุภาพ (2514) *หลักรัฐศาสตร์ กรุงเทพมหานคร ไทยวัฒนาพานิช*
- จิราพร บุญพร (2539) “การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย:ศึกษาส่วนกรณีครู ประถมศึกษา อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์” วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- จำนง อดิวัฒนสิทธิ และคณะ (2545) *สังคมวิทยา กรุงเทพมหานคร ทิพย์อักษร*
- จันทนา สุทธิจารี (2545) “การมีส่วนร่วมของประชาชน” ใน อมร รักษาศักดิ์ *การเมืองการปกครองไทย* บทที่ 15 หน้า 410 – 411 กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์ วิ.เจ.พรินต์ติ้ง
- จุมพล หนีมพานิช (2545) “พฤติกรรมทางการเมืองของชนชั้นกลางไทย” ใน 20 ปี *รัฐศาสตร์ มสธ. รวมบทความวิชาการรัฐศาสตร์* หน้า 89 – 92 กรุงเทพมหานคร พิมพ์อักษร
- เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง (3526) *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาประชาธิปไตย กรุงเทพมหานคร ศักดิ์โสภากการพิมพ์*
- จิร โชค วีรสัย (2539) *รัฐศาสตร์ทั่วไป กรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัยรามคำแหง*
- ชัยอนันต์ สมุทรวณิช (2514) *วิสัยทัศน์ไทยในสังคมโลก กรุงเทพมหานคร อมรินทร์*
- ไชยรัตน์ เจริญสิน โอปาร (2542) *ขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมรูปแบบใหม่ กรุงเทพมหานคร ศูนย์วิจัยและผลิตตำรา มหาวิทยาลัยเกริก*
- ชรินทร์ สันประเสริฐ (2545) “ตำนานว่าด้วยเรื่องการแบ่งแยกอำนาจธิปไตย” ใน 20 ปี *รัฐศาสตร์ มสธ. รวมบทความวิชาการรัฐศาสตร์* หน้า 8 - 13 กรุงเทพมหานคร พิมพ์อักษร
- ชรัช จงสืบพันธ์ (2527) “การศึกษาลักษณะทางชีวสังคม ลักษณะทางบริบท และลักษณะทางจิตวิสัย ของนักศึกษาระดับปริญญาตรีบัณฑิตที่มีความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง” *ปริญญาการศึกษาคุณวุฒิปบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*

- เทิดศักดิ์ ฤทธิชัย (2543) “การศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมกรรมกรมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนที่นับถือศาสนาพุทธ คริสต์ อิสลาม : ศึกษาเฉพาะกรณีนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง” วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- ประมวล แสงแก้วศรี (2546) “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต รัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว (2544) “การเลือกตั้งกับการพัฒนาทางการเมืองไทย” ใน เอกสารการสอนชุดวิชา ปัญหาการพัฒนาการเมืองไทย หน่วยที่ 10 หน้า 201 – 220 นนทบุรี สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- พรทิพย์ รัตนวารินทร์ชัย (2546) “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาล: ศึกษาส่วนกรณีเทศบาลตำบลหนองแค จังหวัดสระบุรี” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการพัฒนาระบบ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
- ธณกร สายสิญจน์ (2542) ความสัมพันธ์ระหว่างความโน้มเอียงทางการเมือง กรุงเทพมหานคร ไทยวัฒนาพานิชการพิมพ์
- ลิขิต ชีรเวดิน (2547) *วิวัฒนาการการเมือง การปกครองไทย* พิมพ์ครั้งที่ 9 กรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ภาควิชารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ และคณะสังคมศาสตร์
- วิวัฒน์ เอี่ยมไพรวัน (2545) “ระบบการเมืองแบบประชาธิปไตยของไทยในพุทธศวรรษ 2540 ต้นสมัยแต่ไม่พัฒนา” ใน *20 ปี รัฐศาสตร์ มสธ. รวมบทความวิชาการรัฐศาสตร์* หน้า 8 – 11 กรุงเทพมหานคร พิมพ์อักษร
- วรทัศน์ วานิชอังกุล (2534) “การเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นไทยมุสลิม: ศึกษาส่วนต่อกรณี 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้” วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- วิสุทธิ์ โปธิ์แทน (2519) “ความคิดเห็นเกี่ยวกับการให้ความรู้ในทางการเมืองเพื่อการมีส่วนร่วมในทางการเมืองที่มีประสิทธิภาพในประเทศไทย” *รัฐศาสตร์สาร* กรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 3: 36 (สิงหาคม 2519)

- วีรวัดน์ เปรมประชา (2528) “การสื่อสารทางการเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง: ศึกษาเฉพาะกรณีพนักงานไฟฟ้านครหลวง” สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- วารุณี ถ้อยถัมภ์ (2548) “ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนภายหลังการปฏิรูปการเมืองพ.ศ.2540: ศึกษาเฉพาะพื้นที่เขตการปกครองของกรุงเทพมหานคร” วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการเมืองการปกครอง สาขาวิชา รัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- ศิริพร ยอดกมลศาสตร์ (2538) “แนวคิดที่ด้วยชนชั้นกลางในสังคมไทย” วิทยานิพนธ์ เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ศิริพร ยอดกมลศาสตร์ (2548) “การนิยามชนชั้นกลางในสังคมไทย” ใน ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ (บรรณาธิการ) *คนชั้นกลางไทยในกระแสทุนนิยม* หน้า 171 – 172 กรุงเทพมหานคร เอ็ดดิสันเพรส โปรดักส์
- สมควร ชันเงิน (2533) “แรงจูงใจในการมีส่วนร่วมทางการเมืองและระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง: ศึกษาส่วนกรณีกรรมการสภาตำบล อำเภอประเหลียน จังหวัดตรัง” วิทยานิพนธ์ รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- สมนึก ปัญญาสิงห์ (2542) “การทำงานแบบมีส่วนร่วม” *มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ 2*: 23 – 24 (พฤศจิกายน 2541 – เมษายน 2542)
- สมบัติ ชำรงธัญวงศ์ (2546) *การเมือง : แนวความคิดและการพัฒนา* พิมพ์ครั้งที่ 13 กรุงเทพมหานคร เสมาธรรม
- สรรัักษ์ เลี่ยมสุวรรณ (2546) “ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมภายในมหาวิทยาลัยกับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต” วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- สุรพงษ์ โสชนะเสถียร (2541) *การสื่อสารกับการเมือง* กรุงเทพมหานคร ประสิทธิ์ภักดิ์แอนด์พริ้นติ้ง
- สร้อยตระกูล (ติวยานนท์) อรรถมานะ (2541) *พฤติกรรมองค์กร ทฤษฎีและการประยุกต์* กรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- สุจิต บุญบงการ และ สุขุม นวลสกุล (2540) *การพัฒนาการเมืองไทย: ปฏิสัมพันธ์ระหว่างทาสถาบันการเมือง และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน* กรุงเทพมหานคร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

- อนุภูธ แพร่ไพศาล (2543) “ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองกาญจนบุรี” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการพัฒนาระบบ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
- อสิตรา รัตตะมณี (2540) “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในระดับท้องถิ่นศึกษาระดับสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- อิสระ สุวรรณบด (2545) “การปฏิรูประบบราชการไทย: เพื่อใคร อะไร และอย่างไร” ใน 20 ปี รัฐศาสตร์ มสธ. รวมบทความวิชาการรัฐศาสตร์ กรุงเทพมหานคร พิมพ์อักษร
- Almond, Gabriel A. and Powell, G. Bingham. (1966). *Comparative Politic: A Development Approach*. New York: Random House.
- Barber, David. (1972). *Citizen Politics*. Chicago: Makham.
- Easton, David. (1965). *Varieties of Political Theory*. Englewood Cliffs, N.J.: Prentice - Hall.
- H.H., Gerth and Mills. (1972) *From Max Wabe: Essay in Socciology*. New York: Oxford University Press.
- Huntington, Samuel P. (1979). *Political Order in Changing Societies*. New Haven and London: Yale University Press.
- Huntington, Samuel P. and Nelson, Joah M. (1982) *No Easy Choice: Politial Participation in Developing Countries*. Cambridge&MA: Harvard University Press.
- Huntington, S. P. (1993). *The Third Wave Democratization in the Late Twentieth Century*. Oklahoma: University of Oklahoma Press.
- Martin , Jones et als. (2004) . *An Introduction to Political Geography Space, Place and Politics*. London: Routledge.
- Mibrath, L.W. and Goel (1977). *Political Participation: Why and How People Get Involved in Politics*. Chicago: Rand McNally College Publishing.
- Milbrath, L.W. (1971). *Political Praticipation*. New York: University of Buffalo Press.
- Nie, Norman H. and Verba Sidney. (1975). “Political Participation” *Handbook of Political Sciences & Non Governmental Politics*. Addison Westley Publishing.

Weiner, Myron. (1971). "Political Participation: Crisis of the Political Process." in L. Binder and Others. *Crises and Sequences in Political Development*. N.J : Princeton University Press.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

หนังสือขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

ที่ ศธ 0522.22(บ)/ว/414

สาขาวิชารัฐศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

12 พฤศจิกายน 2552

เรื่อง ขอกความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาค้นข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน นายอำเภอปากเกร็ด

เนื่องด้วย นายสวิต เศรษฐสุทธิ นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่องพฤติกรรมกรมการเมืองส่วนร่วมทางการเมืองของชนชั้นกลางในจังหวัดนนทบุรี

ในการมีนักศึกษาจำป็นจะต้องขอทราบข้อมูลเพื่อทำการวิจัยจากนายอำเภอปากเกร็ด และประชาชนในพื้นที่อำเภอปากเกร็ด โดยการสัมภาษณ์และแจกแบบสอบถาม

จึงเรียนมาเพื่อขอกความอนุเคราะห์จากท่าน ในการอนุญาตให้นักศึกษาดำเนินการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย คำนวณ เวลาที่เห็นสมควร และรายละเอียดที่นักศึกษาเสนอมาพร้อมนี้ หวังว่าจะได้รับความกรุณาจากท่านและขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

G. Hana

(รองศาสตราจารย์ปณรต พรหมอินทร์)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชารัฐศาสตร์

สาขาวิชารัฐศาสตร์
โทรศัพท์ 0-2504-8356-9
โทรสาร 0-2503-3575

ภาคผนวก ข

แบบสอบถามเรื่อง พฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของชนชั้นกลางในจังหวัดนนทบุรี

แบบสอบถาม

เรื่อง

พฤติกรรมกรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของชนชั้นกลาง ในจังหวัดนนทบุรี

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

1. แบบสอบถามฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาระดับปริญญาโท โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมทางการเมืองของชนชั้นกลาง โดยเน้นในด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นหลัก โปรดอนุเคราะห์ตอบคำถามตามความเป็นจริง หรือตามความคิดเห็นของท่าน โดยคำตอบและข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามจะถือเป็นความลับที่สุด ผู้วิจัยจะนำคำตอบหรือความคิดเห็นของท่านมาประมวลผลและวิเคราะห์เพื่อการวิจัยเป็นภาพรวมเท่านั้น
2. แบบสอบถามการวิจัยนี้มีทั้งหมด 2 ส่วน
 - 2.1 ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกรมการมีส่วนร่วมทางการเมือง
 - 2.2 พฤติกรรมกรมการมีส่วนร่วมทางการเมือง

การวิจัยครั้งนี้เป็นไปเพื่อการศึกษาตามหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชารัฐศาสตร์ แขนงวิชาการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ซึ่งจะสำเร็จได้ด้วยดี หากได้รับความร่วมมือในการให้ข้อมูลของท่าน

ขอขอบคุณทุกท่านมา ณ โอกาสนี้

ตอนที่ 1 ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมือง

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความที่เป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

1.1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. เพศ	☐ ชาย	☐ หญิง
2. อายุ	☐ 18 - 25 ปี	☐ 26 - 40 ปี
	☐ 41 - 60 ปี	☐ 61 ปีขึ้นไป
3. รายได้ต่อเดือน	☐ ต่ำกว่า 20,000 บาท	
	☐ 20,001 - 30,000 บาท	
	☐ สูงกว่า 30,000 บาท	
4. อาชีพ	☐ พนักงานเอกชน	
	☐ พนักงานรัฐ	
	☐ ข้าราชการ	
	☐ เจ้าของกิจการ	
	☐ อื่นๆ (โปรดระบุ)	
5. การศึกษา	☐ ต่ำกว่าปริญญาตรี	
	☐ ระดับปริญญาตรี	
	☐ สูงกว่าปริญญาตรี	
6. เขตที่พักอาศัย	☐ อำเภอเมืองนนทบุรี	
	☐ อำเภอบางกรวย	
	☐ อำเภอบางใหญ่	
	☐ อำเภอบางบัวทอง	
	☐ อำเภอไทรน้อย	
	☐ อำเภอปากเกร็ด	

1.2 ความรู้ความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตยของผู้ตอบแบบสอบถาม

ท่านเห็นด้วยกับประเด็นคำถามในแต่ละข้อมากน้อยเพียงใด

ข้อความเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจ ในระบอบประชาธิปไตย	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
1. บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การพูด การเขียน การพิมพ์ การโฆษณา และการสื่อความหมายในการวิจารณ์การดำเนินงานทางการเมือง					
2. บุคคลย่อมมีสิทธิในการชุมนุมได้โดยสงบและปราศจากอาวุธ					
3. บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการรวมตัวกันเพื่อดำเนินกิจกรรมการเมือง โดยต้องไม่เป็นการละเมิดกฎหมาย					
4. บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับทราบข้อมูลหรือข่าวสารสาธารณะในครอบครองของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น					
5. การมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นกิจกรรมที่สำคัญสำหรับการปกครองระบอบประชาธิปไตย					
6. การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง เป็นหน้าที่ของผู้มีสิทธิเลือกตั้งทุกคน					
7. หากผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่ไปใช้สิทธิโดยไม่เหตุผลอันสมควร ย่อมเสียสิทธิบางประการตามที่กฎหมายกำหนด					
8. บุคคลสามารถสมัครเป็นสมาชิกพรรคการเมืองมากกว่าหนึ่งพรรคได้ โดยไม่ผิดกฎหมาย					
9. ผู้ที่เข้ามาดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีต้องมาจาก ส.ส. ระบบบัญชีรายชื่อเท่านั้น					

ข้อความเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจ ในระบอบประชาธิปไตย	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
10. ผู้มีสิทธิเลือกตั้งและไปใช้สิทธิเลือกตั้ง สามารถเข้าชื่อเพื่อถอดถอนผู้แทนของตนออก จากตำแหน่งได้					
11. ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่น้อยกว่าห้าหมื่นคนมีสิทธิ เข้าชื่อร้องต่อประธานรัฐสภาเพื่อให้พิจารณา กฎหมายลักษณะใดก็ได้					
12. ถ้านายกรัฐมนตรีมีเหตุที่ต้องพ้นจากตำแหน่ง ไม่ว่ากรณีใดๆ ก็ตาม รัฐธรรมนูญกำหนดให้ ผู้นำฝ่ายค้านขึ้นเป็นนายกรัฐมนตรีแทนทันที					

ตอนที่ 2 พฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมือง

ท่านมีพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในแต่ละข้อมากน้อยเพียงใด

ข้อความเกี่ยวกับพฤติกรรม	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. พฤติกรรมการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร					
ท่านรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองจากสื่อต่อไปนี้					
1.1.1 หนังสือ					
1.1.2 วิทยุกระจายเสียง					
1.1.3 วิทยุโทรทัศน์					
1.1.4 วิทยุชุมชน					
1.1.5 สื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น อินเทอร์เน็ต เป็นต้น					
ท่านรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากเพื่อนร่วมงานหรือสมาชิกในครอบครัว					
ท่านรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองประเภทต่อไปนี้					
1.3.1 การเคลื่อนไหวทางการเมืองของกลุ่ม องค์กร ภาคเอกชน					
1.3.2 การทำงานของรัฐบาล					
1.3.3 การทำหน้าที่ฝ่ายค้าน					
การอภิปรายในรัฐสภาไทย โดยส่วนการอภิปรายไม่ไว้วางใจรัฐบาล					
นโยบายสาธารณะที่มีผลกระทบต่อตัวท่าน					
รายการนายกรัฐมนตรีพบประชาชน เช่น รายการสนทนาประชาสมัคร เชื่อมั่นประเทศไทยกับนายกอภิสิทธิ์ เป็นต้น					
2. พฤติกรรมการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง					
ท่านไปใช้สิทธิเลือกตั้งในระดับชาติ เช่น การเลือก ส.ส. และ ส.ว.					

ข้อความเกี่ยวกับพฤติกรรม	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ท่านไปใช้สิทธิเลือกตั้งในระดับท้องถิ่น เช่น อบต. เทศบาล และอบจ. เป็นต้น					
ท่านพูดจาชักชวนคนที่ท่านรู้จัก ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง					
ท่านไปฟังการปราศรัยหาเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้ง					
ท่านไปช่วยผู้สมัครรับเลือกตั้งในการณรงค์หาเสียง					
3. พฤติกรรมการเป็นสมาชิกกลุ่มผลประโยชน์ / พรรคการเมือง					
ท่านเคยมีส่วนร่วมในกลุ่มผลประโยชน์ในลักษณะต่อไปนี้					
3.1.1 เป็นสมาชิก					
3.1.2 ร่วมจัดตั้ง					
3.1.3 ร่วมดำเนินกิจกรรม					
3.1.4 ร่วมให้การสนับสนุน					
ท่านเคยมีส่วนร่วมในพรรคการเมืองในลักษณะต่อไปนี้					
3.2.1 เป็นสมาชิก					
3.2.2 ร่วมจัดตั้ง					
3.2.3 ร่วมดำเนินกิจกรรม					
3.2.4 ร่วมให้การสนับสนุน					
4. พฤติกรรมการให้คำวิพากษ์วิจารณ์พรรคการเมืองและรัฐบาล					
ท่านสนใจวิพากษ์วิจารณ์พรรคการเมืองและรัฐบาลมากน้อยเพียงใด					
หากท่านต้องการให้คำวิพากษ์วิจารณ์พรรคการเมืองและรัฐบาลท่านจะดำเนินการโดยวิธีต่อไปนี้					

ข้อความเกี่ยวกับพฤติกรรม	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
4.2.1 วิพากษ์วิจารณ์ในกลุ่มเพื่อน					
4.2.2 ส่งคำวิพากษ์วิจารณ์ไปตามสื่อสิ่งพิมพ์					
เข้าร่วมแสดงความคิดเห็นในรายการวิทยุกระจายเสียง					
5. พฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบการประท้วง					
ท่านเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบการประท้วงหรือการ แสดงออกทางการเมืองของประชาชน					
ท่านเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบการประท้วงในฐานะต่อไปนี้					
5.2.1 แกนนำ					
5.2.2 ผู้ร่วมปราศรัยบนเวที					
5.2.3 ผู้ร่วมรับฟังการปราศรัย					
5.2.3 ผู้ร่วมสนับสนุนการประท้วง					

ภาคผนวก ค.

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.768	12

Item Statistics

	Mean	Std. Deviation	N
VAR00001	3.8333	.53067	30
VAR00002	3.9333	.78492	30
VAR00003	4.1333	.57135	30
VAR00004	4.0667	.69149	30
VAR00005	4.1333	.62881	30
VAR00006	4.3333	.54667	30
VAR00007	4.4667	.62881	30
VAR00008	2.8000	1.64841	30
VAR00009	3.6000	1.06997	30
VAR00010	3.8333	.83391	30
VAR00011	4.1667	.83391	30
VAR00012	3.4000	1.16264	30

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
VAR00001	42.8667	28.740	.477	.751
VAR00002	42.7667	27.978	.378	.755
VAR00003	42.5667	30.530	.139	.773
VAR00004	42.6333	26.309	.697	.727
VAR00005	42.5667	29.151	.322	.760
VAR00006	42.3667	30.378	.175	.771
VAR00007	42.2333	29.357	.291	.763
VAR00008	43.9000	27.197	.106	.830
VAR00009	43.1000	24.231	.604	.725
VAR00010	42.8667	25.775	.622	.729
VAR00011	42.5333	24.878	.741	.715
VAR00012	43.3000	22.217	.745	.702

Scale Statistics

Mean	Variance	Std. Deviation	N of Items
46.7000	31.734	5.63334	12

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.933	34

Item Statistics

	Mean	Std. Deviation	N
VAR00001	2.8667	1.07425	30
VAR00002	3.3333	1.02833	30
VAR00003	4.1667	.79148	30
VAR00004	2.4333	1.13512	30
VAR00005	3.7000	.83666	30
VAR00006	3.5000	.86103	30
VAR00007	3.3667	.85029	30
VAR00008	3.3667	.80872	30
VAR00009	3.4000	.81368	30
VAR00010	3.4333	.85836	30
VAR00011	3.3667	.88992	30
VAR00012	3.6000	.89443	30
VAR00013	3.5333	.93710	30
VAR00014	3.3667	1.03335	30
VAR00015	3.2333	1.16511	30
VAR00016	3.0333	1.15917	30
VAR00017	2.5333	1.19578	30
VAR00018	2.1333	1.07425	30
VAR00019	2.0667	1.01483	30
VAR00020	2.1000	.99481	30
VAR00021	2.0667	.98027	30
VAR00022	1.7667	.97143	30
VAR00023	1.8667	1.04166	30
VAR00024	1.7667	.97143	30
VAR00025	2.0667	1.01483	30
VAR00026	2.5000	1.13715	30
VAR00027	2.4667	1.04166	30

	Mean	Std. Deviation	N
VAR00028	2.7333	1.08066	30
VAR00029	1.8000	.99655	30
VAR00030	1.8667	1.10589	30
VAR00031	2.1333	1.07425	30
VAR00032	1.4667	.73030	30
VAR00033	1.5000	.82001	30
VAR00034	1.7000	1.17884	30

Item-Total Statistics

	Scale Variance if Item		Corrected Item-Total	Cronbach's Alpha if Item
	Scale Mean if Item Deleted	Deleted	Correlation	Deleted
VAR00001	87.3667	359.275	-.062	.938
VAR00002	86.9000	343.886	.340	.933
VAR00003	86.0667	352.892	.148	.935
VAR00004	87.8000	331.821	.600	.931
VAR00005	86.5333	358.326	-.035	.936
VAR00006	86.7333	336.409	.657	.930
VAR00007	86.8667	337.706	.623	.931
VAR00008	86.8667	337.223	.674	.930
VAR00009	86.8333	334.626	.760	.930
VAR00010	86.8000	335.683	.683	.930
VAR00011	86.8667	342.533	.443	.932
VAR00012	86.6333	336.240	.636	.930
VAR00013	86.7000	333.045	.701	.930
VAR00014	86.8667	336.671	.532	.931
VAR00015	87.0000	336.138	.478	.932
VAR00016	87.2000	330.028	.630	.930
VAR00017	87.7000	335.803	.472	.932
VAR00018	88.1000	335.886	.530	.931
VAR00019	88.1667	335.730	.569	.931
VAR00020	88.1333	330.947	.718	.929
VAR00021	88.1667	334.006	.640	.930
VAR00022	88.4667	336.671	.569	.931
VAR00023	88.3667	337.206	.513	.932
VAR00024	88.4667	334.464	.633	.930
VAR00025	88.1667	332.557	.657	.930
VAR00026	87.7333	332.823	.573	.931
VAR00027	87.7667	338.392	.481	.932
VAR00028	87.5000	342.810	.348	.934
VAR00029	88.4333	337.082	.542	.931
VAR00030	88.3667	337.689	.467	.932
VAR00031	88.1000	334.921	.555	.931

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
VAR00032	88.7667	338.323	.709	.930
VAR00033	88.7333	339.030	.603	.931
VAR00034	88.5333	329.913	.621	.930

Scale Statistics

Mean	Variance	Std. Deviation	N of Items
90.2333	357.909	18.91849	34

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นายสมิต เศรษฐสุทธิ
วัน เดือน ปีเกิด	13 สิงหาคม 2505
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
ประวัติการศึกษา	นิเทศศาสตรบัณฑิต พ.ศ.2532 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
สถานที่ทำงาน	หจก.เพชรเกษม อีวาลูชั่น 90/224 หมู่ 10 ต.อ้อมน้อย อ.กระทุ่มแบน จ.สมุทรสาคร
ตำแหน่ง	ผู้ประเมินภายนอกการศึกษาระดับพื้นฐาน